

תפ"ח 70897/07/18 - מדינת ישראל נגד GABER TELAY FRSGI, גאבר טילאי

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

תפ"ח 70897-07-18 מדינת ישראל נ' FRSGI ט 9088877 (עציר)

לפני: כבוד השופטת יעל רז-לוי-אב"ד
כבוד השופטת גילת שלו
כבוד השופט אהרון משניות
המאשימה: מדינת ישראל

נגד
הנאשם: GABER TELAY FRSGI - גאבר טילאי

הכרעת דין

השופט אהרון משניות

א. כתב האישום והמענה

כתב האישום שהוגש נגד הנאשם מייחס לו עבירה של רצח, לפי סעיף 300(א)(2) לחוק העונשין, כנוסחו טרם תיקון 137 לחוק. הנאשם שהינו אזרח אריתראי ששוהה בישראל ביחד עם מעורבים נוספים באירוע באשרת שהייה זמנית, התגורר ברח' מורדי הגטאות 110 בעיר העתיקה של באר שבע, ביחד עם בן דודו אנדבהאו וולדפיר, אשר מכונה אנדיט (להלן: אנדיט), שאף הוא שוהה בישראל באותו מעמד.

לפי הנטען בכתב האישום, ביום 3.7.18 לפני חצות הלילה, ערכה שכנתו של הנאשם פיבאן, מסיבה בביתה שברח' מורדי הגטאות 109, והזמינה למסיבה את הנאשם ואת בן דודו אנדיט, וכן שלושה אזרחים אריתראים נוספים שנמצאים אף הם בארץ מכוח אשרת שהייה זמנית: אסמורום, חאבן וכן בריאגביר מוהה (להלן: המנוח). במאמר מוסגר אציין כי רוב העדים קראו למנוח בשמות מקוצרים: מולייה, מולו או מולוגטה. יוער עוד כי הניסוח של כתב האישום, לפיו פיבאן ערכה מסיבה בביתה אינו מובן, מפני שפיבאן אישרה בעדותה, בחקירה הנגדית כי שיקרה כשתיארה את האירוע כמסיבה, כדי להסתיר את העובדה שהיא מפעילה בצמוד לביתה מסעדה לא חוקית ש"עובדת בשחור" כלשונה (עמ' 48 ש' 2). בכל אופן, במהלך הלילה, הגיעו כמה אנשים לאירוע, כשאנדיט והמנוח הגיעו אחרונים סמוך לשעה 03:00 לפנות בוקר.

במהלך האירוע שתו הנוכחים אלכוהול, ובשלב מסוים התפתח ויכוח אודות המצב הפוליטי באריתריאה, בין הנאשם ואסמורום מצד אחד, ובין אנדיט, חאבן והמנוח מצד שני. במהלך הוויכוח, חאבן עזב את המקום, וגם הנאשם הלך לביתו שנמצא בסמוך. לאחר עזיבת הנאשם, החלה קטטה בין אסמורום ובין אנדיט, המנוח הפריד בין הניצים והקטטה פסקה. לאחר מכן, אנדיט והמנוח נכנסו חזרה לתוך הבית ביחד עם פיבאן, ואסמורום נותר לבדו בשביל היציאה מהבית.

הנאשם שמע בביתו את קולות הקטטה, וגמלה בלבו החלטה להמית את המנוח, ולכן הכין את עצמו לגרום למותו והצטייד בסכין. לצורך ביצוע החלטתו, נטל ממטבח ביתו סכין באורך של כ-30 ס"מ, וחזר לביתה של פיבאן כשהסכין בידו. הנאשם ניגש למנוח שעמד בפתח הבית ליד פיבאן ונעמד מולו, ולאחר מכן דקר את המנוח בסכין שבידו דקירה אחת בחזה באזור הלב, בכוונה לגרום למותו של המנוח.

לאחר שנדקר, המנוח נכנס לתוך החדר הצמוד לביתה של פיבאן ששימש כמסעדה, התמוטט על הרצפה, וסמוך לאחר מכן מת מפצעיו. מותו של המנוח נקבע במקום ע"י פרמדיק של מד"א שהגיע לזירת האירוע, והוא נגרם כתוצאה מפצע דקירה שחדר דרך שרירי בית החזה, קרום הכפורת והלב, שגרם לדימום בחלל הכפורת שסביב הלב ובחלל החדר משמאל שעוטף את הריאה.

לאחר הדקירה, אנדיט לקח את הסכין מידו של הנאשם והחל להכותו כשהוא אוחז בסכין. פיבאן שראתה את המתרחש, נטלה מידיו של אנדיט את הסכין והשליכה אותו אל גג הבית, ואילו הנאשם ברח מהמקום לתחנת המשטרה הקרובה.

נטען בכתב האישום כי במעשים הללו גרם הנאשם למותו של המנוח "לאחר שהחליט לעשות כן, הכין עצמו להמיתו, מבלי שקדמה התגרות בתכוף למעשה, ובנסיבות בהן יכול היה לחשוב ולהבין את תוצאות מעשיו".

המענה לכתב האישום ניתן ביום 12.3.19, ובו הודיע ב"כ הנאשם דאז, עו"ד ניל סיימון, כי הנאשם כופר במיוחס לו בכתב האישום. הנאשם מאשר שהיה במקום, ומאשר גם שהיה ויכוח, אך טוען שהוא לא היה צד לוויכוח. לגרסתו, באיזשהו שלב הוא הלך לביתו, לא זוכר בוודאות אם הביא סכין או לא, אך זוכר שהמנוח דחף אותו ושהוא נתן לו מכה, אך הוא זוכר בוודאות שהמכה לא הייתה עם סכין.

אולם בכך לא ניתן לסיים את תיאור השתלשלות הדברים בתיק זה, מפני שהדיונים שהתקיימו בהמשך, זימנו לפתחינו עוד התפתחויות ואפשר לומר אף תהפוכות, באשר לכתב האישום ולגרסת הנאשם, כפי שיפורט להלן.

ביום 4.4.19 החלה שמיעת העדויות בתיק, בעדותה של פיבאן, שבמסעדה שצמודה לביתה התרחש כל האירוע, ובמקביל לשמיעת הראיות, החל גם תהליך של גישור בפני נשיאת בית המשפט. דא עקא, הליך הגישור לא צלח, ובתזכורת שנערכה ביום 10.9.19, לאחר שנשמעו כמעט כל עדי התביעה, הודיע ב"כ הנאשם דאז, כי בעקבות דברים שנאמרו בישיבת הגישור בנוכחות הנאשם, חל משבר אמון בינו ובין הנאשם, וכי הנאשם מבקש לשנות את הייצוג.

ביום 23.9.19, נמסר כי עו"ד חנא בולוס קיבל על עצמו את ייצוגו של הנאשם, ובישיבת ההוכחות ביום 28.1.20, שנועדה לצורך תחילת פרשת ההגנה, ושמיעת עדותו של הנאשם, הודיע ב"כ הנאשם עו"ד בולוס (מכאן ולהלן גם ב"כ הנאשם), כי הצדדים הגיעו להסדר טיעון ביניהם. בהמשך הדיון, לאחר שנעשו תיקונים אחדים בכתב האישום בעקבות דברים שאמר הנאשם בפניו, הודה הנאשם בעובדות שיוחסו לו בכתב האישום המתוקן, והורשע על פי הודאתו בעבירה של רצח, לפי סעיף 300(א) לחוק העונשין שלאחר תיקון 137. זאת, בשונה מהעבירה של רצח בכוונה תחילה לפי סעיף 300(א)(2) לחוק העונשין שלפני תיקון 137, שיוחסה לנאשם בכתב האישום המקורי, והדיון נדחה לשמיעת הטיעונים לעונש ולקבלת תסקיר של שירות המבחן.

בגלל המגבלות והסגרים בעקבות נגיף הקורונה, נדחו הטיעונים לעונש, וביום 4.5.20 הוגשה לנו בקשתו של הנאשם לחזור בו מההודאה **"עקב עיוות וסילוף של מתורגמן והדברים שדיברתי כלל לא תואמים את שהעביר לבית המשפט אבקש להחזיר את התיק עם העדים כדי להוכיח את חפותי"** כלשונו. ביום 1.7.20 התקבל בבית המשפט

תסקיר שירות המבחן ביחס לנאשם, וגם בו נאמר כי הנאשם אינו מודה ואינו לוקח אחריות על מעשיו, וכי הוא התייחס בחשדנות רבה למתורגמן ואף הביע חשש שהמתורגמן פועל כנגדו.

בדין שנערך ביום 2.8.20, לאחר שעלה בידי ב"כ הנאשם להיפגש עמו, חזר ב"כ הנאשם על בקשת הנאשם לחזור בו מהודאתו, וציין כי הנאשם שקל שוב את עמדתו, עשה חשבון נפש עם עצמו, והחליט למרות הסיכונים הכרוכים בכך, לעמוד על חפותו, ולכן הוא מבקש כי בית המשפט יתיר לו לחזור בו מהודאתו. ב"כ המאשימה התנגד לבקשה, ובסופו של דבר החלטנו לקבל את בקשת הנאשם ולהתיר לו לחזור בו מהודאתו, ובעקבות זאת ביטלנו את הכרעת הדין שניתנה ביום 28.1.20, וביטלנו גם את תיקון כתב האישום שנעשה במסגרת הסדר הטיעון.

סוף דבר כראשיתו, כתב האישום המקורי נותר על כנו, ובו יוחסה לנאשם עבירה של רצח בכוונה תחילה, לפי סעיף 300(א)(2) לחוק העונשין לפי הנוסח הקודם שלפני תיקון 137. באשר למענה לכתב האישום, ציין ב"כ הנאשם כי טענת הנאשם היא שהוא לא החזיק סכין ולא דקר את המנוח (עמ' 247 ש' 20), תוך שהפנה גם לדברים שמסר הנאשם בפני שירות המבחן (עמ' 246 ש' 22), ואכן בתסקיר מובאת גרסה מפורטת יותר של הנאשם, שגם בה נטען כי הנאשם "**(ש)לא ראה או החזיק בסכין ולא היה מעורב או נכח ברגעים בהם אירעה הדקירה**".

טרם שאתחיל בסקירת הראיות, אציין כי שמיעת העדויות הייתה מאתגרת מאוד וכרוכה בקושי לא מבוטל, בשל העובדה שהנאשם וחלק מהעדים שהעידו בפנינו אינם דוברי עברית, ונזקקנו לשירותי תרגום לשפה הטיגרית ולפעמים הייתה מורכבות נוספת בעניין זה בשל הניבים השונים, באופן שהכביד על הבנת מקצת מהדברים, והאריך את משך שמיעת העדים הללו, ואת אורך הפרוטוקול בעניינם.

להלן אסקור תחילה את הראיות שהובאו במסגרת פרשת התביעה; לאחר מכן, את הראיות שהובאו במסגרת פרשת ההגנה, ובהמשך אפרט את טענות הצדדים, אגדיר את הסוגיות שבמחלוקת, ואדון ואכריע במחלוקות שבין הצדדים.

ב. פרשת התביעה

העדויות

במסגרת פרשת התביעה העידו 11 עדים שנראה שאפשר לחלק אותם לשלוש קבוצות: הקבוצה האחת כוללת את עדי הראיה לאירוע, ומורכבת בעיקר מהאנשים שהיו במסעדה של פיבאן באותו לילה. מדובר בפיבאן, חאבן, אסמורום ואנדיט. את אנדיט לא הצליחו למצוא, ולכן עדותו לא נשמעה בפנינו, אולם כל יתר הנוכחים באירוע העידו במשפט במסגרת פרשת התביעה, ואליהם הצטרף עד ראיה נוסף - מיכה אזולאי שהמתין בקרבת מקום וראה חלק מהדברים שהתרחשו בחצר ביתה של פיבאן.

הקבוצה השנייה כוללת את חוקרי המשטרה, והקבוצה השלישית כוללת את המומחים שהעידו בפנינו ואת חוות הדעת המדעיות שהוגשו באמצעותם. להלן, אסקור את העדויות השונות לפי החלוקה שפירטתי לעיל, ולפי סדר העדויות במשפט.

טרם סקירת העדויות אני מוצא לנכון להעיר שהמקום שבו נדקר המנוח, מכונה בשמות שונים ע"י עדים שונים. יש שכינו אותו מסעדה, אחרים כינו אותו פאב או בר או בית קפה, ויש גם שכינו אותו מועדון. בסקירת העדויות להלן, השתמשתי בדרך כלל בכל עדות, במינוח שנתן העד לאותו מקום, ולעיתים תכופות השתמשתי בכינוי פאב שנראה לי המתאים ביותר.

לתאר את מהותו של המקום. מכל מקום חשוב להבהיר כי גם אם בסקירת העדויות השונות נעשה שימוש בכינויים שונים, עדיין מדובר באותו מקום, שהיה בניהולה של פיבאן ונמצא בצמוד לביתה.

עדי הראיה

עדת תביעה 1 - פיבאן (מס' 1 בכתב האישום)

עדת התביעה הראשונה הייתה מכרה של הנאשם, הלה פיבאן. בתחילת עדותה העידה כי היא שוהה בארץ מזה 9 שנים ואם לשני ילדים, הייתה בעלת מסעדה לא חוקית, והיא מכירה את הנאשם מזה ארבע שנים. ביום האירוע נשוא כתב האישום, היא והנאשם הסתובבו ביחד עם חאבן, הלכו לצפות במשחק כדורגל בבית קפה "נרגילה" בעיר העתיקה וכעבור מספר שעות חזרו הביתה.

העדה ציינה כי רצתה לישון, אולם לאחר שבקשו ממנה היא פתחה את המסעדה, ושלושתם ישבו בה ושיחקו משחק בפקקי בקבוקים, שלפיו מי שרשום בפקק שלו המספר הנמוך ביותר משלם עבור הבירות של יתר המשתתפים במשחק. כעבור שעות לערך, הצטרף אליהם אסמורום, וכעבור כמה שעות הגיעו גם אנדיט והמנוח. העדה תיארה את המסעדה כחדר מרובע, כאשר אנדיט והמנוח ישבו ליד הכניסה, חאבן והנאשם ישבו בצד השני, ואסמורום ישב לבדו, מאחוריהם.

בשלב מסוים אנדיט והמנוח החלו לדבר ולהתווכח ביניהם על הפוליטיקה באריתריאה, והעדה בקשה מהם להיות בשקט, והציעה להם לשנות נושא, וכשראתה שלא מקשיבים לה, עזבה את המסעדה והלכה לביתה שנמצא בסמוך. העדה ציינה כי מי שהיו באותו זמן במסעדה הם כמו משפחה עבורה, ולכן הותירה אותם לבדם, וסמכה עליהם שישלמו. כעבור זמן מה, חאבן הגיע לביתה וביקש ממנה לחזור למסעדה כדי לסגור אותה, מפני שהתפתחה שם קטטה.

העדה הוסיפה כי בוויכוח על הפוליטיקה באריתריאה, חאבן והמנוח היו בצד אחד וגם אנדיט שהביא את המנוח למסעדה היה בצד שלהם, ואילו הנאשם ואסמורום היו בצד השני. העדה ציינה עוד כי זו הייתה הפעם הראשונה שהמנוח הגיע למסעדה, וכי כששבה למסעדה וביקשה מכולם לצאת, רק הנאשם יצא לביתו שנמצא בסמוך למסעדה, וכל היתר נותרו במסעדה והמשיכו בוויכוח, והעדה ציינה בהקשר זה כי כשאסמורום שותה אלכוהול "**הוא קצת חם**" כלשונה (עמ' 24 ש' 9), וכי באותו לילה אסמורום שתה 7 - 8 בקבוקי בירה, ואילו הנאשם וחאבן, כל אחד מהם שתה 10 בקבוקי בירה.

בנקודת הזמן הזאת בעדותה של פיבאן בחקירה הראשית, הציג בפניה ב"כ המאשימה דיסק שמתעד שחזור שנערך עם העדה בזירת העבירה, והעדה תיארה מה רואים בשחזור, ובין היתר הצביעה על המסעדה, על הבית של הנאשם שנמצא ממש בצמוד לשביל הכניסה למסעדה, אמרה שביתה נמצא מאחור וגם נכנסה לתוך המסעדה והסבירה איפה כל אחד מהעדים ישב בתוך המסעדה (עמ' 26).

לאחר מכן המשיכה העדה בתיאור השתלשלות האירועים, וציינה כי כשביקשה מכולם לצאת מהמסעדה, אסמורום החל להתווכח אולם לבסוף יצא, בלי ששילם על הבירות ששתה. המנוח הבחין בכך ואמר לה שתדרוש ממנו את הכסף, אבל היא אמרה לו שהיא לא רוצה את הכסף, אלא רוצה שיצאו בשקט והיא לא רוצה בלגאן. לאחר שכולם יצאו מהמסעדה, והיא והמנוח עמדו ליד הדלת מבחוץ, והיא הבחינה שאסמורום מרים בקבוק זכוכית מעגלה של בקבוקים ריקים שהייתה באותו זמן מחוץ למסעדה, כדי לפגוע באמצעותו במנוח, ואז אסמורום החל לצעוק, ואנדיט תפס אותו והיכה אותו

במכת אגרוף. בתגובה לכך המנוח ביקש להפריד ביניהם ואמר לאנדיט שירפה מאסמורום ויעזוב את המקום, כשהוא אומר לו **"אנחנו לא צריכים לריב, אנחנו אחים"** (עמ' 29 ש' 20).

בשלב הזה החלו שוב צעקות בין הניצים, כאשר כל הקטטה התרחשה על השביל בסמוך לחלון ביתו של הנאשם, ובעקבות זאת יצא הנאשם מביתו כשסכין בידו. העדה ציינה כי לא הבחינה בסכין וסברה שהנאשם בא להכות את המנוח, וכשניסתה לעצור אותו, היא נחתכה מהסכין. לאחר מכן, הנאשם ניגש למנוח שעמד ליד דלת המסעדה ודקר אותו בפלג גוף עליון כשהוא עומד מולו, ולאחר מכן הוציא את הסכין מגופו.

לאחר הדקירה, המנוח נכנס לתוך המסעדה (עמ' 32 ש' 9), ואילו אנדיט לקח מהנאשם את הסכין, החל לריב אתו ואף רצה לדקור אותו בתגובה לכך שהוא דקר את המנוח שהיה חברו של אנדיט (עמ' 34 ש' 8), אולם היא ואסמורום לקחו את הסכין מאנדיט, שהרפה מהסכין לאחר שהעדה נשכה אותו בידו, והיא השליכה את הסכין לגג. לאחר מכן, העדה נכנסה לתוך המסעדה וראתה את המנוח מתבוסס בדמו על הרצפה, היא קראה לחאבן שיעזור לה להרים את המנוח מהרצפה ולהוציא אותו מחוץ למסעדה, בכדי להקל על הפינוי שלו, ואחר כך התקשרה למשטרה.

בהמשך החקירה הוצג לעדה סרטון שמתאר את ציר הזמנים של כל ההתרחשויות (מתוך מצלמות אבטחה שונות), אשר סומן **ת/22ב**, והעדה הסבירה את מה שנראה בסרטון בכמה נקודות זמן שהתבקשה להתייחס אליהן (עמ' 37 - 42). לאחר מכן הוצגו לעדה תצלומים שאותם זיהתה כסכין שהוציאה מידי של אנדיט, לאחר שהנאשם דקר את המנוח, וזרקה אותו לגג. מדובר בתמונות 42 ו-43 מתוך קובץ תמונות שסומן **ת/31**. כשנשאלה מתי פגשה שוב את הנאשם, השיבה תחילה כי פגשה אותו פעם אחת במהלך חקירתו במשטרה, והוסיפה כי הותירו אותם לבד בחדר, וכי היא סיפרה במשטרה את כל מה שמסרה בעדותה בבית המשפט, וכן שמעה את הנאשם אומר שהוא לא דקר את המנוח אלא רק דחף אותו.

בחקירה הנגדית, אישרה העדה כי ברוב זמן החקירה במשטרה, היא לא סיפרה לחוקרים שהיא בעלת המסעדה שבה אירע הרצח. כמו כן, היא אישרה כי שיקרה כשאמרה שהיא עשתה מסיבה בביתה, ושיקרה לגבי כל סיפור המסיבה שסיפרה במשטרה, לרבות לגבי השעה שבה התקשרה להזמין את שכניה למסיבה. העדה הסבירה זאת בכך שהמסעדה לא חוקית, ולכן היא **"עובדת בשחור"** כלשונה (עמ' 48 ש' 2) וחוששת שהדבר יתגלה, אולם הדגישה כי לא שיקרה ביחס למה שראתה.

בתשובה לשאלות בית המשפט הבהירה העדה את לוח הזמנים של ההתרחשויות באותו יום, וציינה כי בערך בסביבות 17:00 היא הייתה, ביחד עם הנאשם ועם חאבן בקפה נרגילה, והם היו שם כשעתיים, לאחר מכן הסתובבו קצת בעיר העתיקה, ובהמשך הערב בסביבות שעה 23:00 - 24:00, היא פתחה את המסעדה, כשאינה נמצאים גם הנאשם וחאבן. לדבריה, שניהם ישבו ושחקו בבירות, ובמסגרת המשחק כל אחד מהם שתה עשרה בקבוקי בירה קטנים.

בתשובה לשאלת ב"כ הנאשם, מסרה העדה כי אחריהם הגיע אסמורום למסעדה, וכשהחלו הוויכוחים הפוליטיים הוא היה בצד של הנאשם. כשנשאלה בין מי למי היו הוויכוחים הללו, כללה בתשובתה גם את המנוח שהגיע מאוחר יותר, וציינה כי הוא היה בצד של חאבן, כך שהיו אסמורום והנאשם בצד אחד, וחאבן והמנוח בצד השני, והיא עמדה על גרסתה כי הנאשם השתתף בוויכוח הפוליטי בצד של אסמורום, גם כאשר ב"כ הנאשם טען בתוקף כי הנאשם לא נטל חלק בוויכוח. העדה אישרה כי אסמורום שהיה "מסטול" כלשונה (עמ' 54 ש' 24), אמר למנוח שהוא אתיופי ולא אריתראי, והמנוח ראה בזה עלבון.

העדה סיכמה את סצנת הוויכוחים במסעדה באותו לילה במילים הבאות: **"אסמורום היה מדבר הרבה. הוא היה זורק בקבוקים. אבל הדיבורים היה בין אסמורום וגאבר (הנאשם) ביחד, מול חאבן ומולייה (המנוח) ביחד. רק איך קוראים לו, לא דיבר, אנדיט"** (עמ' 56 ש' 20). העדה שבה על עמדתה כי הנאשם היה בצד של אסמורום בוויכוח הפוליטי, גם כאשר ב"כ הנאשם עימת אותה עם דברים שאמרה במשטרה. העדה ציינה כי בשלב מסוים חאבן עזב את המקום והלך לביתו, ולאחר מכן נמשך הוויכוח בין מי שנשארו במסעדה, עד שגם הנאשם עזב את המקום והלך לביתו שסמוך למסעדה, אך לא אישרה כי הנאשם הלך בכעס. כעבור זמן מה הוא חזר לכיוון המסעדה והיא הייתה במסעדה בצאתו ובשובו.

העדה ציינה עוד כי רק המנוח שילם מראש על הבירה ששתה ויתר האנשים לא שילמו על מה ששתו, ואישרה כי מדובר בכמות כוללת של כ-40 בקבוקי בירה קטנים ששתו אותם 4 אנשים (עמ' 60 ש' 5 - 7). העדה הוסיפה כי המנוח ואנדיט הגיעו למסעדה בסביבות 03:00, והדקירה הייתה בין 06:00 ל-07:00 בבוקר, והיא עצמה הלכה לביתה בין 04:00 ל-05:00 **"באמצע שהם שותים"** כלשונה (עמ' 61 ש' 20), אך שבה כעבור כחצי שעה, לאחר שחאבן אמר לה שהוויכוח מתלהט וכולם עצבניים. כעבור זמן קצר, גם הנאשם הלך לביתו והוויכוח נמשך בין אסמורום ובין המנוח, ובמהלכו אסמורום השליך בקבוק על המנוח. בתשובה לשאלת הסניגור, השיבה העדה כי היא עצמה אינה שותה אלכוהול, ואיננה יודעת אם האנשים היו שיכורים מהבירות ששתו.

בשלב מסוים, כשהבחינה שהאנשים לא נרגעו, היא הוציאה אותם מהמסעדה, ואסמורום רצה להשליך עוד בקבוק על המנוח, אולם היא מנעה זאת ממנו (עמ' 63 ש' 5, עמ' 64 ש' 10), ולאחר מכן החלה מריבה בין אסמורום ובין אנדיט, חברו של המנוח, שהתפתחה לחילופי אגרופים ביניהם. דקות אחדות לאחר שהחלו חילופי המהלומות בין השניים, הנאשם שגר כאמור בסמוך, הגיע מביתו למסעדה, והעדה ציינה כי בעת שהגיע היא לא הבחינה שהוא נושא עמו סכין, והיא הבחינה בכך רק כשהנאשם דקר את המנוח בסכין שבידו, ובלשונה של העדה: **"אני לא ראיתי שגאבר בא עם סכין. אבל מתי שהוא דקר אותו אני רציתי לתפוס את גאבר, אחרי זה הוא דקר אותו. אני הייתי לידו מתי שהוא דקר אותו והוציא את הסכין. ואנדיט לקח אותו מהידיים שלו"** (עמ' 66 ש' 24).

העדה דחתה את טענתו של הסניגור כי הנאשם רק נתן אגרוף למנוח, אך לא דקר אותו אלא מישוהו אחר מהנוכחים, וציינה שוב כי הייתה ליד הנאשם וראתה אותו דוקר את המנוח בסכין ואת הסכין בידו בעת שדקר, ואף הדגימה בפני בית המשפט כיצד הנאשם דקר את המנוח, בתנועה של הנפת אגרוף סגור שאוחז בסכין לתוך גופו של המנוח, ולאחר מכן הוציא את הסכין. לאחר מכן, אנדיט לקח את הסכין מידו של הנאשם בכדי לדקור את הנאשם בתגובה למעשיו, והעדה ביחד עם אסמורום הוציאו את הסכין מידו. העדה דחתה את הטענה שהמנוח דחף את הנאשם לפני הדקירה ואמרה שהמנוח היה לידה ולא נגע בנאשם (עמ' 69 ש' 20).

בסוף החקירה הנגדית נשאלה העדה מדוע לא אמרה את שמו של הנאשם בעת שהתקשרה למשטרה ונשאלה 3 פעמים מי דקר את המנוח, וכך השיבה: **"אמרתי לך שהייתי במצב קשה. כשאני ראיתי את הדם אני לא ידעתי מה קורה..."** (עמ' 76 ש' 3), והדגישה כי גם אז הייתה בטוחה שהנאשם דקר את המנוח וכי הנאשם ברח מהמקום. העדה אישרה גם כי כשחזרה למסעדה לאחר שנקראה ע"י חאבן, היא ביקשה מכולם לצאת, ובכדי לזרז את היציאה ויתרה על הכסף שאסמורום היה חייב לה בתמורה לבקבוקי הבירה ששתה.

עד תביעה 2 - חאבן (מס' 4 בכתב האישום)

חאבן הוא העד השני במסגרת פרשת התביעה, והוא סיפר כי באותו ערב הוא היה ביחד עם פיבאן ועם הנאשם, כאשר

בתחילה הם הלכו לעשן נרגילה (עמ' 83 ש' 11), ובשעה 12 בלילה הם הלכו למסעדה של פיבאן, ושם הוא והנאשם שמו בירות, 7 - 8 בירות להערכתו, אך פיבאן לא שתתה. לאחר מכן הגיע אסמורום, ובשעה 03:00 בערך הגיעו אנדיט והמנוח לאחר שסיימו לעבוד. בהמשך, פיבאן הלכה לישון, והם נותרו 5 אנשים במסעדה שדיברו ביניהם על עניינים פוליטיים, כאשר הוא והמנוח לא דיברו ביניהם בגלל סכסוך שהחל שנה קודם לכן.

בשלב מסוים התלהטו הרוחות, והוא הלך וקרא לפיבאן שתבוא למסעדה. היא אכן הגיעה, ואמרה לו שילך לישון, וכך עשה. כעבור זמן מה שאינו זוכר כמה, היא הגיעה אליו לביתו שסמוך למסעדה, וקראה לו ואמרה שמישהו מת. הוא הגיע במהירות למסעדה, וראה את המנוח שוכב על הרצפה בתוך המסעדה ליד הדלת כשהוא שותת דם. כששאל מי דקר אותו השיבה פיבאן כי הנאשם עשה זאת. הוא התקשר למשטרה ולמד"א, וביקש מהם להגיע במהירות, והוא ופיבאן הוציאו את המנוח מחוץ למסעדה, עד ש"הגיעה המשטרה ואז לקחו אותו" (עמ' 85 ש' 12).

כשנשאל מדוע קרא לפיבאן, העד ציין כי הם דברו ביניהם על פוליטיקה בין אתיופיה ואריתריאה והוסיף: "פוליטיקה זאת בעיה, כל הזמן רבים" (עמ' 86 ש' 12). העד תיאר כיצד ישבו, כשאנדיט והמנוח ישבו ביחד ליד הכניסה, הוא והנאשם ישבו בצד, ואסמורום ישב לבדו בסמוך אליהם. העד ציין כי כל מי שהיו שם הכירו זה את זה מבאר שבע, וחלקם גם קרובי משפחה. העד ציין כי הוא עזב את המקום בערך בשעה 06:00, וחזר אחרי שפיבאן קראה לו.

בחקירה הנגדית, העד אישר כי לא ראה את הדקירה, וכי קרא לפיבאן כשהוויכוח התגבר, אולם הדגיש שהם התחילו "לא לריב, רק להתווכח" (עמ' 90 ש' 10). העד לא ידע כי היו מכות לפני שחזר למסעדה, שאין קשורות לנאשם, אישר כי כולם, חוץ מפיבאן, שמו לא מעט בקבוקי בירה, ואישר את ההערכה של פיבאן שכל אחד שתה כ-10 בקבוקים (עמ' 91 ש' 6). העד אישר שהמנוח הוא אדם אלים שבעבר תקף אותו במכת אגרוף לפניו, ומאז הם אינם מדברים, והוסיף כי כששאל את פיבאן מי עשה את זה, היא אמרה לו שהנאשם דקר אותו, ועמד על גרסתו גם כשב"כ הנאשם הטיח בו שבמשטרה הוא אמר שפיבאן אמרה לו שהנאשם הרביץ למנוח ולא שדקר אותו. העד לא ידע להסביר מדוע בעדותו במשטרה נרשמו דברים שונים, אך ציין כי אינו יודע לקרוא עברית.

עד תביעה 5 - אסמורום טיספליסי (מס' 3 בכתב האישום)

כבר בתחילת עדותו של אסמורום, התברר כי המתורגמנית אינה מדברת בניב שאותו מדבר העד, ולכן התרגום על פי דברי הצדדים לא היה מדויק. לפיכך הופסקה עדותו עד להגעת מתורגמן אחר שמבין את הניב של העד, כעולה מהחלטת בית המשפט בעמ' 113, ש' 8 - 11. חקירתו של העד התחדשה לאחר שהגיע מתורגמן נוסף, כדי לסייע למתורגמנית בתרגום מדויק יותר של דברי העד.

בתחילת העדות, ציין העד כי הגיע לבר של פיבאן בערך בחצות (העד כינה את המקום בר, בשונה מפיבאן וחאבן שהעידו לפניו וכינו את המקום מסעדה, לכן בסקירת עדותו של העד, המקום יכונה כפי שכינה אותו העד), וראה שם את חאבן והנאשם יושבים ביחד ומדברים, ולדבריו הם דיברו על המצב באריתריאה ובאתיופיה (עמ' 124 ש' 18) וזמן קצר לאחר שהוא הגיע, נכנסו למקום גם אנדיט ביחד עם המנוח. בשלב מסוים חאבן עזב את המקום, וכעבור זמן מה גם הנאשם עזב לביתו. אחרי שהנאשם הלך, הנותרים במקום המשיכו לשוחח ביניהם ושמו בירות, והעד עצמו שתה כעשרה בקבוקי בירה. בשלב מסוים גם העד ביקש לעזוב את המקום, וכשהחל לצאת אנדיט ניגש אליו וטפח על כתפו, וכשהעד הסתובב לכיוונו, אנדיט לפת את העד בצווארו וניסה לחנוק אותו. העד הגיב כלפיו באותו אופן ותפס אותו בצווארו, ובתגובה לכך אנדיט היכה באגרופו בפניו ופגע לו בעין. ב"כ המאשימה הפנה בעניין זה לצילומים שהוגשו ביחד עם דו"ח המעבדה הניידת ת/31, בעמ' 74, תצלומים 127 ו-128, ובהם נראה כי יש לעד סימני חבלה מתחת לעין השמאלית.

העד נפל כתוצאה מהאגרוף שקיבל, ואנדיט המשיך להכותו באגרוףיו גם כשהעד היה שרוע על הרצפה, וכך תיאר העד את המשך האירוע: **"לאחר מכן פיבאן ומולו (המנוח - א.מ.) הרימו אותי והכניסו אותו... את אנדיט... הרימו אותו והכניסו אותו לתוך המקום פנימה..."** (עמ' 126, ש' 23 - עמ' 127 ש' 2), ובהמשך הסביר כי פיבאן והמנוח הפרידו בינו ובין אנדיט והכניסו את אנדיט פנימה לתוך הבר של פיבאן. לאחר מכן, כשביקש לעזוב את המקום, הוא ראה את הנאשם מגיע מולו כשסכין בידו, הנאשם חלף על פניו ונכנס לבר, והעד ציין כי לא ראה מה עשה הנאשם בפנים, ותיאר את המשך האירוע במילים הבאות: **"אחרי כמה שניות אנדיט החזיק את הסכין ופיבאן החזיקה לו את היד וניסתה למנוע, היא החזיקה לו את היד עם הסכין"** (עמ' 128 ש' 13). כשנשאל מה פיבאן ניסתה למנוע, לא השיב באופן ישיר, אך סיפר כי הוא ניסה לעזור לפיבאן להוציא את הסכין מידיו של אנדיט, אולם נפל תוך כדי כך, וראה שפיבאן הצליחה לבסוף להוציא את הסכין מאנדיט, והשליכה את הסכין כלפי מעלה. העד הוסיף כי מדובר בסכין לחיתוך בצל וירקות.

בהמשך החקירה הראשית הכחיש העד כי השליך בקבוק בירה על אנדיט או על המנוח, ולאחר מכן אישר כי לאחר שנעצר, נערך עימות בינו ובין הנאשם, ואישר גם כי במהלך המעצר, החוקרים הקליטו שיחה שהתקיימה בינו ובין הנאשם כשנותרו לבדם. העד ציין כי באותה שיחה הטיח הנאשם כי הוא בא עם סכין למקום האירוע, והנאשם לא השיב לו על כך, אך שאל לשלמו של המנוח. בתגובה שאל העד את הנאשם אם הרביץ למנוח, והנאשם שאל את העד אם המנוח נפל; על כך השיב העד שאינו יודע, וציין כי בתחילת המעצר לא ידע כלל שקרה משהו למנוח, ורק במהלך החקירה נודע לו שהמנוח נדקר.

בסוף החקירה הראשית, שב העד וציין כי אינו יודע מה קרה בתוך הבר, מפני שהוא היה בדרכו החוצה לביתו, בעת שראה את הנאשם חולף על פניו עם סכין בדרכו לבר, והמשיך בדרכו לאחר שפיבאן זרקה את הסכין. העד הוסיף כי בשיחה שהוקלטה בינו ובין הנאשם, הנאשם הבחין בחבלה בסמוך לעינו של העד ושאל אותו מי היכה אותו, והעד השיב כי אנדיט עשה זאת.

בחקירה הנגדית העד חזר למעשה על דברים שאמר בחקירה הראשית, אלא שבשל דרך ניהול החקירה, היא התמשכה זמן רב יתר על המידה. להלן תמציתה: העד אישר כי בעת שהיו בבר, הוא ישב לבדו בשולחן אחד, הנאשם וחאבן ישבו בשולחן שני ואנדיט ישב בשולחן שלישי ביחד עם המנוח, וכולם שתו כמות גדולה של אלכוהול, כאשר העד ציין כי הוא עצמו שתה עשרה בקבוקי בירה ואישר כי היה שיכור (עמ' 138 ש' 9). העד הוסיף כי אמר לפיבאן שאין לו מספיק כסף לשלם על הבירות ששתה ולכן ישלם על הכול למחרת והיא הסכימה לכך. בהמשך ציין העד כי מי שהיו בבר שוחחו תוך כדי שתיית בירות על המצב שבין אריתריאה ואיתופיה ועל חלוקת השטחים ביניהן, ואישר כי על רקע זה **"היה קצת ויכוח"** כלשונו (עמ' 143 ש' 16).

העד הכחיש כי זרק בקבוק על ראשו של אנדיט או על מישו אחר, והוסיף כי כשביקש לצאת מהבר תפס אותו אנדיט בכתפו ודרש ממנו לשלם לפיבאן על הבירות ששתה. על רקע זה התפתחה קטטה ביניהם, שבמהלכה אנדיט היכה אותו באגרוף והפיל אותו לרצפה וגם אנדיט נפל, ופיבאן והמנוח הרימו את אנדיט והכניסו אותו לבר, ואילו העד קם בכוחות עצמו, והלך לכיוון היציאה לכביש. בעת שהלך בשביל, ראה את הנאשם חולף על פניו כשסכין בידו ונכנס לבר, אך הוא נשאר בחוץ ולא ראה מה התרחש בתוך הבר. כעבור זמן קצר, ראה את פיבאן ואנדיט מחוץ לבר כשסכין בידו של אנדיט.

מאחר והדברים של אסמורום לא היו ברורים דיים, אני מוצא לנכון לצטט קטע מהפרוטוקול ובו אסמורום משיב לשאלות בית המשפט (כב' השופטת שלו) בעניין זה (בעמ' 160 ש' 6 - 14):

כ.ה גילת שלו : רגע, רגע. אתה רוצה ללכת הביתה. גאבר נכנס, חולף אותך, עכשיו, בשלב הזה, אתה אמרת שהסתובבת מתישהו.

אסמורום טיספלסי : כן.

כ.ה גילת שלו : איפה נמצאים גאבר, פיבאן, מולו ואנדיט? איפה הם כולם?

אסמורום טיספלסי : הם נכנסו פנימה.

כ.ה גילת שלו : הם בתוך הבר? כן?

אסמורום טיספלסי : כן.

כ.ה גילת שלו : עכשיו, שלב הבא, אתה מסתובב, אתה רואה את אנדיט ופיבאן עם הסכין?

אסמורום טיספלסי : נכון.

בהמשך הבהיר העד כי המקום שבו פיבאן לקחה את הסכין מידו של אנדיט, היה על השביל שמוביל למסעדה, בתחילת השביל מכיוון המדרכה (עמ' 163 ש' 5 וכן עמ' 164, ש' 10 - 12). העד ציין כי בשום שלב לא ראה את המנוח מדמם מחוץ למסעדה, והוסיף כי בשלב שבו פיבאן זרקה את הסכין לגג הוא הלך לביתו, עד שהתקשרו אליו מהמסעדה (עמ' 164 ש' 22).

עד תביעה 9 - מיכה אזולאי (מס' 7 בכתב האישום)

העד הזדמן לאזור האירוע בעת שהמתין בין השעות 07:20 ל-08:00 לפתיחת מחסן חלפים של אלקטרה שנמצא בסמוך, והבחין באירוע אלימות בסמוך למסעדה של פיבאן, והתקשר למשטרה כדי לדווח על כך. העד אישר כי ייתכן שהתקשר בשעה 07:48, כפי שנקלט במוקד המשטרה. השיחה של העד למוקד 100 הוקלטה והדיסק של ההקלטה הוגש וסומן **ת/15**, ובתוכו כמה קבצי שמע, שאחד מהם שנמשך 1:34 דקות הוא הקלטה של השיחה של העד עם מוקד 100. השיחה עם המוקדנית קצרה מאוד, והעד מדווח כי ראה בן אדם דקור בבית ברח' לוחמי הגטאות בבאר שבע, והוא לא ידע למסור את מספר הבית, אבל ציין כי הנדקר והאנשים שבסביבתו הם אריתראים. במהלך השיחה הועבר העד לשוטרת אחרת, שכנראה הייתה בניידת בסביבה, ובשיחה שנמשכה עם אותה שוטרת, העד מציין כי בינתיים הוציאו את הנדקר מהבית החוצה, וגם הגיע אמבולנס. בחלק הזה של השיחה, העד מסר גם את מספר הבית, לדבריו מס' 106.

הודעתו של העד במשטרה הוגשה וסומנה ת/39. מדובר בהודעה קצרה מאוד - 9 שורות נטו, ובה ציין העד כי בעת שהמתין לפתיחת חנות באזור, ראה פתאום **"שני סודנים או אתיופים רבים מעבר לכביש דחיפות ביניהם"**. לאחר מכן ראה אישה עם שמלת פסים יוצאת מאזור המריבה וצועקת משהו שהוא לא הבין. לאחר מכן היא נכנסה לדירה, וכעבור דקה - שתיים ראה שני סודנים, שאינו יודע אם הם אלה שרבו ביניהם קודם לכן, **"מרימים מישהו אחד מהרגליים ואחד מהידיים ומניחים אותו על המדרכה ליד העץ מחוץ לדלת והאישה לידם"**. כשראה שלפצוע יש דם באזור הבטן - התקשר למשטרה ודיווח על מה שראה.

בחקירה הנגדית העד חזר למעשה על דברים שמסר בהודעתו במשטרה, וציין כי עמד במרחק של כ-100 מטרים ממקום האירוע, והבחין בשני אנשים שמתווכחים זה עם זה ודוחפים זה את זה. לאחר מכן ראה את שניהם נכנסים לתוך המבנה, ומוציאים ממנו אדם שותת דם, ומיד התקשר למשטרה למוקד 100 וכן הזעיק אמבולנס (עמ' 212 ש' 6). העד ציין עוד כי הייתה שם גם אישה שצעקה, וכי האנשים שהתקוטטו היו כהי עור "שחורים" כלשונו, והוא אינו יודע אם מדובר בסודנים או באתיופים. בהמשך ציין העד כי אינו יודע אם הדמות שותתת הדם שהוצאה מהמבנה היא אחד

מהמתקוטטים או מישהו אחר, אולם הוא זוכר שאחד מהם היה עם חולצה שחורה ואחד עם חולצה לבנה.

חוקרי המשטרה

עד תביעה 3 - רס"ב אבינועם בן דוד (מס' 10 בכתב האישום)

העד הוא חוקר משטרה והיה במשמרת בוקר במועד האירוע. כשהגיע לתחנה התבקש לתשאל בחור שהגיע קודם לכן וסיפר שהוא מעורב באירוע דקירה של מישהו, והמתין בחדר מעוכבים בתחנה. העד ציין כי לקח את הבחור מחדר מעוכבים לחדר החקירות ותוך כדי כך התקבל דיווח שהנדקר מת מפצעיו. העד ציין כי עוד בחדר מעוכבים שאל את הבחור אם הוא דובר עברית, וכשהשיב בחיוב שאל אותו אם הוא רוצה להתייעץ עם עו"ד ולכן הוא השיב בשלילה. בחדר החקירות הייתה מערכת הקלטה שהקליטה את כל מה שנאמר בחקירה, ואותו בחור, שהוברר כי מדובר בנאשם, סיפר בעברית את השתלשלות האירועים באותו לילה.

לדבריו, הנאשם תיאר כי היה לו ויכוח על רקע פוליטי עם בחור שהגיע למסעדה עם קרוב משפחה שלו תוך כדי שתייה, ובשלב מסוים הוא פרש לביתו שנמצא בסמוך כדי לישון. לאחר מכן, שמע צעקות וחזר למסעדה, והוויכוח עם אותו בחור שב והתלהט. בשלב מסוים אותו בחור ניסה לתקוף אותו, ולכן הוא דחף אותו ובעט בו עד שאותו בחור נפל, ובמהלך התגרה ביניהם הנאשם עצמו נחתך מחפץ חד באצבעותיו. העד ציין עוד כי ברוב זמן התשאל היה לבד עם הנאשם, כשלקראת הסוף נכנס קצין מהתחנה, ואחריו נכנסה חוקרת דוברת טיגרית ששאלה את הנאשם שאלות אחדות בשפתו, כדי לוודא שהוא מבין במה מדובר.

בחקירה הנגדית אישר העד כי הנאשם דיבר בתחילה עם שוטרת בשם אנסטסיה שדיווחה בקשר שהגיע מישהו לתחנה שמעורב באירוע של דקירות, והיה ברור לו שהנאשם הוא חשוד בקשר לאותו אירוע. העד נשאל היכן הזהיר את הנאשם לפי התשאל, והשיב כי האזהרה נעשתה בחדר המעוכבים לפני תחילת התשאל, כמו גם שאלתו אם הנאשם מבין עברית ואם הוא רוצה להיוועץ בעורך דין, והדבר מתועד במזכר שכתב, מפני שבחדר מעוכבים אין הקלטה, בשונה מחדר החקירות. בהמשך, העד אישר כי במזכר לא נכתב שהסביר לנאשם כי הוא חשוד בעבירה או שהוא זכאי לשמור על זכות השתיקה, אולם הוסיף כי הוא זוכר בוודאות שהזהיר את הנאשם גם על זכות השתיקה וגם על זכות ההיוועצות עוד בחדר מעוכבים, לפני שהובא לחדר החקירות (עמ' 103, ש' 17 - 23).

עד תביעה 4 - אנסטסיה צירניך (מס' 5 גם בכתב האישום)

בתחילת עדותה סיפרה העדה כי שירתה כשוטרת שח"ם בתחנת באר שבע, וכי במועד האירוע הייתה במשמרת יומן, כשנכנס לתחנה בחור כהה עור והיא הבחינה בכתמי דם גם על ידו וגם על חולצתו, ואמר לה כי היו דקירות ברח' טרומפלדור הסמוך לתחנה. באותו זמן התקבל דיווח בקשר על אירוע דקירות במקום סמוך, והעדה קישרה בין הדיווחים ודיווחה בקשר כי אחד המעורבים בקטטה הגיע למשטרה, כשניסתה לדובב אותו ולהבין ממנו מה קרה, הוא אמר לה שהייתה דקירה, והיא הבינה ממנו שהיה עימות כלשהו בינו ובין אדם אחר, שבסופו הוא פגע באותו אדם שנפל בעקבות כך. העדה הדגימה כיצד הדגים בפניה אותו בחור, שמתברר כי הוא הנאשם, את מה שעשה, בכך שסגרה את כף ידה לאגרוף והראתה תנועה של דקירה. בעקבות זאת, היא דיווחה בקשר שהדוקר מהאירוע נמצא במשטרה והודה במעשיו, וביקשה ניידת שתגיע לעצור אותו, וכעבור כמה דקות אכן הגיעה ניידת ולקחה את הנאשם לבית המעצר. העדה ציינה כי שוחחה עם הנאשם בעברית.

בחקירה הנגדית נשאלה העדה אם הזהירה את הנאשם על זכויותיו, והשיבה בשלילה. כשנשאלה מדוע, השיבה כי בתחילה התמונה לא הייתה ברורה, והיא לא הייתה בטוחה אם הוא החשוד או הנדקר, אולם היא לא ידעה להסביר מדוע לא הזהירה אותו כאשר התמונה התבהרה, וניתן היה להבין כי הוא החשוד בדקירה. גם עדה זו ציינה כי שוחחה עם הנאשם בעברית, אולם השפה שלו הייתה "שבורה" (עמ' 119 ש' 21), והוסיפה כי כאשר הגיעו שוטרים לעצור את הנאשם, היא נתנה להם אזיקים, אך לא ראתה שאזקו אותו.

עד תביעה 6 - רס"ב יובל כהן (מס' 8 בכתב האישום)

העד הוא חוקר בתחנת באר שבע ובתחילת עדותו ציין כי חקר את הנאשם וחשודים אחרים בתיק, ביצע עימותים בין הנאשם ובין חשודים אחרים, וכן ביצע שחזורים של האירוע. בחקירה הנגדית, נשאל העד על דרך ניהול החקירה, ואישר כי הוא גבה את האמרה הכתובה הראשונה מהנאשם. העד ציין כי אינו זוכר אם ידע שקודם לחקירה אצלו, העד עבר תשאול נרחב ע"י רס"ב אבינועם שהתמלול שלו משתרע על פני עשרות עמודים ושם נטען כי הוא ויתר על היוועצות בעורך דין, והוסיף כי כשהוא חוקר חשוד, הוא מוודא שהחשוד יתייעץ עם סניגור אם הוא מעוניין בכך, וכך נהג גם עם הנאשם, ואיפשר לו לבקשתו להתייעץ עם עו"ד ליאור כהן.

עד תביעה 7 - רפ"ק יוסף זליבנסקי (מס' 11 בכתב האישום)

העד הוא קצין החקירות של משטרת באר שבע והיה בתפקיד זה גם בעת חקירת מותו של המנוח, ובחקירה הראשית הוא תיאר את מעורבותו בחקירה. העד ציין כי בשעת בוקר מוקדמת, סמוך לשעה 07:30, הוא קיבל דיווח על אדם דקור, כנראה ללא רוח חיים בעיר העתיקה, בסמוך לתחנת המשטרה. כשהגיע למקום הבחין כי צוות של מד"א כבר היה במקום וטיפול בגופתו של המנוח. בהיותו שם, ניגשה אליו אישה בשם היילו (כוונתו לפיבאן, ובכדי לפשט את התיאור היא תכונה גם בסקירת עדות זו בשם פיבאן), וסיפרה לו "שכולם היו אצלה בבית במסיבה. הרעיון של המסיבה הוא כי היא מתכוונת לעזוב לעיר תל אביב, עקב מצוקה כלכלית" (עמ' 176 ש' 8). היא סיפרה עוד כי הזמינה למסיבה גם את הנאשם עם בן משפחתו שגרים בסמוך לה, וכי אותם שניים (ככל הנראה הכוונה לאנדיט ולמנוח) הגיעו מאוחר לאחר שסיימו לעבוד באולם כלשהו, ובשלב מסוים הנאשם תקף את המנוח, והיא תפסה את הסכין שהיה שם וזרקה אותו לגג המבנה, והסכין אכן נמצא על הגג.

העד ציין עוד כי הבין את חשיבות עדותה של פיבאן, ולכן היא נלקחה לתחנת המשטרה ונגבו ממנה כמה עדויות מצולמות, ובמקביל עוכבו בתחנה כמה עדים נוספים, וגם הנאשם הגיע באופן עצמאי לתחנה ודיווח ליומנאית שהוא תקף אדם. העד הנחה לגבות עדות מהיומנאית, וכן הנחה לערוך תשאול לנאשם, שהיה מצולם וגם הוא נכח בו לפרקי זמן קצרים. בהמשך היום כאשר התברר לעד שהנאשם מודה בחקירתו ומוסר גרסה, העד יצא לבצע שחזור במקום ביחד עם צוות חוקרים ועם מעבדה ניידת, ולבסוף הוחלט להקים צח"ם בתחנה. בתשובה לשאלת התובע, הבהיר העד את עניין השלכת הסכין לגג: "אותו בחור בשם אנדי לקח את הסכין מידי הדוקר, היא חששה שזה ימשיך להתפתח, לקחה את הסכין ממנו ואז השליכה אותו על הגג. שם אותה הסכין" (עמ' 178 ש' 24).

בחקירה הנגדית התבקש העד להתייחס לכך שהתשאול של הנאשם נערך בלי אזהרה ובלי התייעצות עם סניגור, והשיב כי אינו יכול לדבר בשם אבינועם עורך התשאול, אך מדובר בחוקר וותיק מאוד, וניתן לשער כי העמיד את הנחקר על זכויותיו בחדר המעוכבים שבו היה, בטרם נלקח לחדר החקירות. בהמשך נשאל העד מדוע לא ביצע בדיקת אלכוהול לנאשם ולעדים נוספים, והשיב כי לא התרשם שהנאשם נמצא במצב שיכרות שמפריע לו לתקשר עם הסביבה, וכי גם כשהגיע לזירת האירוע, הוא מצא אמנם בקבוקי בירה, אך לא התרשם ממצב קיצוני של שיכרות. העד הוסיף כי גם

בחקירתו של הנאשם, לא התרשם כי הוא במצב קיצוני של שכרות, ולכן לא סבר כי יש צורך בבדיקת אלכוהול, לא לנאשם ולא לעדים נוספים. העד שב וציין כי אינו מסכים עם טענת ב"כ הנאשם כי כל הנוכחים באירוע היו שתויים לחלוטין: **"הם לא היו במצב של שתויים לחלוטין. אני תקשרתי איתם מצוין. מסרו עדויות"** כלשונו (עמ' 183, ש' 3). בסוף עדותו ציין העד כי פיבאן נעצרה על ניהול עסק ללא רישיון, אך לא ברור מדבריו מתי נעצרה.

עד תביעה 10 - רס"ב חן אלפסי (מס' 9 בכתב האישום)

העד הוא חוקר משטרה שחקר את הנאשם, והאמרות שגבה הוגשו בהסכמה. בחקירה הנגדית העד אישר כי חקר את הנאשם בפעם הראשונה שבה הוא קשר את עצמו לאירוע, ביום 4.7.18, באמרה שסומנה **ת/2**. בהמשך נשאל העד פעם אחר פעם היכן כתב שהנאשם וויתר על זכות ההיוועצות, והשיב כי בתחילת האמרה נרשם מפי העד כי כשהנאשם נשאל אם הוא מעוניין להיוועץ עם עו"ד לפני תחילת החקירה, השיב **"אין בעיה אתם יכולים לשאול אותי, אין בעיה לתחיל"** (ש' 4), ומשמעות הדברים היא שהוא וויתר על זכותו להיוועץ באותו שלב עם סניגור.

העד ציין עוד כי בכל הפעמים האחרות שנחקר, הנאשם ביקש להיוועץ עם סניגור, ומבוקשו ניתן לו מיד, וכי מדובר בנוהל קבוע שיושם ביחס אליו וביחס ליתר הנחקרים בפרשה. בית המשפט העיר בעניין זה כי הנאשם התייעץ עם עו"ד גם בחקירה קודמת שנחקר באותו יום (עמ' 215 ש' 11), והעד הוסיף כי לצורך זה יש טלפון בחדר החקירות, כדי לאפשר לנחקר שמעוניין בכך לשוחח עם סניגור בהקדם (עמ' 220 ש' 26).

העדות המומחית

עדת תביעה 8 - רפ"ק ד"ר צחית חזן איתן (מס' 28 בכתב האישום)

העדה היא מפקדת שלוחת דרום של המעבדות הניידות לזיהוי פלילי במשטרה, וערכה דוחות שונים בזירת האירוע שהוגשו באמצעותה. בחוות דעתה שסומנה **ת/31** יש תיאור נרחב של זירת העבירה, של הממצאים שנמצאו בזירה ובסביבתה ועל המעורבים באירוע, וכן תיאור מפורט של כל פעולות החקירה שבוצעו ע"י אנשי מז"פ בזירה. לחוות הדעת צורף נספח ובו 138 תמונות שצולמו בזירת האירוע, שמתעדות את הזירה ואת הממצאים שנתפסו בה מזוויות שונות, כולל תצלום אוויר של הזירה (תמונה 1) וכן כ-20 תמונות שמתעדות מכל זווית אפשרית את המקום שבו נמצאה גופת המנוח, על המדרכה בסמוך לשער הכניסה לשביל שמוביל למקום של פיבאן שמכונה בחות הדעת מועדון, וכן צילומי תקריב של הגופה וממצאים שונים שנמצאו עליה וכן על בגדיו של המנוח. תמונות 44 - 62 ותמונות נוספות בהמשך מתעדות את שביל הגישה למועדון, וכן את המועדון עצמו מבפנים, ומדובר בחדר לא גדול, שבו 5 שולחנות קטנים, וכן כסאות פלסטיק מסוגים שונים בצבעים שונים שמפוזרים בחדר, ועגלת סופר שבה בקבוקי זכוכית ריקים, אשר מהעדויות עולה כי בעת אירוע הדקירה היא הייתה על השביל מחוץ למועדון. בתוך המועדון ניתן לראות בבירור כתמי דם גדולים במקומות שונים על הרצפה, וכן כתמי התזה של דם בכמה מקומות על קירות המועדון (תמונות 52 - 55 וכן 61 - 66). תיעוד מצולם של הזירה וחלק מהממצאים בה נמצא גם בלוח התצלומים שסומן **ת/29**.

כמו כן מפורטות בחוות הדעת תוצאות הבדיקות שערך רפ"ק ירון שור ממעבדת סימנים וחומרים ביחס לנעליו של הנאשם, וכן תוצאות של בדיקה ביולוגית שנערכה ע"י גב' לילך פרונט מהמעבדה הביולוגית של המכון הלאומי לרפואה משפטית, כאשר חוות הדעת של רפ"ק שור לא הוגשה לנו, ואילו חוות הדעת הביולוגית של ד"ר פרונט הוגשה וסומנה **ת/27** ותוכנה יפורט בהמשך.

לאחר התייחסות לאמור בחוות הדעת המקצועיות שהוזכרו בחוות דעתה, ולאחר התייחסות לממצאים שמפורטים בסעיף 8 לחוות הדעת, לרבות עקבות הנעליים בכתמי הדם שעל רצפת המועדון בסמוך לדלת הכניסה, וזיהוי הדם שעל הנעליים והסוליות של נעלי הנאשם כדמו של המנוח, וכן כתמי התזת דם על הקיר הצפוני, מערבית לדלת הכניסה למועדון, שנמצאו מתאימים לפרופיל הגנטי של הנאשם, כמו גם פצע חתך באצבע יד ימין של הנאשם, מסקנתה של רפ"ק צחית בסוף חוות דעתה היא: **"אני מסיקה בסבירות גבוהה כי במהלך או לאחר האירוע המדמם, החשוד (הוא הנאשם - א.מ.) שהה במועדון ודמו הושלך והוטז על הקיר הצפוני בין אם נישא על חפץ או ישירות מגופו".**

בתחילת עדותה תיארה העדה את שיטת העבודה והסבירה את ההבדל בין הדוחות השונים שערכה, ומוטב להביא את הדברים כלשונם:

הדוחות הראשונים הם דוחות שנכתבים סמוך לאירוע עצמו, כמה שיותר מהר על מנת שיעזרו בהם יחידת החקירות. הדו"ח הגדול שזה בעצם חוות הדעת, היא מרכזת את כלל הממצאים והרבה יותר מפורטת מהדוחות הראשונים שהם לרוב קצרים מבחינת המידע ופחות מפורטים. וחוות הדעת גם כוללת בתוכה בחלק מהמקרים, במידה ואפשר לכתוב מסקנות, גם מסקנה בתיק שנוגעת לעניין ניתוח הממצאים בתיק עצמו, בזירה עצמה (עמ' 187 ש' 1 - 6).

בהמשך ציינה העדה כי בזירה מצולמות תמונות רבות שכולן מועברות ליחידה החוקרת, אולם לצורך חוות הדעת נבחרות רק התמונות שאליהן מתייחסים בחוות הדעת. עם זאת, העדה הבהירה כי היא איננה מומחית לקביעת סוג הפגיעה, ובדרך כלל היא מתנסחת בחוות הדעת באותו ניסוח שקיים בדו"ח הפתולוגי, וכך עשתה גם בענייננו, ואם נדרשת הבהרה כלשהי, יש לפנות לפתולוג שכתב את חוות הדעת הפתולוגית. כשנשאלה מדוע לא ציינה בחוות הדעת את המיקום של אירוע הדקירה, השיבה כי כשהיא מגיעה לזירה היא מקבלת מידע ראשוני ממי שנמצא בזירה, וחלק מהפרטים שהיא מקבלת היא רושמת כרקע ראשוני, **"אז יכול להיות שזה יתיישב אחר כך עם המידע עצמו, ויכול להיות שיש בזה קצת סתירות, כי שוב, עדיין בתחילת האירוע... זה לא משהו שמתבסס אחר כך על המשך חקירה מעמיקה של יחידת החקירות"** (עמ' 191 ש' 9 - 14).

בחקירה הנגדית הבהירה העדה כי לא כתבה היכן היה אירוע הדקירה, מפני שלא יכלה לקבוע היכן בדיוק זה קרה, בהיעדר ממצאים שיכולים ללמד על מיקום מדויק. העדה ציינה כי צפתה מהצד בעדות מצולמת שנגבתה מפיבאן בזירה, בכדי **"לנסות ולהבין את ההתרששות של מה שאירע בזירה עצמה"**, אולם כשניסתה לבדוק את הפרטים המדויקים על פי הממצאים בזירה, לא הצליחה לקבוע את מיקום האירוע, ובלשונה: **"במקרה הזה לא מצאתי איזשהן עדויות מבחינת הממצאים, מבחינת ניתוח תצורות כתמי הדם שיכולים להגיד לי 'כאן בוצעה הדקירה' ולכן בחוות הדעת גם לא התייחסתי למיקום של הדקירה עצמה..."** (עמ' 192 ש' 15 - 18).

בהמשך נשאלה על טביעת נעל עם דם שנמצאה בזירה בתוך המועדון והשיבה כי על פי חוות דעת של רפ"ק ירון שור ממעבדת סימנים וחומרים שמומחה לעניין זה, טביעת הנעל שייכת לנאשם, וכי אפשר לזמן אותו להעיד על כך. כשנשאלה כיצד מציאת טביעת הנעל של הנאשם בתוך המועדון מתיישבת עם עדויות של עדים שהדקירה הייתה בחוץ וכי הנאשם ברח מהמקום, השיבה כי יכול להיות שהעדים היו בסערת רגשות ולא שמו לב לכל הפרטים, אולם היא בוחנת את הממצאים שנמצאו בזירה, במנותק מהעדויות של העדים, מה גם שהעקבות נמצאו ממש ליד הדלת. העדה סיכמה את עמדתה בנושא זה במילים הבאות: **"אז אני לא יכולה להגיד האם הדקירה התרחשה בחוץ או בפנים. כי היא**

יכולה מבחינתי להיות או בחוץ וגם בפנים. אין לי על זה עדויות" (עמ' 198 ש' 27).

באשר לכתמי הדם, ציינה העדה כי לא נמצאו כתמי דם של המנוח מחוץ למועדון, אולם אין בכך כדי לשלול בהכרח את האפשרות שהדקירה הייתה בחוץ, מפני שהמנוח לבש שתי חולצות ארוכות זו על זו, וייתכן שהדם נספג בבגדים הארוכים שלבש. לעומת זאת, נמצאו כתמי טפטוף של דם בתוך המועדון, **"וכתמי הטפטוף מתיישבים עם מישו מדמם שהולך ומטפטף. ויש לנו סימני גרירה, בעצם סימני מריחות וניגוב דם על הרצפה שמובילים חזרה לכניסה"** (עמ' 199 ש' 20). העדה ציינה כי לפחות חלק מהכתמים הללו שייכים למנוח, וכך גם כתמי התזות דם שנמצאו על הקיר בסמוך לדלת הכניסה למועדון שיכולים להיגרם מהנפת יד פצועה או חפץ עם דם, כפי שנראה בתמונה 61. בחקירה החוזרת העלתה העדה את האפשרות שכתמי ההתזות שעל הקיר שנמצאות בגובה נמוך מאוד, הן התזות לווין שנגרמות מטפטוף כמה טיפות דם באותו מקום (עמ' 208 ש' 23 - 27) ובכל מקרה שללה כי ניתן ללמוד מכתמי ההתזה הללו ששם אירעה הדקירה.

כשנשאלה אם ביצעה בדיקת אלכוהול לחשודים, השיבה העדה כי נושא זה מצוי בסמכותה של היחידה החוקרת, ולכן היא לא ביצעה בדיקות כאלה, וגם לא מצאה לנכון לכתוב מזכר על כך. בהמשך התייחסה העדה לאפשרות שהייתה קטטה אלימה במקום, וציינה כי על גופם של חלק מהמעורבים היו שריטות ופצעי שפשוף, וכי נלקחו דגימות מהציפורנים של כל המעורבים, אולם אין ממצאים בזירה שיכולים ללמד על תגרה שהייתה במקום. בסוף עדותה ציינה העדה כי היא נזהרת מאוד בקביעת מסקנות, ובכל מקרה המסקנות שלה מתבססות על ממצאים מהזירה ואין מושפעות מעדותם של עדים (עמ' 206 ש' 9).

עדת תביעה 11 - ד"ר מאיה פורמן (מס' 27 בכתב האישום)

העדה היא פתולוגית מהמכון לרפואה משפטית, ובתחילת עדותה אישרה כי היא זו שערכה את חוות הדעת הפתולוגית וכן את חוות הדעת הטוקסיקולוגית, אשר הוגשו בהסכמה קודם לכן. וסומנו **ת/26** ו-**ת/28** בהתאמה. כמו כן, אישרה העדה כי הסכין שתוארה בחוות דעתה היא אותה סכין שהוגשה וסומנה כת/38.

חוות הדעת **הפתולוגית ת/26** מתארת בפירוט רב את סימני הפגיעה בגופו של המנוח, וד"ר פורמן קובעת בחוות דעתה כי מותו של המנוח נגרם בעקבות פצע דקירה בחזה שמאל, אשר פגע בין השאר בלב, ככל הנראה בשילוב פגיעה מכנית בשריר הלב ואבדן דם. עוד נקבע בחוות הדעת כי **"פצע הדקירה נגרם באמצעות חפץ חד עם לפחות שפה אחת מושחזת... קיימת אפשרות שהייתה תנועה של הלהב בתוך הגוף... כך שאפשרי שאורך החתך בעור היה גדול מרוחב הלהב שחדר אותו. הסכין שנבדקה או כל סכין דומה יכולה הייתה לגרום לו"** (עמ' 8).

ובחוות הדעת הטוקסיקולוגית **ת/28** נקבע כי בדגימות נוזלים מגופתו של המנוח נמצא אלכוהול ברמה בינונית אשר מתיישב עם שתיית משקאות אלכוהוליים לפני המוות, ונוספה הערה כי האמור בחוות דעת זו אינו משנה את חוות הדעת לגבי סיבת המוות. בחקירה הנגדית אישרה העדה כי חוות הדעת הטוקסיקולוגית הוגשה כהשלמה לחוות הדעת הפתולוגית שהוגשה קודם לכן, והוסיפה כי משמעותה היא **"שהמנוח היה תחת השפעת אלכוהול ברמה בינונית גבוהה, כלומר שיכור"** (עמ' 225 ש' 19). בהמשך עדותה ציינה העדה כי כל אחד מושפע אחרת מצריכת אלכוהול, וכי אצל המנוח נמצא אלכוהול בשיעור של 170 מיליגרם אחוז, כשהגדרה החוקית של מצב שכרות היא מעל 50 מיליגרם. העדה הוסיפה בהקשר זה כי שיעור האלכוהול בגופו של המנוח נבדק לאחר שהוא היה כבר בתהליך של פירוק, וסביר להניח שקודם לכן שיעור האלכוהול בגופו של המנוח היה אף גבוה יותר. עם זאת, כשנשאלה ע"י ב"כ הנאשם אם אפשר להניח שיתר המעורבים באירוע ששתו אלכוהול בכמות דומה לזו של המנוח היו שיכורים כמותו,

השיבה כי הדבר תלוי בגורמים נוספים שאין לה נתונים לגביהם, כמו למשל אם אכלו משהו ביחד עם האלכוהול וכיוצ"ב, ולכן היא אינה יכולה להשיב לשאלה.

בהמשך העדות נשאלה העדה על כיוון הדקירה, והשיבה כי "כיוון הדקירה באופן כללי הוא אחורה, כלומר פנימה, יש לו גם קצת הטיה של כיוון ימינה... אבל זה, הרוב הגדול זה לכיוון אחורה פשוט פנימה, הדקירה היא בצד שמאל, הלב, זה פגע בצד השמאלי של הלב" (עמ' 288 ש' 9 - 11). העדה ציינה כי לא ניתן לקבוע היכן בדיוק עמד הדוקר בשעת מעשה, והוסיפה כי מדובר בדקירה אחת וכי עומק הדקירה לתוך בית החזה הוא לפחות 4 ס"מ, ויכול להיות שאף יותר, אבל פחות מ-10 ס"מ (עמ' 230 ש' 12). העדה ציינה עוד כי מדובר בפציעה חמורה מפני שדם נאסף סביב הלב ומנע את ההרפיה של הלב, "ובנוסף, יש את מרכיב אובדן הדם ובנוסף יש את העניין של החתך בלב, הוא גדול יחסית... זה 3 סנטימטר בלב... זו לא פציעה קלה..." (עמ' 232 ש' 4).

חוות הדעת הביולוגית

להשלמת התמונה הראייתית בכל הנוגע לחוות הדעת הרפואיות והמדעיות שהוגשו בהסכמה במסגרת פרשת התביעה, אסקור בקצרה את חוות הדעת הביולוגית, שגב' פרונט שכתבה אותה לא נדרשה להעיד במהלך המשפט.

בחוות הדעת הביולוגית **ת/27** יש פירוט נרחב של כל הדגימות הביולוגיות שנלקחו מהזירה ומהמערבים באירוע, ובטבלת התוצאות בעמ' 7 לחוות הדעת מפורטים תחילה בחמש השורות הראשונות, שמותיהם של חמישה חשודים שנלקחו מהם דגימות ביולוגיות, ומדובר למעשה בכל מי שהיו בפאב באותו לילה למעט חאבן, שעזב את המקום בשלב מוקדם יחסית. בשורה השנייה נרשם ביחס למוצג 3 (שבו הדיגום הביולוגי של הנאשם) הסימון PPX ESI, ובשורה החמישית נרשם אותו סימן ביחס למוצג 9 (שבו הדיגום הביולוגי של המנוח). משמעותו של הסימון היא כי הדיגום נלקח לקביעת פרופיל גנטי באמצעות ערכה שמכילה 15 אתרי STR וכן אתר לקביעת המין.

בתחתית הטבלה מופיע הסכין, ונרשמו הממצאים ביחס לתערובת הביולוגית שעל ידית הסכין והדם שעל הלהב, ובעמ' 10 ו-11 מפורטות המסקנות שהובאו לעיל שנובעות מהממצאים הללו, כדלהלן:

- בנעל של הנאשם (מוצג 6) נמצאה תערובת דם שניתנת להפרדה למרכיב עיקרי ומרכיב משני, והמרכיב העיקרי מתאים לפרופיל הגנטי של המנוח.
- כתם דם שנמצא על חולצתו של הנאשם (מוצג 8) מתאים לפרופיל הגנטי של הנאשם.
- על ידית הסכין שנמצאה בזירה (מוצג a49) נמצאה תערובת ביולוגית, שהמרכיב העיקרי שלה מתאים לפרופיל הגנטי של הנאשם.
- דם שנמצא על גבי להב הסכין (מוצג b49) מתאים לפרופיל הגנטי של המנוח.

ביחס לכל אחת מהמסקנות - הן זו שמזהה את התערובת שעל הידית ככוללת מרכיב עיקרי שמקורו בנאשם, והן זו שמזהה את הדם שעל להב הסכין כדמו של המנוח - ישנה התייחסות באשר לשכיחות הופעתה של התאמה גנטית כמו זה שנמצאה כאן: "מתוך טבלאות סטטיסטיות, שכיחות הפרטים באוכלוסייה בעלי פרופיל גנטי כפי שנקבע למרכיב העיקרי הנ"ל ותואם את זה של TELAY GEVR (וביחס לדם שעל הלהב נכתב "כפי שנקבע למוצג הנ"ל ותואם את זה של המנוח" - א.מ.), נאמדת באחת ליותר ממיליארד". עוד נכתב ביחס לכל המסקנות כי שאר

הנבדקים (שהיו נוכחים במקום - א.מ.) אינם מתאימים להיות המקור לדנ"א או למרכיב העיקרי של התערובות שנדגמו.

ת/27 הוגש ביום 15.7.18, ושבוועים לאחר מכן, ביום 29.7.18 הוגש מוצג משלים לחוות הדעת הביולוגית אשר סומן **ת/27א**, ואשר בו מפורטות תוצאות של בדיקות ביולוגיות שנערכו ביחס למוצגים נוספים, שלא פורטו בחוות הדעת הראשונה. בין היתר נכתב בעמ' 2 למוצג המשלים **ת/27א** כי הוחזר לבדיקה בשקית משטרתית סגורה מוצג מס' 35 ביחד עם מוצגים אחרים, אולם נכתב עוד כי המוצגים בשקית זו, כולל מוצג 35 **"תוארו בחוות דעתי מתאריך 15.7.18"**. בחוות הדעת **ת/27** אכן יש בעמ' 5 תיאור של מוצג 35 וזה תיאורו: **"מעטפה מסומנת בין היתר 'ד6' מכילה מבחנה מסומנת בין היתר 'ד6', סימון 7 מכילה מטוש"**. אולם תוצאת הבדיקה של מוצג זה מפורטת ב- **ת/27א** בטבלת התוצאות בעמ' 3, ועולה ממנה שזוהה במוצג חח"ד (חומר חשוד כדם), ונרשם עוד הסימון PPX ESI שמשמעותו כי הדיגום נלקח לקביעת פרופיל גנטי באמצעות ערכה שמכילה 15 אתרי STR וכן אתר לקביעת המין.

תוצאות הבדיקה מופיעות במסקנות שבעמ' 5, ונכתב שם כי מקור ה-DNA של הדגימה יכול להתאים לפרופיל הגנטי של הנאשם, ונוספה הערה, כפי שנוספה במסקנות של **ת/27**, כי הסיכוי שפרופיל גנטי זהה יימצא אצל גבר אחר נאמד באחד ליותר ממיליארד, וכי שאר הנבדקים שפורטו בחוות הדעת הראשונה אינם יכולים להיות המקור ל-DNA שנמצא על המוצג. עיון בחוות הדעת של רפ"ק צחית **ת/31** בעמ' 5 בסעיף ד(8) מעלה כי המוצג ד6 נלקח מכתמי התזת חח"ד על הקיר הצפוני, מערבית לדלת הכניסה למועדון, ובהמשך בסעיף 7 מפורטת התוצאה של הבדיקה הביולוגית, שלפיה הפרופיל הגנטי שנדגם במטוש מתאים לנאשם. ממצא זה היווה את אחד הנדבכים למסקנה של רפ"ק צחית, כי הנאשם שהה במועדון במהלך או לאחר אירוע הדקירה, ודמו הושלך או הוטז על הקיר הצפוני.

ג. פרשת ההגנה

במסגרת פרשת ההגנה העיד הנאשם לבדו, והוגש מסמך אחד, מזכר שסומן **נ/1**, שבו מתעד רס"ב אבינועם בן דוד את נסיבות הגעתו של הנאשם לראשונה לתחנת המשטרה, מיד לאחר האירוע. אולם במהלך החקירה נגבו מהנאשם שש אמרות, שקדם להן תשאול מפורט, ובנוסף הנאשם ביצע גם הולכה והצבעה. למרות שמדובר במוצגים שהוגשו במסגרת פרשת התביעה, מצאתי לנכון להתייחס אליהם בפרק זה, סמוך לפני סקירת עדותו של הנאשם. להלן אסקור אפוא את הדברים שמסר הנאשם במהלך חקירתו במשטרה, לפי סדר כרונולוגי, כמידת האפשר.

פעולות החקירה המשטרתיות שבוצעו לנאשם

התשאול

פעולת החקירה הראשונה שנעשתה לנאשם סמוך לאחר שנכנס לתחנת המשטרה הייתה תשאול שנעשה בעיקר ע"י רס"ב אבינועם בן דוד (עד תביעה 3), אולם בחלק ממנו נכחו גם חוקרים אחרים, והתמלול שלו הוגש וסומן **ת/7**. התמלול משתרע על פני 35 עמודים, ובתחילתו ציין המתמלל כי **"הנחקר מתקשה מאוד להתבטא בשפה העברית ולכן לא ניתן להבין הרבה מהנאמר על ידו"**. למרות הקושי, אביא להלן את עיקרי הדברים שעולים מהתשאול. בעמ' 9 אישר הנאשם כי ישב בבית קפה עם עוד כמה אנשים, שתו בירה, התחיל וויכוח שבעקבותיו היו צעקות והתחיל בלאגן. הנאשם לקח מפתח לביתו מקרוב משפחתו אנדיט שגר אתו, והלך לביתו שסמוך מאוד לבית הקפה. בעמ' 13 - 14

מתאר הנאשם איזשהו וויכוח בגלל שביקש סיגריה, לא ברור אם מאנדיט או מזה שבא אתו (כנראה המנוח), והנאשם מאשר כי לקח סיגריה והלך הביתה, אולם כעבור זמן קצר הוא חזר לבית הקפה: **"עשיתי צ'יק צ'ק, בום חזרתי"** כלשונו (עמ' 14 ש' 9).

בהמשך, בעמ' 15 מתאר הנאשם קטטה שהתפתחה בינו ובין אדם אחר, כנראה המנוח, שבמהלכה המנוח בעט בו בחוזקה, וגם הוא בעט במנוח והמנוח נפל, משמע הוא התגונן בפני המנוח. לאחר מכן הוא עשה משהו למנוח, והמנוח עשה לו משהו, וכתוצאה מכך הוא ראה דם על ידיו של המנוח, לאחר שהוא דחף את המנוח: **"ראיתי הרבה דם בגלל שאני דחפתי"** כלשונו (עמ' 15 ש' 33). כשנשאל איך יצא לו דם, השיב שאינו יודע אולם טען כי לא עשה כלום למנוח, והדם לא ממנו, והוסיף כי בגלל הדם שראה הוא ברח מהמקום. בעמ' 17 עמד הנאשם על כך שלא החזיק סכין בידו (ש' 19 - 22), ובהמשך התמלול מפורטים חילופי דברים בין שני החוקרים שערכו את התשאול, יוסי ואבינועם, שמנסים להבין מדבריו של הנאשם מה בדיוק קרה. בעמ' 22 מספר הנאשם כי אנדיט מעשן סם מסוג נייס גאי, אבל הוא עצמו מעשן סיגריות ושותה קצת בירה. בהמשך, בעמ' 26 מוסר הנאשם גרסה לא ברורה כשבתחילה הוא מאשר שרב עם מישהו ולאחר מכן הוא מכחיש, וכשנשאל כיצד נחתך בסכין השיב כי אינו יודע (ש' 28 - 34). בעמ' 31 ש' 28 מעיר המתמלל כי הנחקר משמיע קול של בכי, אולם הגרסה של הנאשם לא ברורה, וגם חוקרת שלישית שהצטרפה לתשאול, לא הצליחה לקבל מהנאשם גרסה ברורה על מה שקרה.

האמרה הראשונה

האמרה הראשונה ת/1 נגבתה מהנאשם שעות אחדות לאחר האירוע, ביום 4.7.18 שעה 11:57, וכבר בתחילת האמרה, לאחר שהוקראו לו זכויותיו מסר הנאשם כי הוא מבין על מה הוא נחקר וכי דיבר עם עורך דין (עו"ד ליאור כהן) לפני החקירה. בהמשך ציין הנאשם כי לאחר שנגמר משחק הכדורגל אתמול בשעה 11 ומשהו בלילה, שבו צפה ביחד עם פיבאן וחאבן **"במקום שיש שם נרגילה"** כלשונו (ש' 3), שלושתם הגיעו לבר של פיבאן, ושם הוא וחאבן שיחקו במשחק של פקקי בירות, ופיבאן הגישה להם שתייה וגם שיחקה איתם, ובאותו זמן היו רק שלושתם במקום.

כעבור חצי שעה, הגיע בחור אריתראי שמוכר לו בפנים אך לא בשמו, אמר להם שלום ושתה בירה בשולחן נפרד. שעה לאחר מכן הגיע בן דודו של הנאשם - אנדיט עם אדם נוסף שגם אותו אינו מכיר אך הוא נראה לו אריתראי, וגם הם ישבו בשולחן נפרד ושתו בירה. כעבור זמן מה אותו בחור שישב לבדו בשולחן סמוך אמר לפיבאן שתביא לכולם לשתות **"כי אריתריאה ואתיופיה עשו שלום ואנחנו נחזור לארצנו"** (ש' 13). על כך הגיב חברו של אנדיט (שיכונה להלן "המנוח" משאין מחלוקת שבו מדובר), וטען כי אין על מה לשמוח מפני שהאדמות של אריתריאה נלקחו ע"י אתיופיה. הנאשם ציין כי לא אהב את השיח שהתפתח, ולכן פנה לאנדיט שמתגורר אתו באותו בית וביקש ממנו את המפתחות, ויצא לכיוון הבית שנמצא כ-50 מ' מהמקום.

הנאשם תיאר, כי כאשר הגיע לפתח הבית, ובטרם הספיק להיכנס, שמע צעקות וקולות מריבה מתוך הפאב, ולכן חזר לפאב וכשנכנס לתוכו המנוח תקף אותו ופגע באצבעו, והחוקר העיר שיש לנאשם חתך באצבע ימנית, וכך מתאר הנאשם את המשך האירוע: **"ואני דחפתי אותו פנימה ויצאתי אחורה החוצה מחוץ לבר ובן דוד שלי אנדיט בא ותפס אותי בחולצה בצוואר ואמר לי עם מי אתה רב ואני השתחררתי ממנו ובאתי אל המשטרה"** (ש' 21 - 23). הנאשם ציין כי הוא וחאבן שתו כל אחד 7 בקבוקי בירה, והוא היה צריך לשלם על הכל, כי הפסיד במשחק ביניהם. כשנשאל למה המנוח תקף אותו באצבע, השיב: **"לא הבנתי מה הסיבה בגלל זה דחפתי אותו ויצאתי ובאתי למשטרה"** (ש' 49).

הנאשם הכחיש כי חזר לפאב עם סכין, והכחיש גם כי דקר את המנוח. לדבריו, לא היה לו וויכוח עם המנוח והוא לא דקר אותו. כשנשאל מי נדקר השיב כי אינו יודע ולא ראה, וכשנשאל מדוע נמצא דם בסוליות הנעליים שלו, השיב: **"לא ברור לי אם זה מהידיים או ממקום אחר. כשדחפתי את זה שדקר אותי בידיים אני לא יודע אם זה שלי או שלו"** (ש' 86). לקראת סוף האמרה הוטח בנאשם כי עקב הוויכוח שלו עם המנוח הוא (הנאשם) הגיע אליו ודקר אותו בחזה וגרם למותו, והנאשם השיב: **"בכלל לא אין לי מריבה ואין לי שנאה איתו"** (ש' 93), אולם אישר כי המנוח הוא זה שחתך אותו בידו, ושב וטען כי כלל לא החזיק סכין במהלך האירוע.

פעולות חקירה נוספות שבוצעו בין האמרה הראשונה לאמרה השנייה

המשטרה לא שקטה על שמריה וביצעה כמה פעולות חקירה חשובות בין שתי האמרות הראשונות. בשעה 14:54 נערך עימות בין הנאשם ובין פיבאן **ת/10**, והנאשם הכחיש את טענתה של פיבאן כי הוא דקר את המנוח. הנאשם טען כי לא הייתה לו סכין ורק דחף את זה שבעט בידו. כמו כן, הנאשם הפנה לדברים שאמר בחקירתו הראשונה **ת/1**. עם זאת, להשלמת התמונה הראייתית בעניין זה אציין כי למחרת, נערך עימות נוסף בין הנאשם ובין פיבאן שסומן **ת/11**, ובו, בשונה מהגרסה שמסר בעימות הראשון עם פיבאן, הנאשם אישר כי הגיע למקום עם סכין שהביא מביתו, הפריד בין אנדיט ובין אסמורום, ולאחר מכן המנוח דחף אותו מאחור, ובתגובה לכך הנאשם הסתובב לכיוון המנוח ודקר אותו. דברים דומים מסר הנאשם גם בעימות שנערך לאחר מכן בינו ובין אנדיט שסומן **ת/12**, ומדובר בגרסה שעולה בקנה אחד עם ההודאה של הנאשם שמסר ערב קודם לכן באמרה השנייה ובשחזור.

בערבו של אותו יום - 4.7.18, בשעה 19:18 נערכה שיחה מבוקרת בין הנאשם ובין אסמורום, שהתמלול שלה הוגש וסומן **ת/14**. התמלול הוא חלקי בלבד, וביחס לחלק גדול מהשיחה נכתב שהדברים לא ברורים. ממה שכן תומלל ניתן לראות שהנאשם אינו מודה בפני אסמורום שהוא דקר את המנוח. כך בעמ' 3 ש' 15 אסמורום מטיח בנאשם: **"אתה הגעת עם סכין ודקרת אותו"** והנאשם משיב: **"בכלל לא"**. בהמשך התמלול, בעמ' 4 ש' 19, נראה שהנאשם מטיח באסמורום שהוא דקר אותו (כנראה את המנוח) בסכין, ובתמלול לא מופיעה תשובה שלילית של אסמורום לטענתו של הנאשם.

בשעה 20:05 נבדק הנאשם במחלקה הפסיכיאטרית בבי"ח סורוקה, ובסיכום הבדיקה שהוגש וסומן **ת/24**, הרופא מצוין כי הנאשם עצור בחשד לגרימת מוות כתוצאה מתקיפה, ומוסיף מפי הנאשם, כי הנאשם אינו מכיר את האדם שהותקף, וכי היה מעורב בקונפליקט בין קרוב משפחתו ובין הקרבן שאיים עליו. בכל אופן, הנאשם נמצא כשיר למעצר.

בשעה 20:35 נערך לנאשם סוג של תשאול ע"י רס"ב מוריס, שהקליט את השיחה ובתחילתה הוא הבהיר לנאשם את זכויותיו. התמלול הוגש וסומן **ת/8**, ובעמ' 5 הנאשם הזכיר ביוזמתו שהיה סכין באירוע, ובהמשך אמר שהוא הביא את הסכין מהמטבח בביתו. בעמ' 7 הנאשם צוין כי היה צריך ללכת לעבודתו, ולכן ביקש מאנדיט (קרוב משפחתו שגר אתו באותו בית שצמוד למועדון של פיבאן - א.מ.) את המפתח לביתו, ובשלב הזה כשהוא הלך לביתו, היו רק דיבורים במועדון ולא הייתה אלימות. כשהגיע לביתו שמע קולות של בלגאן מכיוון המועדון, ולכן חזר לשם כשבידו סכין שהביא מביתו. בהמשך טוען הנאשם כי כל הבלגן התחיל בגלל ויכוח על פוליטיקה, ובעמ' 9 נרשם מפיו כי עשה למנוח "ככה", ולא ברור מה בדיוק עשה למנוח, אולם בעמ' 11 ו-12 הוא מאשר ש"דחף" למנוח את הסכין.

האמרה השנייה

האמרה השנייה **ת/2** נגבתה מהנאשם ביום שבו נגבתה האמרה הראשונה - 4.7.18, בשעה 21:46, ובתחילתה נשאל

הנאשם אם יש לו מה להוסיף על האמרה הקודמת שנגבתה ממנו, וכך השיב: **"אני קודם כל בראש ובראשונה לא חשבתי שהוא מת הבן אדם, אני עשיתי את המעשה הזה אבל מה חשבתי בטח תקפתי אותו והוא לא ימות ואנחנו נשלים ונסתדר שנינו בסוף אני מבין שגרמתי לו"** (ש' 6). הנאשם תיאר את תחילת האירוע בדומה לתיאור שמסר באמרה הראשונה, אולם הודה כי כאשר חזר לפאב לאחר ששמע שהוויכוח מתלהט, ואף החמיר לחילופי מהלומות בין אנדיט לאסמורום ("הבן אדם שהגיע לבד" בלשונו של הנאשם), הוא החליט להצטייד בסכין שאותה לקח מהמטבח בביתו, וכך הסביר את החלטתו: **"אמרתי בטח לא יפחדו אם אני יגיד להם תיפרדו בלי סכין, ואמרתי יאללה תתפזרו זה שמת (המנוח - א.מ.) בא מאחורה ודחף אותי בצורה אגרסיבית, אני סכין בידים שלי נתתי לו מכה ואז אני עם כל העוצמה נתתי לו עם הסכין לא יודע בדיוק איפה פגעתי..."** (ש' 24 - 27). הנאשם ציין עוד כי לאחר שדקר את המנוח, אנדיט (שהיה חברו של המנוח - א.מ.) חנק אותו בצווארו, וגם לקח ממנו את הסכין ורצה לדקור אותו, אולם פיבאן לקחה מאנדיט את הסכין וזרקה אותו כלפי מעלה.

בהמשך האמרה הנאשם פירט יותר וציין כי בעת שאנדיט תפס אותו בגרונו, המנוח עוד הספיק לאיים עליו בתגובה לדקירה, ולכן הוא יצא החוצה, ואנדיט יצא אחריו ורצה להכות אותו, והנאשם אמר לו שבמקום להמשיך בבלאגן, הוא רוצה ללכת למשטרה ולדווח על מה שקרה, והוא אף הציע לאנדיט שיתלווה אליו. לבסוף, הנאשם הגיע לבדו למשטרה: **"באתי ספרתי את הגרסה רבנו אמרתי להם, אני באתי לדווח... אני לא ידעתי שככה קרה לו שהוא נפגע עד כדי כך... נכנסתי לסטרס כשהודיעו לי במשטרה שרצחתי בן אדם"** (ש' 36 - 38). כשנשאל אם מסר אמת באמרתו הראשונה, השיב בשלילה והוסיף: **"אני חשבתי לא מת"**. בהמשך, אישר כי לא סיפר בחקירה הראשונה כי דקר את המנוח, וכן הכחיש כי תפס סכין בידו, וכך אמר בין היתר: **"ופיקששתי לא אמרתי שהיה סכין, המתורגמן לא הבין אותי"** (ש' 45).

בהמשך נשאל הנאשם מדוע היה צריך סכין בכדי להפחיד את אלה שהתקוטטו בפאב, וכך השיב: **"בתרבות שלנו כשאתה מראה להם שאתה אמיץ הם מתחילים לעצור אז כדי להפחיד אותם לקחתי את הסכין"** (ש' 66). הנאשם ציין כי דקר את המנוח פעם אחת **"באופן אגרסיבי ככה"**, ואף הדגים על החוקר והמתורגמן, כיצד דקר את המנוח. הנאשם זיהה את הסכין שבה דקר את המנוח בתמונה שהוצגה בפניו, ואף אמר שלא טוב להחזיק סכין ביד כשמתעצבנים, וידע לפרט אילו איברים נמצאים באזור המותניים, שבו לדבריו דקר את המנוח. כשנשאל אם הוא מצטער על משהו השיב: **"זה לא רק להצטער, אני מצטער אלף פעמים, את מה שעשיתי את הטעות הזאת יותר לשלם ולמות מאשר לגרום למישהו למות. מצטער הרבה"** (ש' 120).

הנאשם זיהה את המנוח בתמונות שהוצגו לו, וכשנשאל מדוע החליט לספר הכול בחקירה הנוכחית, כשבחקירה הקודמת אמר דברים אחרים, השיב: **"כל הדבר שבאמת מהתחלה שאלו אותי חשבתי שנשלים אז התחלתי לפקשש, אולי הוא בסדר אחרי שהבנתי שהוא מת התחלתי להגיד את האמת"** (ש' 136), וכן הביע הסכמה לערוך שחזור במקום האירוע.

השחזור

המיקום הכרונולוגי של השחזור הוא סמוך לחצות הלילה ביום 4.7.18 שבו הנאשם התייצב במשטרה בשעת בוקר, כאשר לאחר גביית האמרה השנייה שנלקחה מהנאשם באותו יום, נלקח הנאשם לבצע שחזור בזירת האירוע. מצפיה בדיסק השחזור ת/9 מתברר כי הוא כולל שני קבצים: הקובץ הראשון אורכו דקה וחצי ובו עורך השחזור רפ"ק זליבנסקי מסביר לנאשם את זכויותיו והדברים מתורגמים ע"י מתורגמן שהיה במקום במשך כל השחזור. חלק זה של השחזור החל בשעה 23:29, ונמשך כאמור 90 שניות. הקובץ השני מתעד את השחזור עצמו, והוא מתחיל בשעה

23:33 ונמשך 41:35 דקות, כאשר הצילום נעשה ברצף אחד, ועל פני הדברים לא נראה שנעשתה פעולת עריכה כלשהי בשחזור, וגם בחלק זה, המתורגמן נוכח ומתרגם את הדברים שנאמרים. יש לציין עוד כי כשהנאשם התבקש להדגים כיצד בוצעה הדקירה, ניתן לו ביד צינור מתכת קצר, עשוי אלומיניום ככל הנראה, ולא סכין.

השחזור החל בביתו של הנאשם, שממש צמוד לביתה של פיבאן שבה אירעה הדקירה של המנוח, והוא צולם ותומלל, ולהלן עיקרי הדברים שעולים מהתמלול **ת/9ב**, ביחס לנסיבות דקירתו של המנוח. בתחילת השחזור תיאר הנאשם את מה שהתרחש בפאב של פיבאן לפני אירוע הדקירה, ובעמ' 9 - 11 הוא תיאר את הוויכוח שהתפתח בין הנוכחים בפאב ביחס ליחסים שבין אריתריאה לאתיופיה שהלך והתלהט עד שהיה צורך להרגיע את האנשים. בשלב מסוים הנאשם עזב את הפאב והלך לביתו שנמצא בסמוך, והחל להתארגן כדי לצאת לעבודה שלו, ולפתע שמע שיש בלגן בפאב: **"שמה הם עשו בלגן. בום, בום, בום שמעתי"** (עמ' 14 ש' 33). הנאשם לקח סכין מהמטבח בביתו **"קצת גדול"** כלשונו (עמ' 15 ש' 33), חזר לפאב כשהסכין בידו (עמ' 17 ש' 1 - 5). הנאשם זיהה את הסכין בתמונה שהציגו לו בזירה.

כשהגיע לפאב ניסה להפריד בין שני מתקוטטים, ואמר לאחד מהם שיפסיק להכות את השני: **"הוא לא חבר שלי ולא שום דבר, אבל אני אמרתי לו תפסיק אל תיגע בו, אל תרביץ לו"** (שם ש' 37). לפי ההקשר נראה שהוא אמר את הדברים הללו לאנדיט, ונראה גם שהריב המדובר היה בין אנדיט ובין אסמורום, שהנאשם מתאר אותו במילים **"זה שישב לבד"** (עמ' 18 ש' 18). בשלב מסוים המנוח דחף את הנאשם, ובשחזור רפ"ק זליבנסקי שמילא את תפקיד המנוח, נראה דוחף את הנאשם מאחור (עמ' 21 ש' 29). לאחר מכן, הנאשם הדגים כיצד דקר את המנוח, כשהוא פונה בתנועה סיבובית לעבר המנוח שעמד מאחוריו.

כשנשאל היכן בדיוק פגע במנוח השיב כי אינו יודע בדיוק, והוסיף כי בעקבות הפגיעה שלו במנוח, אנדיט שהיה חברו של המנוח, החל לתקוף אותו (עמ' 22 ש' 29). הנאשם תיאר כי המנוח עוד הלך מעט לאחר שנדקר, ואילו אנדיט לקח מהנאשם את הסכין ורצה לדקור אותו, אולם פיבאן לקחה מאנדיט את הסכין וזרקה אותו הרחק מהמקום. בינתיים המנוח החל לאיים על הנאשם, והנאשם ברח החוצה ואנדיט בעקבותיו, מבקש להכות אותו. הנאשם התגונן מפני אנדיט, וביקש ממנו שיניח לו כדי שהוא יוכל ללכת למשטרה ולדווח על מה שקרה.

לשאלת החוקר למה חזר לפאב עם סכין השיב הנאשם: **"בגלל עשו בלגן. אני לא חשבתי סכין איתי... אני לא הייתי מודע..."** (עמ' 31 ש' 1). בהמשך ציין הנאשם כי דקר את המנוח פעם אחת מפני שהיה עצבני בגלל המריבה שהייתה בפאב (עמ' 34 ש' 14), וכשהוטח בפניו שהקורבן נפטר אמר: **"אלוהים יקבל אותו לגן עדן"** (ש' 26) והוסיף כי הוא מצטער. כשנשאל למה לא הושיט עזרה למנוח ולמה לא הזעיק אמבולנס, השיב שאנדיט החל להכות אותו בתגובה לדקירה של המנוח, והוא נבהל וברח למשטרה, וביקש שיגיעו שוטרים למקום האירוע. לקראת סוף השחזור הנאשם החל לבכות, וביקש להעביר מסר למשפחת המנוח: **"לבני משפחתו שאלוהים ינחם אותו ושיהיו חזקים, שלא ידעו צער"** (עמ' 44 ש' 25). השחזור הסתיים ביום 5.7.18 בשעה 00:15.

האמרות הנוספות שנגבו מהנאשם

האמרה השלישית ת/3 נגבתה מהנאשם בתאריך 5.7.18 בשעה 11:19, ומדובר באמרה טכנית שבה הוצג לנאשם סרט השחזור, והנאשם אישר שאמר אמת בשחזור. **האמרה הרביעית ת/4** נגבתה מהנאשם ביום 10.7.18 בשעה 16:53, לאחר שהתייעץ עם עו"ד ליאור כהן. בתחילת האמרה כשנשאל אם הוא מבין במה הוא חשוד, השיב: **"זה לא היה בכוונה"**, ובהמשך אישר כי הגרסה שמסר באמרה השנייה שלו שלפיה דקר את המנוח בסכין שהחזיק היא הגרסה הנכונה (ש' 14). כשנשאל מדוע חזר לפאב עם סכין השיב תחילה שעשה זאת בכדי להפחיד את אנדיט: **"אני באותו**

זמן שראיתי מתווכחים פשוט פחדתי שמשפחה שלי אנדיט הוא כזה שובב אז פחדתי שהוא יריב אז כדי להפחיד לקחתי סכין, ובהמשך הוסיף: **"בגלל זה בחורה פיבאן ובגלל שלא יפריעו לה ואני מכיר את הבחור אנדיט"** (ש' 33, 39). לאחר מכן, ציין שוב את חששו מאנדיט כסיבה להבאת הסכין, וסיפר כי לאחר שהגיע לביתו שמע רעש והבין שיש מריבה בפאב, וחשש שאנדיט יפגע באנשים, ולכן לקח חפץ כלשהו מביתו וחזר לשם. הנאשם הוסיף: **"אני לא מבין מה לקחתי רק אחר כך הבנתי שבאתי עם סכין"** (ש' 49).

בהמשך האמרה עומת הנאשם עם דברים שמסרו פיבאן, אנדיט ואסמורום, בחקירה במשטרה ובשחזור בזירה, כי כשהוא חזר עם סכין כבר נגמרה המריבה שהייתה במקום קודם לכן, וכן עומת עם גרסתה של פיבאן שראתה את האירוע ולא הייתה שתויה, כי לא הייתה כל מריבה בין הנאשם ובין המנוח לפני שהנאשם דקר אותו, והמנוח גם לא דחף את הנאשם. הנאשם עמד על גרסתו כי בא רק להפריד בין הניצים, ובהמשך הוסיף כי נבהל מהדחיפה של המנוח ולכן הסתובב ודקר אותו (ש' 111). הנאשם דחה את הטענה כי דקר את המנוח מפני שלא הסכים אותו בוויכוח הפוליטי שהיה ביניהם, והוסיף: **"אני לא הבנתי איפה אני דוקר אותו אם זה בלב או בבטן, אני לא יודע"** (ש' 135).

האמרה החמישית ת/5 נגבתה מהנאשם ביום 17.7.18 בשעה 13:19, לאחר שהתייעץ עם עו"ד ליאור כהן. בתחילת האמרה הוצגה לנאשם תמונה של הסכין שבה נדקר המנוח, ונאמר לנאשם כי נמצאו על הסכין כתמי דם של המנוח, והוא נשאל אם דקר בסכין הזאת, וכך השיב: **"אני לא זוכר מאחר שהייתי שתוי... הוא דחף אותי אני זוכר שהסתובבתי ואני לא זוכר מה החזקתי ביד"**, וכשנשאל מה עשה עם מה שהחזיק ביד השיב: **"אחרי שאנדיט תפס אותי ואמר לי מה עשית עם הסכין אז הבנתי מה עשיתי"** (ש' 5 - 10). בהמשך הוטח בנאשם כי על הסכין נמצא גם DNA שלו שמוכיח שהוא דקר את המנוח בסכין זו, ועל כך השיב: **"בגלל שהייתי שתוי זה יכול להיות שכן, אני לא זוכר אחרי שהסתובבתי מה החזקתי ביד עד שאנדיט אמר לי פגעת במישהו..."** (ש' 26). הנאשם השיב תשובה דומה גם כשנשאל על טביעות אצבע שלו שנמצאו על הסכין. בהמשך עומת הנאשם עם הטענה כי נמצאה טביעת נעל שלו בתוך הבר, במקום שהיו בו כתמי דם של המנוח, וכך השיב: **"לא נכנסתי. לא ראיתי שום דם. אני לא זוכר"** (ש' 34).

הנאשם חזר שוב על טענתו כי אינו יודע מה בדיוק החזיק בידו, וכי הבין מה עשה רק לאחר שאנדיט סיפר לו: **"בגלל שאנדיט אמר לי שהחזקתי בסכין יכול להיות שזה אני דקרתי"** (ש' 39). דברים דומים, אך מפורטים יותר, אמר גם כשעומת עם גרסת פיבאן ואנדיט כי הוא דקר את המנוח בפנים בתוך הפאב ולא בחוץ כפי שטען, ועל כך השיב: **"בהתחלה הייתי בפנים ואמרתי להם אל תריבו ויצאתי עצבני... ומה שאני זוכר שזה שמת... דחף אותי בגב ואני הסתובבתי אני לא זוכר מה החזקתי אני זוכר שהחזקתי משהו ביד ואז איך שהסתובבתי ודחפתי אינדיט בא ותפס אותי וחנק אותי ואמר לי מה אתה פוגע במישהו עם סכין, ורק כשהיה לי דם ביד וכשהוא חטף ממני את מה שהיה לי ביד הבנתי שזה סכין"** (ש' 46 - 50). בסוף האמרה, עומת הנאשם עם גרסאות קודמות שמסר, שבהן הודה כי לקח סכין מביתו, והשיב: **"איך שאמרתי לי שדקרתי אותו עם סכין ליד המטבח שהחלפתי נעליים ליד המטבח ולקחת משם משהו בגלל שהיה בלאגן שם ואני לא זוכר מה לקחתי. אני אמרתי סכין רק אחרי שאמרתי לי שהרגתי אותו עם סכין"** (ש' 58 - 60).

האמרה השישית ת/6 נגבתה מהנאשם ביום 30.7.18, לאחר שהנאשם התייעץ עם עו"ד ליאור כהן, והנאשם עומת בה שוב עם ממצאים פורנזיים שנמצאו בזירה וקושרים אותו לאירוע. הנאשם נשאל כיצד הוא מסביר את העובדה שטביעות נעליו נמצאו על כתמי דם של המנוח בתוך הפאב, שמוכיחה כי הוא דרך על הדם של המנוח לאחר שנדקר בתוך הפאב, וכך השיב: **"קודם כל אל תגיד לי שדקרתי אותו, מה שאני זוכר, אני לא נכנסתי, מאחר והייתי שתוי"** (ש' 18).

לאחר מכן נשאל על כתמי דם שלו שנמצאו על הקיר הצפוני בתוך הפאב מימין לדלת הכניסה, והשיב כי הוא זוכר שהמנוח דחף אותו ליד הדלת, וזוכר גם שאנדיט תפס אותו ואחרי זה הוא לא זוכר כלום.

כמו כן נשאל על כך שבסכין שבה נדקר המנוח, נמצא DNA שלו על ידי האחיזה של הסכין, ובלהב הסכין נמצא DNA של המנוח, ועל כך השיב: **"מה שאני יודע שאני הייתי שתוי שהוא דחף אותי, אני לא יודע מה החזקתי ביד אם זה סכין אם זה לא סכין..."** (ש' 24). לאחר מכן הנאשם הסתייג מדבריו שמסר באמרתיו הקודמות שבהן תיאר כיצד התרחש האירוע, וטען כי היה שתוי ומבולבל. כמו כן, הכחיש כי אמר שהיה עצבני במהלך האירוע (ש' 36). בסוף האמרה עומת הנאשם עם גרסתה של פיבאן שהייתה עדת ראיה לאירוע וטענה, כמו גרסה שמסרו גם אנדיט ואסמורום, כי ראתה את הנאשם דוקר את המנוח בחזה בתוך הפאב, מבלי שהיה קודם לכן וויכוח ביניהם, והשיב: **"מה שאני זוכר זה מה שאמרתי לך, מה שאחרים אומרים זה שלהם"** (ש' 46).

עדות של הנאשם בבית המשפט

טרם שאסקור את עדותו של הנאשם בפניו, אציין כי עדותו בבית המשפט הייתה קשה מאוד להבנה; הנאשם הרבה להתווכח עם המתורגמן, והתעקש לדבר חלק מהזמן בעברית, למרות הפצרות של האב"ד כי ידבר בשפתו באופן רציף, מפני שעדותו בעברית מקוטעת וקשה להבנה. בכל אופן, למרות הקושי, נעשה מאמץ לזקק מתוך הדברים שאמר בעדותו בפניו את גרסתו הנוכחית של הנאשם, אשר שונה מאוד מהדברים שאמר קודם לכן בהזדמנויות שונות שבהן מסר גרסה, ואולי נכון יותר לומר גרסאות מפני שהנאשם מסר יותר מגרסה אחת במהלך חקירתו במשטרה, כולל התשאול, שש האמרות שנגבו ממנו וכן השחזור, אשר נסקרו בהרחבה לעיל.

הנאשם העיד בפניו ביום 4.5.21, כמעט שנתיים לאחר שנשמעה בפניו העדות האחרונה במסגרת פרשת התביעה - עדותה של ד"ר פורמן שנשמעה ביום 16.6.19. זאת, בשל השתלשלות האירועים שפורטה בהרחבה לעיל בפרק הראשון של הכרעת הדין, ובכלל זה החלפת הייצוג, הודאה במסגרת הסדר טיעון ולאחר מכן חזרה מההודאה, וכן בשל עיכוב מסוים בקביעת מועדי דיון בגלל מגבלות של נגיף הקורונה.

בתחילת עדותו בחקירה הראשית תיאר בקצרה את קורות חייו. הנאשם הגיע לארץ מאריתריאה ונמצא בארץ מזה 8 שנים, עבד בעבודות ריתוך עד שנפצע בידו ומאז כשנה וחצי לא עובד, המתין לפסק דין על פיצויים מהמעביד שלו בבית המשפט בעכו, ותכנן לעזוב את הארץ מיד לאחר מכן.

אשר לאירוע נשוא כתב האישום ציין הנאשם כי ביום האירוע יצא בסביבות השעה 19:00 ונכנס למקום שבו צפו במשחק ביליארד, שם על כל רשימה של תוצאה שהוא כתב הוא קיבל בקבוק בירה, ובסך הכול שתי בירות שלב זה 7 - 8 בקבוקי בירה (עמ' 263, ש' 3). לאחר מכן, התעייף וביקש ללכת לביתו ולהתקלח מפני שהיה אמור ללכת לעבודה למחרת בבוקר, אך חאבן ופיבאן שכנעו אותו לבוא איתם לראות כדורגל במועדון של הנרגילה. במאמר מוסגר אציין כי בתמלול של העדות מופיע כמה פעמים השם "חבר", ולפי ההקשר מדובר בחאבן ששמו תומלל באופן שגוי, אבל יכונה להלן בשמו הנכון. כזכור חאבן העיד בפניו כי היה באותו לילה ביחד עם הנאשם ופיבאן.

לאחר שסיימו את הבילוי של הצפייה בכדורגל, לאחר חצות הלילה, כשהנאשם ביקש כבר להיכנס לביתו, אמר לו חאבן כי הוא רוצה וצריך לעשן נרגילה, וביקש מהנאשם שיבוא איתו למסעדה של פיבאן שנמצאת קרוב לביתו של הנאשם, מפני שהיא לא תסכים שחאבן ישאר שם לבדו, ופיבאן אכן הכניסה אותם למסעדה, בתנאי שגם הנאשם יהיה שם (עמ' 265 ש' 11). במסעדה, הוא וחאבן שיחקו בפקקי בירה, כשמי שמוצא את המספר הנמוך בפקק זוכה בבירה על חשבון

השני, והנאשם ציין כי הרוויח באותו משחק 13 בקבוקי בירה שמצטרפים ל-7 הבקבוקים ששתה קודם לכן, בעת שרשם תוצאות של משחק הביליארד, ובסך הכול ששה באותו לילה 20 בקבוקי בירה (עמ' 267 ש' 12 - 20). בהמשך הלילה הצטרפו עוד כמה אנשים למשחק, כאשר המנוח הגיע למקום בערך בשעה 03:00 - 04:00 לפנות בוקר (עמ' 270 ש' 22), ובשלב מסוים החלו לדבר ולהתווכח על פוליטיקה פנימית בין אריתריאה לאתיופיה. כאן המקום להעיר כי הנאשם תיאר את האירועים לא לפי סדר התרחשותם, ולכן סיפר על הוויכוח שהתעורר בין האנשים, לפני שהעיד על הגעתם של אנשים נוספים למסעדה של פיבאן.

בשלב מסוים, שהנאשם אינו יודע לציין את השעה, ביקש הנאשם ללכת לביתו שנמצא בקרבת מקום, ולצורך זה ביקש מפתח מבן דודו אנדיט שגר אתו באותו בית, והגיע למקום במהלך הלילה. לפני שיצא הוא ביקש סיגריה מאנדיט, ואנדיט אמר שאין לו, ולכן המנוח נתן לו שתי סיגריות, וכך מתאר הנאשם את מה שקרה לאחר מכן: **"אנדיט ראה שנתן לי סיגריה, מתי שהמנוח נתן לי. עכשיו, אמר לו תביא אותי, שתיים נתת לו? תביא אותן, תחליף לי סיגריה אחת. החליף, לקח סיגריה אחת"** (עמ' 272 ש' 21). הנאשם הוסיף כי כשהגיע לביתו עישן מהסיגריה שאנדיט נתן לו והרגיש רע מאוד: **"אני לא יודע מה קרה לי ברגע שאני עישנתי, מאוד חליתי, כזה דבר אף פעם לא קרה לי... כמעט הלכתי למות"** (עמ' 273 ש' 20 - 23). הנאשם תיאר כי בהמשך החל לדמין דמיונות מילדותו, הוא נפל לרצפה, קם והחל לבכות, ולפתע שמע קול שקורא לו, והסביר כי שמע שפיבאן קוראת לו שיבוא לעזור לה (עמ' 274 ש' 9 - 13). לכן, יצא מביתו וחזר למסעדה כדי להפריד בין אנשים שרבו: **"הלכתי להשלים ביניהם"** כלשונו, וכשנשאל בין מי למי השיב: **"מי נגד מי, מי רב, אני לא ידעתי"** (שם, ש' 15 - 21). בהמשך ציין כי אנדיט רב עם אסמורום ששכב על הרצפה, וכשהוא בא להפריד ביניהם, אנדיט **"נכנס איתי בלגן"** כלשונו.

בהמשך תיאר הנאשם את האירוע במילים הבאות: **"אני לא זוכר ב-100% את הכל. באותו רגע כל אחד היה דוחף אותי, אחד דוחף אותי מהצד הזה והשני דוחף אותי מהצד הזה. גם כל מה שהיה, גם השתייה ששתיתי השפיעה עליי והסיגריה, שעישנתי אותה. הכל ביחד גרם לי... אני הייתי מטושטש. מי דחף אותי, מי זה, מי זה, מי זה אני לא זוכר..."** (עמ' 276 ש' 19 - 25). כשנשאל מדוע מסר כל פעם סיפור אחר במשטרה, השיב כך: **"בכלל (כך במקור, וצריך להיות בגלל-א.מ.) שהיינו שותים אני לקחתי ממה שהוא דיבר קצת ומעבר לזה, לא זכרתי את כל הדברים... לקחתי מפה, מפה, מפה, מה שהיה מדבר זה, זה, הייתי... למה? היה לי לא טוב בגוף שלי"** (עמ' 278 ש' 1 - 5).

הנאשם מסר עוד כי גם השחזור לא היה אמיתי, מפני שהוא אמר בשחזור שהוא הגן על עצמו בידיו, והחוקר דרש ממנו להחזיק סכין למרות שהוא לא היה עם סכין באירוע: **"תחזיק את הסכין, אולי איך אתה החזקת את זה, אמר לי את זה, איך אתה החזקת את הסכין. תתפוס סכין, אולי הייתה סכין, נבין את הגובה שלך. אבל אני לא תפסתי סכין, אני זוכר ב-100%. למה אני אתפוס סכין?"** (עמ' 281 ש' 10 - 12). לדבריו, השוטרים ביקשו ממנו לשנות את הגרסה, וכשעשו זאת הפסיקו לצלם, ולכן לא רואים את הדברים בסרטון של השחזור, שהוא סרטון ערוך.

בהמשך החקירה הראשית התבקש הנאשם לפרט בדיוק מה עשה באירוע, וטען כי הוא זוכר את הדברים במטושטש, אבל הוא בטוח שלא החזיק סכין: **"אפילו אם יגידו ככה וככה, אני בכלל לא תופס סכין, בחיים שלי לא תופס סכין"** כלשונו (עמ' 284 ש' 10). כשהטיחו בו שאנשים שמכירים אותו כולל קרוב משפחתו העידו שראו אותו דוקר את המנוח בסכין, השיב: **"זה שקר, שקר. כנראה, הם ביצעו את זה וכדי להציל את נפשם, הם אמרו לי"** (עמ' 286 ש' 1). כשנשאל על הממצאים הפורנזיים של טביעות נעליו בכתמי הדם של המנוח ועל ה-DNA שלו על הסכין, השיב: **"אני הייתי שם, אז יכול להיות שדרכתי על זה שם. סכין לא יכול להיות"** (עמ' 287 ש' 17).

בסוף החקירה הראשית הכחיש הנאשם כי הרג את המנוח, וכך אמר: **"אני לא מכיר את האיש הזה, אנחנו לא נפגשנו בשום אירוע, כזה או אחר. מה, סתם אתה קם להרוג בני אדם? זה לא יכול להיות. זה לא אדם שאתה מכיר אותו, אפילו אין לך שום דבר, וגם אם יש מישהו שרב איתך ועשה לך משהו, אתה יכול לדבר ולפתור את הבעיה, לא לרצוח אותו"** (עמ' 288 ש' 15 - 18).

בחקירה הנגדית שב הנאשם על עיקרי הדברים שאמר בחקירה הראשית, ובין היתר טען שהיה מטושטש ולכן אינו זוכר את כל הפרטים, אבל הוא יודע בוודאות שלא היה לו סכין באירוע ושלא דקר את המנוח, וכך סיכם את גרסתו בעניין זה: **"אני לא הכרתי אותו (את המנוח - א.מ.), אני גם לא מחזיק סכין ולא אדקור. אני שתיתי לפני כן גם כן, אני בחיים שלי לא הרמתי סכין, לא הרמתי סכין ולא ארים סכין"** (עמ' 291 ש' 22). כמו כן, הוא שב וטען כי העדים שמעידים שהוא דקר את המנוח אינם דוברים אמת **"הם רוצים להציל את עצמם אז הם אומרים את זה"** (שם ש' 26).

בהמשך טען הנאשם כי פיבאן שיקרה בעדותה. לדבריו, לא חאבן הלך לקרוא לפיבאן כפי ששניהם העידו, אלא הפוך: חאבן הלך לישון בבית של פיבאן, ולכן **"לא הוא בא אליה, היא הלכה וקראה לו מהבית"** (עמ' 295 ש' 10). הנאשם הוסיף כי כשפיבאן חזרה, הוא נפרד מכולם והלך לביתו שסמוך לפאב, וכשהגיע לביתו שמע רעש של זריקות של בקבוקים, ובאותו זמן חש ברע בגלל הסיגריה שעישן, ולמרות זאת חזר לפאב. לדבריו, פיבאן טעתה כשהעידה שהוא הגיע חזרה לפאב לאחר שנגמר הריב והכל נרגע, וטעתה גם כשהעידה שראתה אותו מחזיק סכין: **"לא, לא החזקתי שום סכין והיא טעתה... אני לא דקרתי, אני לא דקרתי וגם לא ראיתי מישהו דקר"** (עמ' 299 ש' 19 ו-24).

בהמשך הכחיש הנאשם את גרסתה של פיבאן כי לאחר שדקר את המנוח, אנדיט לקח ממנו את הסכין ורצה לדקור אותו, והיא ואסמורום לקחו מאנדיט את הסכין והשליכו אותו לגג. הנאשם הכחיש עוד כי אישר במהלך עימות עם פיבאן, שיצא מהבית עם סכין, והוסיף כי אם הדברים הללו הוקלטו מפיו, זה מפני שבלבלו אותו (עמ' 301 ש' 5). כשעומת עם דברים שאמר בעימות עם פיבאן כי המנוח דחף אותו מאחורה ובתגובה לכך הוא הסתובב לעברו ודקר אותו, טען כי מעולם לא אמר שהוא דקר את המנוח אבל אישר שאולי יצא עם סכין: **"אבל אני לא אמרתי שדקרתי. אולי יצאתי עם סכין, אולי יצאתי עם סכין"** (עמ' 305 ש' 12).

הנאשם הכחיש גם שהיה ויכוח בין הנוכחים על המצב בין אתיופיה לאריתריאה, וכשנשאל מדוע אמר במשטרה שהיה ויכוח, הנאשם המשיך להכחיש זאת, ובלשונו: **"ריב לא שמעתי, בכלל לא ראיתי ריב. רק על השלום דיברנו, לא הגענו לוויכוח גם. על מה התווכחו, על מה עשו בלגן אחר כך, אני לא יודע"** (עמ' 306 ש' 18). כשעומת עם דברים שאמר באמרתו החמישית ת/5, כי בא עצבני מהבית כי חשב שמרביצים לאסמורום, השיב כי היה מטושטש והיה בבלגן, ובהמשך אמר כי היה מסטול לגמרי (עמ' 310 ש' 1).

בית המשפט ביקש שוב ושוב מהנאשם להבהיר את דבריו, ולהסביר את השוני הרב בין הדברים שמסר בעדותו בפניו, ובין הדברים שמסר בשלבים השונים של חקירתו במשטרה. והנאשם שב וטען כי לא אמר אמת בדברים שמסר במשטרה, והביא לכך כמה הסברים. בתחילה, בתשובה לשאלת בית המשפט, אמר כי מאחר ולא אמר אמת "העתיק" מדברים ששמע מאחרים ובגלל זה היו לו הרבה גרסאות (שם ש' 11), וכשנשאל אם כך מדוע היה צריך להגיד גם שרצח מישהו, השיב כי היה צריך לעשן סיגריה ולשתות מים, ולכן אמר מה שאמר בשביל לרצות את החוקרים (ש' 17 ואילך). לאחר מכן טען שהכניסו לו מילים לפה, ולאחר מכן טען שאיימו עליו במשטרה: **"אמר לי תגיד את האמת, תדבר זה, תוציא את עצמך, תדבר, תתקלח, אם לא? מים קרים גם נשפוך לך. תלך לבית חולים, יעשו לך זריקה, אתה תראה... אני דיברתי, אמרתי להם ככה וככה, מה שיגידו לי אני מדבר, למה? להגן על עצמי"** (עמ' 312 ש' 8 - 24).

(17).

בהמשך שב הנאשם וטען כי אסמורום ופיבאן שיקרו כשסיפרו שהוציאו מאנדיט את הסכין (עמ' 315 ש' 26), וכן טען כי אמר במשטרה מה שאמרו לו להגיד (עמ' 318 ש' 24). כשנשאל מדוע הסיפור עם הסיגריה עלה לראשונה בעדותו בבית המשפט, השיב: **"סיפורתי במשטרה, כשהחוקר היה בשחזור, הוא אמר לי אם דיברת זה לא טוב, לא טוב. אחרי זה, גם שאלתי אותו על עו"ד"** (עמ' 320 ש' 1). לאחר מכן הוסיף כי המתורגמן בשחזור אמר לו שלא יעז להעיר על הסיגריה, ולכן הוא לא דיבר על כך, אבל סיפר זאת לעורך הדין. בהמשך עדותו ציין הנאשם כי בסך הכול שתה באותו לילה יותר מעשרים בירות, והוסיף כי שתיית הבירות לא הפריעה לו לעבוד, אבל הסיגריה שעישן באותו לילה גרמה לו לבעיה: **"מאז הסיגריה שלקחתי, אני לא יודע מה קרה לי, אז כן יש לי בעיה"** (עמ' 321 ש' 11). לדבריו, כשהגיע לתחנת המשטרה נדף מפיו ריח חזק של אלכוהול, עד כדי כך שהשוטרים בתחנה הרחיקו אותו מאנשים אחרים שהיו בתחנה. הנאשם נשאל כיצד נפצע בידו והשיב כי אינו יודע, וגם אינו זוכר שנדקר, אבל הוא קיבל מכות בכל הגוף כשיצא מהפאב של פיבאן, וגם היה לו דם בפה מהמכות שקיבל, אך הוא אינו יודע מי היכה אותו.

הנאשם נשאל כיצד נמצא DNA שלו על ידית הסכין, כשלדבריו כלל לא החזיק סכין, והשיב **"אני לא יודע מאיפה המצאתם את זה"** (עמ' 325 ש' 25), ולאחר מכן הוסיף כי זה לא יכול להיות. תשובה דומה נתן כשנשאל כיצד נמצאו טביעות נעליו בתוך כתמי הדם של המנוח בתוך הפאב, והוא עמד על גרסתו כי לא היה בתוך הפאב כשהמנוח נפגע: **"בכלל לא הייתי, נשפך דם, נפל בן אדם זה, לא ראיתי בכלל"** (עמ' 327 ש' 2). בסוף עדותו, סיכם הנאשם את גרסתו במילים הבאות: **"לא רצחתי אותו. אני לא נגעת בו, לא התקרבתי אליו, שיהי זכרו ברוך. מה אני עשיתי לו, מה עשה לי, שאני יכול לרצוח אותו? אני, אפילו אין לי הכרות, ראיתי אותו רק יום אחד..."** (עמ' 330 ש' 4 - 6).

ד. דיון והכרעה - המישור העובדתי

טיעוני הצדדים וגדר המחלוקת

לפני שאדון בסוגיות השונות שנדרשות להכרעה בתיק, אביא בקיצור נמרץ את טיעוני הצדדים, כאשר פירוט נרחב יותר יובא בכל נושא שיידון בהמשך הפרק.

ב"כ המאשימה ציינה בסיכומיה שהוגשו בכתב ביום 1.8.21, כי היא מבקשת מבית המשפט לקבוע כי אשמתו של הנאשם הוכחה מעבר לכל ספק סביר, בהתבסס על שלושה נדבכים ראיתיים: **הנדבך הראשון** הוא עדי הראיה לאירוע: פיבאן, חאבן ואסמורום, שתיארו מה ראו ומה שמעו במהלך האירוע, כולל תיאור של הדקירה עצמה בגופו של המנוח, וכן תיאור את מעשיו של הנאשם ביום האירוע עובר לרצח, ואת בריחתו מהזירה לאחר הרצח; **הנדבך השני** הוא הראיות שנמצאו בזירת האירוע, כולל תיאור הפגיעה בגופו של המנוח וחוות הדעת הרפואיות בעניין זה, וכולל את חוות הדעת המדעיות שהוגשו במסגרת פרשת התביעה: חוות דעת DNA, חוות דעת פתולוגית וחוות דעת טוקסיקולוגית, ובנוסף לכל אלה חוות דעת מפורטת של מז"פ. לדברי ב"כ המאשימה, הראיות הללו **"מחזקות את דברי העדים שנכחו במקום ואת מהימנותם, ואינן עומדות בקנה אחד עם אף גרסה מגרסאות הנאשם, אם במשטרה ואם בעדותו בבית המשפט"** (עמ' 3 פס' ב); **הנדבך השלישי**, עניינו בראיות הקשורות למעשיו של הנאשם לאחר הרצח, התנהלותו בחקירות ובעימותים, ובעיקר הגרסאות השונות שמסר, כאשר לטענת ב"כ המאשימה, שקריו של הנאשם, שבחלק מהן הוא הודה בפה מלא בעדותו בפניו, מחזקות את הראיות נגדו.

בהמשך סיכומיה התייחסה ב"כ המאשימה לטענות נוספות שהועלו ע"י הנאשם במהלך עדותו, ובכלל זה טענתו כי היה שיכור ולכן אינו זוכר את פרטי האירוע, טענתו כי דבריו לא הובנו או לא תורגמו נכון, וכן טענתו בדבר ההשפעה הרעה של הסיגריה שעישן על התנהגותו.

ב"כ הנאשם ציין בסיכומיו שהוגשו בכתב ביום 12.10.21 כי הנאשם טוען לחפותו ומכחיש כי הוא זה שדקר למוות את הנאשם. לחילופין, טוען הנאשם כי עומדת לו הגנת השכרות, בין היתר בשל סם שהיה לטענתו בסיגריה שקיבל מאנדיט ועישן סמוך לפני אירוע הדקירה. לחילופי חילופין, טוען ב"כ הנאשם כי גם אם אין די בטענת השכרות כדי לזכות הנאשם בשל קיומו של סייג לאחריות פלילית, יש בטענה כדי לקבוע כי הרצח לא היה בכוונה אלא באדישות.

יוצא אפוא כי בין הצדדים קיימת מחלוקת קוטבית, כאשר מצד אחד טענתו העיקרית של הנאשם היא כי הוא חף מפשע וכלל לא דקר את המנוח, ומן הצד השני טענתה של המאשימה כי הוכח מעל לכל ספק סביר כי הנאשם הוא שדקר למוות את המנוח, בנסיבות שמצדיקות את הרשעתו בעבירה של רצח בכוונה תחילה לפי הדין הישן שלפני תיקון 137 לחוק העונשין.

להלן אדון ואכריע במחלוקת בין הצדדים, כאשר בתחילה אדון בראיות הפורנזיות, בדגש על ממצאי בדיקות ה-DNA שקיימות בתיק, לאחר מכן אדון במהימנותם של העדים ובמשקל עדותם, ולבסוף אקבע ממצאים ומסקנות באשר לאשמתו של הנאשם בעבירת הרצח שיוחסה לו בכתב האישום.

ממצאי בדיקת DNA - ההלכה

רבות נכתב בפסיקת בית המשפט העליון על משקלם המיוחד של ממצאי בדיקת DNA כראיה במשפט פלילי, וכך נוסחה ההלכה בעניין זה בבית המשפט העליון בעניין **סוילם**:

דנ"א הוא "הצופן הגנטי" של האדם, כאשר לכל אדם צופן גנטי שונה וייחודי לו בלבד, באופן המבחין אותו מאחרים. בדיקת דנ"א לצרכים פורנזיים מבוססת על השוואה בין דגימות גנטיות, תוך התייחסות לשכיחותו של הפרופיל הגנטי באוכלוסייה. בדיקות דנ"א מתקבלות מזה שנים כראיה בבתי המשפט, כאשר אליהן מתלוות שתי מערכות של ראיות, כמפורט להלן. המערכת הראייתית הראשונה עניינה בעדות מומחה העוסקת במידת ההתאמה הקיימת בין שתי דגימות גנטיות, ובדרך כלל מדובר במידת ההתאמה בין דגימה שנלקחה מזירת העבירה לבין הפרופיל הגנטי של הנאשם. המערכת הראייתית הנוספת עניינה בהערכה הסתברותית לגבי שכיחות הופעתה של התאמה גנטית, בקרב אוכלוסיות שונות. על יסוד ההערכה הסתברותית, נדרש בית המשפט לקבוע, אם ההתאמה בין הדגימות בצירוף חוות דעת הנוגעת לשכיחות ההתאמה בקרב אוכלוסיות שונות, מעידות על זהות בין הנאשם לבין בעל דגימת הדנ"א בזירת העבירה...

...

נקבע בנוסף, כי בבוא בית המשפט להעריך את משקלה של ראית הדנ"א, עליו לתת את דעתו למספר קריטריונים וביניהם: תקינותה של בדיקת הדנ"א; ומשמעות הנתונים העולים מהבדיקה, בדגש על מידת הוודאות שבממצאי ובמסקנות המומחים... לבסוף, נקבע כי משקלה הראייתי של ראית הדנ"א ועצם האפשרות להרשיע את הנאשם על-

פיה יוכרעו, כפי שנעשה לגבי כל ראיה נסיבתית אחרת, לאחר שבית המשפט ייתן את דעתו לקיומו של הסבר מניח את הדעת, לנוכחותו של הנאשם בזירת העבירה או לקיומה של גרסה מזכה, אשר יש בה כדי לטעת ספק סביר, בדבר אשמתו של הנאשם [...] (ע"פ 3731/12 מוחמד סוילם נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 11.11.2014) פס' 80 - 83).

כיוצא בזה נאמר בעניין **בילאל שאכר**:

ככלל, ממצא DNA עשוי לשמש כראיה עוצמתית. מדובר באחת הראיות הנסיבתיות שניתן לייחס להן משקל גבוה ביותר (עניין חזן, פסקה 16). בנסיבות המתאימות, ובהעדר הסבר חלופי, ניתן לבסס עליה הרשעה בפלילים אף אם מדובר בראיה יחידה (ע"פ 149/12 אלמליח נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (24.9.2012); ע"פ 6928/17 מדינת ישראל נ' אסרף, [פורסם בנבו] פסקה 12 (16.8.2018)). יחד עם זאת, משקלה של הראיה יבחן בהתחשב בנסיבותיו הספציפיות של כל מקרה ומקרה (ע"פ 10033/17 בילאל שאכר נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 11.12.2019) פס' 28).

מדובר אפוא בראיה נסיבתית בעלת משקל גבוה מאוד, שבנסיבות מסוימות עשויה אף לבסס לבדה את הרשעתו של נאשם בפלילים.

סקירה נרחבת ומרתקת על מהותו של ה-DNA ועל הדרך שבה מתבצעת השוואה בין פרופיל גנטי של אדם ספציפי לבין דגימה שנמצאה בזירת פשע, נמצאת בפסק דינו של השופט יצחק עמית בעניין **אדריאן שוורץ**, אשר בו נאמרו בין היתר הדברים הבאים, באשר למהימנותן של בדיקות DNA:

לצורך זיהוי פוזיטיבי של אדם, נהוג לבדוק לפחות עשרה אתרי STRs (ראו לדוגמה ע"פ 149/12 אשר אלמליח נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו] פסקה 43 (24.9.2012)) ואתר נוסף לקביעת המין (זכר/נקבה). בשעתו, התבססה הבדיקה על ששה אתרים בלבד, ובמהלך השנים עלה מספר האתרים הנבדקים לצרכי השוואה, ו"מטבע הדברים, ככל שמספרם של האתרים בהם מבוצעת הבדיקה גדול יותר, עולה מהימנות תוצאתה של הבדיקה" (ע"פ 492/02 עסל נ' מדינת ישראל, פ"ד נו(6) 935, 947 (2002)) [...] (ע"פ 5459/09 אדריאן שוורץ נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 20.7.2015) פס' 17 - 20, להלן: עניין שוורץ).

השופט סולברג מצא לנכון להוסיף הערה באשר למעמדה של ראית DNA, בכל הנוגע לצורך בחוות דעת סטטיסטית: **"דומני כי לעת הזאת בשלה השעה להכיר בתשתית הבסיסית של הדנ"א כידיעה שיפוטית. מבלי לגרוע מחשיבות הניתוח וההערכה הסטטיסטית במה שנוגע לראיית הדנ"א - בלעדיה לא תיפון הרשעה על סמך ראייה שכזו - הרי שאין הכרח להגיש בכל תיק שגרתי חוות דעת סטטיסטית שתחזור על מושכלות ראשונים" (שם, סעיף 5 לחוות דעתו של השופט סולברג, ההדגשות במקור).**

ממצאי בדיקת DNA - מן הכלל אל הפרט

על רקע האמור, אבחן את הנסיבות שלפנינו. בפתח הדברים יש לציין כי חוות הדעת המדעיות הוגשו בהסכמה, ביחד עם יתר הראיות שהוגשו בהסכמה בשלושה קלסרים, במועד שבו החלו להישמע העדויות בבית המשפט - ביום 4.4.19 (עמ' 27

12 לפרוטוקול). אמנם ב"כ הנאשם דאז, עו"ד סיימון, התנה את הסכמתו להגשת הראיות שבקלסר השלישי, שהכיל את כל חוות הדעת המדעיות שהוגשו בתיק, בכפוף לחקירה נגדית, אך בסופו של דבר הוא עמד רק על חקירת הנגדית של ד"ר פורמן מהמכון לרפואה משפטית, ורפ"ק ד"ר צחית חזן איתן ממז"פ שהעידו במסגרת פרשת התביעה, ונחקרו גם בחקירה נגדית; ויתירה מכך, לא הובאה כל ראיה לסתור את חוות הדעת הביולוגית באשר לממצאי ה-DNA מהזירה, לא הוגשה חוות דעת נגדית מטעם ההגנה, ולא הובא עד מומחה לסתור את המסקנות שעולות מחוות הדעת, ולכן אין מחלוקת בדבר קבילות שתי חוות הדעת הביולוגיות של המומחית מהמכון לרפואה משפטית גב' לילך פרונט, ויתר חוות הדעת המדעיות שהוגשו בתיק, כראיה גם לאמיתות התוכן.

ועדיין יש לדון במשקלה של חוות הדעת הביולוגית **ת/27** של גב' פרונט כמפורט להלן. כאמור לעיל, בחוות הדעת הביולוגית **ת/27** יש פירוט נרחב של כל הדגימות הביולוגיות שנלקחו מהזירה ומהמעורבים באירוע, ובטבלת התוצאות בעמ' 7 לחוות הדעת מפורטים תחילה בחמש השורות הראשונות, שמותיהם של חמישה חשודים שנלקחו מהם דגימות ביולוגיות, ומדובר למעשה בכל מי שהיו בפאב באותו לילה למעט חאבן, שעזב את המקום בשלב מוקדם יחסית. על ידית הסכין שנמצאה בזירה (מוצג a49) נמצאה תערובת ביולוגית, שהמרכיב העיקרי שלה מתאים לפרופיל הגנטי של הנאשם, ואילו על גבי להב הסכין (מוצג b49) נמצא דם שמתאים לפרופיל הגנטי של המנוח. לעיל, בפרק שעוסק בסקירת הראיות במסגרת פרשת התביעה, סקרתי בהרחבה את האמור בחוות הדעת הביולוגית ביחס לשיטת הבדיקה, וצינתי בין היתר כי הפרופיל הגנטי של הנאשם ושל המנוח נקבעו באמצעות ערכה שמכילה 15 אתרי STR וכן אתר לקביעת המין, וכך גם התערובת הביולוגית שנמצאה על ידית הסכין, וכן הדם שנמצא על להב הסכין. כפי שהובא לעיל בעניין **שוורץ**, לצורךזיהוי פוזיטיבי של אדם נהוג לבדוק 10 אתרים, ובבדיקה שנעשתה בענייננו נבדקו 15 אתרים, ועל כך נאמר כי **"ככל שמספרם של האתרים בהם מבוצעת הבדיקה גדול יותר, עולה מהימנות תוצאתה של הבדיקה"**.

בנוסף לכך, יש התייחסות בחוות הדעת להערכה ההסתברותית באשר לשכיחות הופעתה של התאמה גנטית של הממצאים שעמדו ביסוד המסקנות, לאנשים אחרים, ונכתב כי היא נאמדת ביותר ממיליארד, ולמעשה אפשרות כזו נשללת לחלוטין. עוד נכתב ביחס לכלל המסקנות שנובעות מבדיקות ה-DNA למוצגים שנתפסו בזירה, כי שאר הנבדקים אינם מתאימים להיות המקור לדנ"א או למרכיב העיקרי של התערובות שנדגמו.

במילים אחרות, חוות הדעת הביולוגית, והמסקנות שנקבעו בה, נעשו בהתאם לדרישות שנקבעו בפסיקת בית המשפט העליון, כמפורט לעיל בעניין **סוילם**. בהתאם לכך, הבדיקה הגנטית של ה-DNA מתייחסת לשתי מערכות של ראיות: המערכת האחת היא קביעת ההתאמה בין הדגימה שנלקחה מהזירה ובין הפרופיל הגנטי של הנאשם או המנוח, והמערכת הראייתית השנייה היא בחינת ההסתברות הסטטיסטית שיכולה להיות התאמה גנטית של הדגימות שנלקחו מהזירה לפרופיל הגנטי של אנשים אחרים שאינם הנאשם או המנוח, שאינה קיימת למעשה; ובענייננו, כאמור, מעבר להסתברות הסטטיסטית, נשללה לחלוטין האפשרות שמדובר ב-DNA של אחד הנוכחים האחרים במקום.

כך גם ביחס לתערובת של דם שנמצאה על הנעל של הנאשם (מוצג a6) שלפי חוות הדעת היא ניתנת להפרדה למרכיב עיקרי ומרכיב משני, והמרכיב העיקרי בה מתאים לפרופיל הגנטי של המנוח, בהסתמך על אותה שיטת עבודה שפורטה לעיל ביחס לדם שעל הסכין, ובהסתמך על אותה חוות דעת סטטיסטית שפורטה לעיל. בהקשר זה יש לציין כי למרות שחוות הדעת בעניין טביעות הנעליים לא הוגשה לנו, וניתן ללמוד עליה רק מחוות הדעת של רפ"ק צחית שהזכירה את חוות דעתו של רפ"ק שור בין מכלול הראיות שנבחנו על ידה, הרי שהדם שנמצא על נעלי הנאשם, כשהוא מצטרף לטביעת הנעל המוטבעת בדם שנראית בתמונות, קושר את הנאשם לכניסה לבר, כמי שדרך על דמו של המנוח.

שיטת הבדיקה וחוות הדעת הסטטיסטית שנלוותה לה, מלמדים על האמינות הגבוהה של חוות הדעת, ומדובר בראיה עוצמתית בעלת משקל גבוה ביותר, כפי שצין בית המשפט בעניין **בילאל שאכר** הנ"ל. אולם בכך לא די, ועדיין יש לבדוק אם יש בפי הנאשם הסבר תמים כלשהו להימצאותו של הפרופיל הגנטי שלו על מוצגים שונים שהיו בזירת האירוע, ובכללם ידית הסכין שבה נדקר המנוח, דם של המנוח שנמצא בסוליות נעליו של הנאשם וכן כתמי דם של הנאשם שנמצאו על הקיר הצפוני של הפאב, מערבית לדלת הכניסה. הנאשם עומת כמה פעמים בחקירותיו במשטרה ובעדותו בפניו, עם הממצאים של חוות הדעת הביולוגית, ולא סיפק הסבר חלופי כלשהו לכך, אלא התכחש למעשה לקיומם של ממצאים ביולוגיים שלו בזירה.

כך, באמרה החמישית **ת/5** שנגבתה מהנאשם ביום 17.7.18 לאחר היוועצות עם עו"ד, כשהוצגה לנאשם תמונה של הסכין שבה נדקר המנוח, ונאמר לנאשם כי נמצאו על הסכין כתמי דם של המנוח, והוא נשאל אם דקר בסכין הזאת, השיב כי היה שתוי ולכן אינו זוכר מה החזיק בידו כשהתעמת עם המנוח. כשנאמר לו כי נמצא על ידית הסכין גם DNA שלו, שמוכיח כי הוא דקר את המנוח, הנאשם לא שלל זאת אלא אמר: **"בגלל שהייתי שתוי זה יכול להיות שכן, אני לא זוכר אחרי שהסתובבתי מה החזקתי ביד עד שאנדיט אמר לי פגעת במישהו..."** (ש' 26). בהמשך עומת הנאשם עם הטענה כי נמצאה טביעת נעל שלו בתוך הפאב, במקום שהיו בו כתמי דם של המנוח, והשיב: **"לא נכנסתי. לא ראיתי שום דם. אני לא זוכר"** (ש' 34).

באמרה השישית **ת/6** שנגבתה מהנאשם ביום 30.7.18, שוב לאחר היוועצות עם עו"ד, הנאשם עומת שוב עם ממצאים פורנזיים שנמצאו בזירה וקושרים אותו לאירוע. הנאשם נשאל כיצד הוא מסביר את העובדה שטביעות נעליו נמצאו על כתמי דם של המנוח בתוך הפאב, שמוכיחה כי הוא דרך על הדם של המנוח לאחר שנדקר בתוך הפאב, וכך השיב: **"קודם כל אל תגיד לי שדקרתי אותו, מה שאני זוכר, אני לא נכנסתי, מאחר והייתי שתוי"** (ש' 18). כשנשאל על כך שבסכין שבה נדקר המנוח, נמצא DNA שלו על ידית האחיזה של הסכין, ובלהב הסכין נמצא DNA של המנוח, השיב: **"מה שאני יודע שאני הייתי שתוי שהוא דחף אותי, אני לא יודע מה החזקתי ביד אם זה סכין אם זה לא סכין..."** (ש' 24).

גם בעדותו בבית המשפט התכחש הנאשם לממצאים הפורנזיים שקשורים אליו שנמצאו בזירה. בחקירתו הראשית כשנשאל על הממצאים הפורנזיים של טביעות נעליו בכתמי הדם של המנוח ועל ה-DNA שלו על הסכין, השיב: **"אני הייתי שם, אז יכול להיות שדרכתי על זה שם. סכין לא יכול להיות"** (עמ' 287 ש' 17). הנאשם נשאל גם בחקירה הנגדית כיצד נמצא DNA שלו על ידית הסכין, כשלבדבריו כלל לא החזיק סכין בידו, והשיב: **"אני לא יודע מאיפה המצאתם את זה"** (עמ' 325 ש' 25), ולאחר מכן הוסיף כי זה לא יכול להיות, אולם קודם לכן אישר כי בעימות עם פיבאן ת'11 אמר שיכול להיות שיצא עם סכין, אבל הוסיף כי לא דיפק בלשונו מפני שהוא **"לא מבין הכל בעברית"** (עמ' 305 ש' 14).

תשובה דומה נתן גם כשנשאל כיצד נמצאו טביעות נעליו בתוך כתמי הדם של המנוח בתוך הפאב. מדובר בממצא שעומד בניגוד לגרסתו כי כלל לא נכנס אל תוך הפאב, לאחר שחזר מביתו בעקבות הרעש ששמע מכיוון הפאב, וכלל לא אחז בסכין בידו. כשנשאל על כך בחקירה הנגדית, טען הנאשם תחילה כי אכן היה שם באותו יום ואולי טביעות הנעליים הן מהזמן שהיה שם עוד לפני שהלך לביתו, אולם כשנטען כלפיו כי טביעות נעליו נמצאו בתוך כתם דם טרי של המנוח, ויש בכך כדי להוכיח כי היה במקום לאחר שהמנוח נדקר ודמו נשפך, השיב **"אבל לא הייתי"** והוא עמד על גרסתו כי לא היה בתוך הפאב כשהמנוח נפגע גם בהמשך: **"בכלל לא הייתי, נשפך דם, נפל בן אדם זה, לא ראיתי בכלל"** (עמ' 327 ש' 2).

באשר לפרופיל הגנטי של הנאשם שנמצא על הידית של הסכין, ראוי להבהיר כי מדובר בסכין שהנאשם הביא מביתו, ולכן מובן מאליו שה-DNA שלו יהיה על ידית הסכין, ועובדה זו כשלעצמה אין בה כדי להפליל את הנאשם. הערך הראייתי המפליל שיש לממצאים הביולוגיים שעל הסכין, נובע משילובם של שני נתונים נוספים שמפורטים בחוות הדעת הביולוגית: הנתון האחד הוא ה-DNA של המנוח שנמצא בדם שהיה על הלהב של הסכין, והנתון הנוסף הוא שעל ידית הסכין נמצאה תערובת של חומרים ביולוגיים, וכך נאמר עליה בחוות הדעת: **"התערובת ניתנת ברוב אתריה להפרדה למרכיב עיקרי, שמקורו בפרט ממין זכר, ולמרכיב משני, שארתי, שאינו ניתן לאינטרפרטציה. מקור הדנ"א במרכיב העיקרי בתערובת יכול להיות ב-TELAY GEVR, מוצג 3 או בכל גבר אחר בעל פרופיל גנטי זהה... שאר הנבדקים אינם מתאימים להיות המקור למרכיב העיקרי הזה".**

בהמשך נאמר כי הסיכוי לקיומו של גבר בעל פרופיל גנטי זהה נאמד באחד ליותר ממיליארד, משמע סיכוי אפסי שאינו קיים למעשה. מאחר והזיהוי היחיד שניתן להפיק מהחומר הביולוגי שעל הידית הוא שייכותו לנאשם, ונשללה האפשרות לשייך אותו למי מהנבדקים האחרים שהיו באותו לילה בפאב, ומאחר שלמעשה אין חולק שמישהו מהנוכחים בפאב דקר את המנוח, המסקנה הסבירה ביותר, ברמה גבוהה של הסתברות, שנובעת מכך היא שהנאשם הוא זה שאחז בידית הסכין בעת שהמנוח נדקר בסכין זו, ובמילים אחרות הנאשם הוא זה שדקר את המנוח בסכין, דקירה שכתוצאה ממנה מת המנוח.

מדובר למעשה במצב שבו כל אפשרות אחרת נשללת בחוות הדעת הביולוגית, שכאמור לעיל הוגשה בהסכמה, על כל המשתמע מכך. זאת בשל שלוש נסיבות מצטברות, שמתקיימות יחדיו בעניינו של הנאשם: הנסיבה האחת היא זיהוי המרכיב העיקרי בתערובת הביולוגית שנמצאה על ידית הסכין שבו נדקר המנוח כמתאימה לפרופיל הגנטי של הנאשם; הנסיבה השנייה היא שלילה פוזיטיבית של האפשרות שהפרופיל הגנטי שזוהה כמתאים לנאשם, יכול להתאים גם לאדם אחר, שכן על פי נוסחאות סטטיסטיות הסיכוי לכך ביחס לאדם כלשהו נאמד באחד ליותר ממיליארד, ולכן מדובר באפשרות תיאורטית שאינה קיימת למעשה, ובמקביל לכך, נקבע בחוות הדעת שהפרופיל האמור אינו יכול להתאים לאף אחד מהנבדקים האחרים שהיו בפאב בעת האירוע; והנסיבה השלישית היא הדם שנמצא על להב הסכין שנמצא מתאים לפרופיל הגנטי של המנוח, ושלו בלבד, מאותם טעמים שפורטו ביחס לפרופיל הגנטי של הנאשם שנמצא על ידית הסכין.

בהתאם לעקרונות שנקבעו בפסיקה שהובאה לעיל, באשר למשקל הראייתי של DNA, נראה כי בנסיבות שלפנינו מדובר בראיה עוצמתית בעלת משקל רב ביותר, בשל המשקל המצטבר של שלושה טעמים: הטעם האחד הוא שמדובר בראיה שקושרת את הנאשם באופן ישיר לדקירה של המנוח, כאשר בסכין שבו בוצעה הדקירה, נמצא על הידית DNA שלו, ועל להב הסכין נמצא DNA של המנוח, ונשללה כאמור האפשרות שה-DNA שייך למי מהמעורבים האחרים שהיו בפאב באותו לילה; הטעם השני הוא כי הנאשם לא הציג כל הסבר חלופי לסיבת הימצאותו של הפרופיל הגנטי שלו על ידית הסכין שבה בוצע הרצח; והטעם השלישי הוא המהימנות הגבוהה של הבדיקה, בהינתן העובדה שהזיהוי מתבסס על בדיקת 15 אתרי STR כאשר די בבדיקה של עשרה אתרים לצורך זיהוי פוזיטיבי של אדם, כפי שנקבע בעניין **שוורץ** שהוזכר לעיל. לכן נראה שמדובר בראיה בעלת משקל גבוה מאוד, שיכולה להוות ראיה מרכזית לאשמתו של הנאשם, בצירוף ראיות נוספות.

בעניינו אכן יש ראיות נוספות שקושרות את הנאשם לדקירתו של המנוח, מעבר לראיות הפורנזיות של ה-DNA הכוללות גם את זיהוי דמו של המנוח על סוליות נעליו של הנאשם, בעיקר בעדותה של עדת ראיה לאירוע והמשקל הרב שיש לתת לעדות זו, אל מול הגרסאות השונות שמסר הנאשם בחקירותיו במשטרה ובעדותו בפנינו, אשר מלמדות כי האמת

איננה נר לרגליו, כפי שאפרט להלן. במידה מסוימת, גם ההודאות של הנאשם בחלק מהגרסאות שמסר בחקירתו במשטרה מחזקות את הראיות נגדו.

עדות הראיה

למעשה עדות הראיה היחידה לדקירה של המנוח ע"י הנאשם היא של פיבאן, אשר העידה בחקירה הראשית כי לאחר שחזרה למסעדה בעקבות בקשתו של חאבן, לאחר שהוויכוח הפוליטי בין האנשים שהיו במסעדה התלהט, החלה מריבה מלווה בצעקות בין אנדיט ובין אסמורום, בסמוך לחלון ביתו של הנאשם שהיה צמוד לשביל שהוביל למסעדה של פיבאן. בעקבות זאת יצא הנאשם מביתו כשסכין בידו והלך בשביל לכיוון המסעדה. פיבאן ציינה כי בתחילה לא הבחינה בסכין וסברה שהנאשם בא להכות את המנוח, וכשניסתה לעצור אותו, היא נחתכה מהסכין. לאחר מכן, הנאשם ניגש למנוח ודקר אותו בפלג גוף עליון כשהוא עומד מולו, ולאחר מכן הוציא את הסכין מגופו. לאחר הדקירה, המנוח נכנס לתוך המסעדה (עמ' 32 ש' 9), ובסמוך לכניסה הוא נפל מתבוסס בדמו, ואילו אנדיט לקח מהנאשם את הסכין, החל לריב אתו ואף רצה לדקור אותו בתגובה לכך שהוא דקר את המנוח שהיה חברו של אנדיט (עמ' 34 ש' 8), אולם היא ואסמורום לקחו את הסכין מאנדיט, שהרפה מהסכין לאחר שהעדה נשכה אותו בידו, והיא השליכה את הסכין לגג.

פיבאן עמדה על גרסתה גם בחקירה הנגדית בחקירה צולבת של ב"כ הנאשם, והיא דחתה את טענתו כי הנאשם רק נתן אגרוף למנוח, אך לא דקר אותו. פיבאן ציינה שוב במילים מפורשות וחד משמעיות כי הייתה ליד הנאשם וראתה אותו דוקר את המנוח בסכין: **"ראיתי את הסכין שהייתה ביד שלו והוא דקר את מולייה (המנוח - א.מ.)"** (עמ' 66 ש' 16). היא אף הדגימה בפני בית המשפט כיצד הנאשם דקר את המנוח, בתנועה של הנפת אגרוף סגור שאוחז בסכין לתוך גופו של המנוח, ולאחר מכן הוציא את הסכין. לאחר מכן, אנדיט לקח את הסכין מידו של הנאשם בכדי לדקור את הנאשם בתגובה למעשיו, ופיבאן ביחד עם אסמורום הוציאו את הסכין מידו. היא דחתה את הטענה שהמנוח דחף את הנאשם לפני הדקירה (עמ' 69 ש' 20), והוסיפה כי לפני שהנאשם הלך לכיוון המנוח, הוא אמר לאסמורום "אתה גבר".

פיבאן מסרה גרסה מפורטת ועקבית, ואישרה גם כי היו דברים לא נכונים בהודעה שמסרה במשטרה בנוגע לכך שהיא הפעילה במקום מעין מסעדה. היא הסבירה זאת במילים הבאות: **"...המסעדה לא חוקית. בגלל זה אמרתי למשטרה שזאת הייתה מסיבה, בגלל זה שיקרתי. אבל מה שראיתי לא שיקרתי"** (עמ' 47 ש' 3), וההסבר שלה בעניין זה נראה סביר ומשכנע. מדובר בשקר בעניין נקודתי שניתן לו הסבר מניח את הדעת, והוא מתייחס לפרפרזה של האירוע, ואין לו כל נגיעה לגרסה העקבית שמסרה פיבאן ביחס לאירוע הדקירה עצמו, גרסה שאותה מסרה גם בעימות שנערך בינה ובין הנאשם בשעות הצהריים של אותו יום שבו נדקר המנוח (ת/10). באותו עימות נרשמו מפיה הדברים הבאים בעניין זה: **"... ואז פתאום ג'בר בא עם סכין של בשר גדולה ישר בא ודקר את מולה (המנוח - א.מ.) ואני הייתי ליד מולה פה (הערת חוקר: הנ"ל מצביעה על מתחת לחזה צד שמאל)..."** (ש' 22). לאחר שהנאשם הכחיש בעימות כי הגיע עם סכין בידו, הטיחה בפניו פיבאן: **"אתה דקרת אותו בסכין אתה באת מתוך הבית שלך עם סכין של בשר..."** (ש' 36).

בין פיבאן והנאשם נערך עימות נוסף ת/11 למחרת העימות הראשון, ובו הנאשם הודה שהגיע עם סכין, והודה גם כי דקר את המנוח, אך ציין כי הוא עצמו נבהל ממה שעשה. בכל אופן, פיבאן מסרה גם בעימות השני את אותה גרסה בדיוק שמסרה יום קודם לכן בעימות הראשון, וזו אותה גרסה שמסרה גם בעדותה בבית המשפט. בעימות השני נשאלו הנאשם ופיבאן אם יש סכסוך כלשהו ביניהם שבגללו יהיה לה אינטרס כלשהו לפגוע בנאשם, ושניהם השיבו כי אין ביניהם סכסוך כלשהו, ובלשונה של פיבאן: **"אני לא בריב איתו ומה שאמרתי זה אמת אני רוצה רק לעזור לו שיהיה סדר. אם אני יגיד את האמת זה יעשה לו טוב וגם אם הוא יגיד את האמת"** (ש' 35 - 36).

ואכן, גם בעדותה בבית המשפט ציינה פיבאן כי בשלב מסוים הלכה לביתה והשאירה את האנשים לבד במסעדה, והסבירה זאת במילים הבאות: **"השארתי אותם לשבת. כי אנחנו כמו משפחה. הם לא יכולים לא לשלם, הם לא יכולים לברוח. אנחנו מאמינים אחד לשני. אז השארתי אותם בבית"** (עמ' 21 ש' 25). הנאשם היה שכן של פיבאן, וגר ממש בצמוד למסעדה שלה. הוא מסר שאין ביניהם כל סכסוך, ופיבאן העידה כי היא מתייחסת לכל האנשים שהיו במסעדה באותו לילה כאילו הם בני משפחה, ולכן לא היה לה כל אינטרס לפגוע בנאשם ולהעליל עליו עלילת שווא. לכן, בהינתן הגרסה העקבית שמסרה פיבאן בכל חקירותיה במשטרה ובעדותה בבית המשפט, ראיתי לתת אמון מלא בדבריה, אשר עולים בקנה אחד גם עם מסקנות חוות הדעת הביולוגית **ת/27** בדבר מציאת DNA של הנאשם על ידי הסכין, ומציאת DNA של המנוח על להב הסכין, וגם עם האמור בחוות הדעת הפתולוגית **ת/26** באשר למיקום הדקירה בגופו של המנוח. אוסיף עוד בהקשר זה כי מהטעמים שפירטתי לעיל, העובדה שפיבאן שיקרה כאשר ציינה בהודעתה במשטרה כי הזמינה אנשים למסיבה בביתה, באה כדי להסתיר את העובדה שהיא מפעילה מסעדה לא חוקית, ואין בכך כדי לפגוע פגיעה כלשהי במהימנותה של פיבאן ובאמינות הגרסה שמסרה.

למעשה אין בפנינו עדות של עד ראייה נוסף לדקירה עצמה והעדויות הנוספות שהובאו בפנינו, נוגעות לאירוע בכללותו, אך לא לעצם הדקירה. שניים מהנוכחים במסעדה באותו לילה, לא היו עדי ראיה לאירוע הדקירה. חאבן עזב את המקום לפני שהוויכוח הפוליטי התלהט ועבר לתגרת ידיים, והוא לא היה במסעדה בעת שהנאשם שב אליה עם הסכין. באשר לאסמורום, הוא אמנם היה במקום, והמריבה הצעקנית בינו ובין אנדיט בסמוך לחלון ביתו של הנאשם, הייתה ככל הנראה הסיבה העיקרית להחלטתו של הנאשם לחזור למסעדה, אולם הוא העיד כי לא ראה מה הנאשם עשה בתוך המסעדה ולא ראה את אירוע הדקירה. עם זאת, עדותו של אסמורום כי ראה את הנאשם חולף על פניו כשסכין בידו, בדרכו אל המסעדה, מחזקת מאד את עדותה של פיבאן ואת ראיות התביעה, וגם היא מחלישה את עדות הנאשם שהכחיש כי אחז בסכין בעת האירוע.

עם זאת, היה עד ראייה נוסף לאירוע הדקירה - אנדיט, והעימות שנערך בינו ובין הנאשם אף נכלל בקלסרי המוצגים שהוגשו בהסכמה, וסומן **ת/12**. אולם אנדיט לא התייצב לעדות בבית המשפט, וב"כ הנאשם וויתר על עדותו, כעולה מהודעתו לבית המשפט בעניין זה מיום **29.6.21**, ואילו בעת שהמוצגים הוגשו בהסכמה, כולל העימות עם אנדיט, ציין ב"כ הנאשם כי הוא מסכים להגשת המוצגים הללו, בכפוף לעדותם של העדים. מאחר ואנדיט לא התייצב להעיד, לא התקיים התנאי לקבילותו של העימות (ביחס לחלק שנוגע לדברי אנדיט), ולכן מדובר בעדות שמיעה שלא ניתן להסתמך עליה, ועל כן אין בפנינו כל עדות של אנדיט עצמו. באשר להודעה הנ"ל של ב"כ הנאשם מיום **29.6.21**, יש להעיר כי נפלה טעות סופר בהודעה, מפני שנכתב בה כי הוויתור הוא על עדותו של אסמורום, אלא שאסמורום כבר העיד בבית המשפט בתחילת פרשת התביעה, ואילו העד שסירב להתייצב ואף הועלתה אפשרות להוציא נגדו צו הבאה הוא אנדיט, וברור מהקשר הדברים שההודעה מתייחסת אליו.

גרסאותיו של הנאשם

לעומת הגרסה העקבית והאמינה שמסרה פיבאן במהלך החקירה, אשר מתיישבת כאמור עם הראיות הפורנזיות שנמצאו בזירת האירוע, התנהלותו של הנאשם לאורך כל הדרך שעבר מאז שנעצר לאחר דקירת המנוח ועד לעדותו בפנינו, התאפיינה בהחלפת גרסאות חדשות לבקרים, לעיתים באותו יום בהפרש של שעות אחדות בין גרסה לגרסה. הרושם שמתקבל מהתנהלות זו היא כי האמת איננה נר לרגליו של הנאשם, וכי הנאשם מוסר בכל רגע נתון גרסה בהתאם לאינטרס שיש לו באותו זמן.

בסקירת הראיות לעיל, פירטתי בהרחבה את שלל הגרסאות שמסר הנאשם בפעולות החקירה הרבות שנעשו בעניינו, החל בתשאל שנערך לו סמוך לאחר שהגיע לתחנת המשטרה בעיר העתיקה, עבור דרך השחזור שנערך אתו בזירת האירוע בלילה הראשון לאחר התייצבותו במשטרה, ושש האמרות שנגבו ממנו במהלך חקירתו במשטרה, וכלה בעדותו בפניו. להלן אתמקד בסתירות הרבות שקיימות בין הגרסאות השונות שמסר, שאותן אנסה לזקק מתוך הסקירה המפורטת של מכלול דבריו, לפי הסדר הכרונולוגי של אמירת הדברים.

פעולת החקירה הראשונה שנערכה לנאשם, הייתה תשאל שנערך לו זמן קצר לאחר הגעתו לתחנה, ולפני שנגבתה ממנו האמרה הראשונה, שגבייתה החלה בשעה 11:57. הנאשם אמר **בתשאל ת/7** כי לאחר שהלך לביתו מהמקום של פיבאן שאותו הוא מכנה בית קפה, הוא שב לשם כעבור זמן קצר, והחלה קטטה בינו ובין המנוח, שבמהלכה המנוח בעט בו והוא בעט במנוח, ולאחר מכן היה עוד איזה מעשה אלימות הדדי בין שניהם שפרטיו אינם ברורים (שניהם עשו "ככה" זה לזה בלשונם של הנאשם בעמ' 15 לתמלול), ובעקבות זאת הוא ראה הרבה דם על ידיו של המנוח. הוא לא ידע להסביר איך יצא דם מהמנוח, אך טען כי הוא לא עשה כלום למנוח, וגם טען כי לא היה לו סכין באירוע.

הנאשם חזר על גרסה זו **באמרה הראשונה ת/1** שבה טען כי לאחר ששב לפאב, המנוח תקף אותו ופגע באצבעו בלי סיבה, ובתגובה לכך הוא דחף את המנוח. הנאשם הכחיש כי חזר לפאב עם סכין והכחיש גם כי דקר את המנוח. הנאשם אף הוסיף כי אין לו מריבה או שנאה עם המנוח. דברים דומים מסר גם **בעימות הראשון ת/10** שנערך בינו ובין פיבאן זמן קצר לאחר תום גביית האמרה הראשונה, שבו הכחיש את טענתה של פיבאן כי הוא דקר את המנוח, וטען כי לא היה לו סכין באירוע וכי הוא רק דחף את המנוח.

התפנית בגרסתו של הנאשם החלה **בתשאל ת/8** שנערך לנאשם לאחר הבדיקה הפסיכיאטרית שנערכה לו לצורך כשירות למעצר, ובו הנאשם אישר כי כשחזר לפאב של פיבאן, הביא עמו סכין שלקח מהמטבח בביתו, ואף אישר ש"דחף" למנוח את הסכין. הנאשם חזר על הודאתו **באמרה השנייה ת/2** שנגבתה ממנו בערבו של אותו יום, בשעה 21:46, ובה אישר הנאשם כי כשחזר לפאב, החזיק בידו סכין שלקח מהמטבח בביתו, וכי בשלב מסוים המנוח דחף אותו בצורה אגרסיבית, ובתגובה לכך הוא דקר אותו בעוצמה, ואינו יודע בדיוק היכן פגע בדקירה. הנאשם ציין בתחילת האמרה כי כשהגיע למשטרה מזירת האירוע, לא ידע שהמנוח מת, והוא חשב שהוא יחלים מפצעיו והם ישלימו ביניהם, ולכן לא סיפר על הדקירה. הנאשם חזר על הדברים **בשחזור ת/9א** שנערך אתו בזירה באותו לילה לאחר גביית האמרה השנייה, ובו הנאשם אישר שוב כי חזר לפאב כשבידו סכין "קצת גדול" שלקח ממטבח ביתו, וכי לאחר שהמנוח דחף אותו, הוא הסתובב לעברו ודקר אותו דקירה אחת, אולם הוא אינו יודע היכן בדיוק פגע במנוח, וכפי שניתן לראות בשחזור המצולם, הנאשם אף הדגים את מהלך הדברים.

באמרה הרביעית ת/4 שנגבתה ממנו כמה ימים לאחר מכן, ביום 10.7.18, ציין הנאשם כי הגרסה שמסר באמרה השנייה שבה הודה כי דקר את המנוח בסכין שהחזיק בידו, היא הגרסה הנכונה, והוסיף כי לקח סכין מפני שחש שאנדיט יעשה בעיות. **באמרה החמישית ת/5**, שנגבתה מהנאשם שבוע לאחר האמרה הקודמת, ביום 17.7.18, החלה נסיגה בגרסתו של הנאשם, והוא טען כי אינו זוכר אם דקר את המנוח, מפני שהיה שתוי. לדבריו, הוא זוכר שהסתובב לעבר המנוח, אך אינו זוכר מה החזיק בידו. כשעימתו אותו עם תוצאות בדיקות ה-DNA שלפיהן הוא החזיק בסכין, והדם שנמצא על הלהב שייך למנוח, השיב כי יכול להיות שהוא דקר את המנוח, אולם שב וטען כי אינו זוכר בעצמו מה החזיק בידו, והוא לא שולל את האפשרות שהוא דקר את המנוח, רק מפני שאנדיט אמר לו שהוא החזיק סכין בידו, כשפגע במנוח.

באמרה השישית ת/6 שנגבתה כשבועיים לאחר האמרה החמישית, ביום 30.7.18, הנאשם הלך צעד נוסף לאחור וטען

כי הוא זוכר רק שהמנוח דחף אותו ליד הדלת, ושנאנדיט תפס אותו, ולאחר מכן אינו זוכר כלום. בהמשך טען כי היה שתי ואינו זוכר אם החזיק סכין בידו, ועמד על טענתו כי אינו זוכר, גם כשעיתו אותו עם גרסתה של פיבאן שמסרה בהודעתה כי ראתה אותו דוקר את המנוח בתוך הפאב, מבלי שהיה קודם לכן וויכוח ביניהם.

הנאשם השלים את תהליך ההפכפכות בגרסאותיו, בעדותו בבית המשפט ביום 4.5.21, כאשר בניגוד לגרסאות שמסר קודם לכן בחקירותיו במשטרה, הכחיש בתוקף שדקר את המנוח, ואף סיפר לראשונה סיפור על סיגריה שקיבל מאנדיט לפני שיצא מהפאב, שעישן אותה כשהגיע לביתו, וחש ברע לאחר מכן, ואף החל לדמין דמיונות, ולעניין זה אתייחס בנפרד. יתירה מכך, בעדות בפנינו הנאשם גם הגזים מאוד בתיאור השכרות שלו, ומעבר לסיגריה סיפר פתאום לראשונה על 20 בירות ששתה בתוך כמה שעות, נתון שלא עלה בחקירותיהם הנגדיות של איש מהעדים שהעידו. בנוסף, גרסתו בפנינו היא בבחינת עדות כבושה בה הנאשם הפריח טענות חדשות לחלל האוויר, גם לגבי האיומים לכאורה של השוטרים עליו, שאיש מהם לא נחקר על כך (מה גם שכל האמרות מוקלטות), וגם לגבי עריכה לכאורה של סרטון השחזור. מדובר אפוא בעדות מוגזמת שניכר על פניה כי איננה אמינה בעליל.

בעדותו בפנינו הנאשם אישר כי חזר לפאב, אך טען כי עשה זאת מפני ששמע את פיבאן קוראת לו שיבוא לעזור לה, והוסיף כי היה מטושטש בהשפעת הסיגריה, ולכן אינו זוכר מה בדיוק קרה בפאב, אבל הוא יודע בוודאות שלא החזיק סכין, וחזר והכחיש כי דקר את המנוח. הנאשם טען כי גם השחזור לא היה אמיתי מפני שהחוקרים דרשו ממנו להחזיק סכין בשחזור, למרות שלטענתו הוא לא היה עם סכין באירוע. כשעומת עם גרסאות עדי הראיה פיבאן ואנדיט שהעידו כי ראו אותו דוקר את המנוח בסכין, השיב כי הם משקרים בכדי להציל את עצמם, מפני שהם פגעו במנוח ולא הוא.

הנה כי כן, בשאלה העובדתית העיקרית שעומדת ביסוד כתב האישום, האם הנאשם החזיק סכין בידו בעת שהתעמת עם המנוח, והאם דקר את המנוח בסכין שבידו, הנאשם שינה את גרסתו לעיתים מזומנות. תחילה, ביום הראשון לחקירתו, הנאשם הכחיש כי הביא סכין מביתו ודקר בה את המנוח, גם בתשאל וגם באמרה הראשונה שנגבתה ממנו. בהמשך היום, באמרה השנייה שנגבתה בערבו של אותו יום, הנאשם הודה כי דקר את המנוח בסכין שהביא מביתו, וגם הביע צער וחרטה על שגרם למותו של המנוח. דברים דומים מסר גם בשחזור שנערך באותו לילה, ובאמרה הרביעית אף ציין כי הגרסה שמסר באמרה השנייה בה הודה בדקירה היא הנכונה.

אולם בהמשך, באמרה החמישית, וביתר שאת באמרה השישית, החלה נסיגה מסוימת בגרסה של הנאשם, כאשר בתחילה חזר לטעון שאינו זוכר, ולבסוף בעדותו בפנינו הכחיש הנאשם מכל וכל כי החזיק סכין בידו כשחזר לפאב, וממילא הכחיש גם כי דקר את המנוח בסכין. כל זאת, כאשר המסקנה של חוות הדעת הביולוגית **ת/27**, אשר מתבססת על זיהוי של דגימות DNA שנלקחו מהידית ומהלהב של הסכין שבה נדקר המנוח, היא כי הנאשם הוא זה שדקר את המנוח, ומדובר למעשה בראיה אובייקטיבית בעלת רמת מהימנות גבוהה ביותר.

עם כל זאת, למרות הדרך הפתלתלה שבה הלך הנאשם בחקירותיו במשטרה, אני סבור שלא ניתן להתעלם מכך שבכמה מהגרסאות שמסר, הנאשם הודה שהביא סכין מביתו ובאותו סכין דקר את המנוח. כך באמרה השנייה ובשחזור, וכך גם באמרה השלישית ובאמרה הרביעית שבה הוא אף ציין כי האמרה השנייה מבטאת את הגרסה הנכונה שלו ולא האמרה הראשונה שבה הכחיש את המעשים המיוחסים לו. למרות ההכחשות של הנאשם בכמה מהאמרות שמסר ובעדותו בפנינו, נראה לי שלא ניתן להתעלם מההודאות שלו באמרות אחרות, ויש בכך כדי לחזק את הראיות האחרות נגדו, והדברים אמורים ביתר שאת בהינתן העובדה שההודאות של הנאשם עולות בקנה אחד עם הממצאים הפורנזיים בזירה, ובהינתן ביטוי הצער והחרטה שהביע בסוף האמרה השנייה, והתנחומים למשפחתו של המנוח שהביע בסוף האמרה הרביעית, אשר נראים אותנטיים, ומחזקים במידה מסוימת את משקלה של הגרסה שמסר באמרות אלה.

הגרסה הכבושה ביחס לסיגריה שקיבל מאנדיט

לכל האמור לעיל, יש להוסיף גם את הגרסה הכבושה, שלא לומר, הפנטסטית של הנאשם בסיפור שסיפר לראשונה בעדותו בפנינו על הסיגריה שקיבל מאנדיט. לטענתו, ביקש תחילה סיגריות מאנדיט, וכשהוא אמר שאין לו סיגריות לתת לו, נתן לו המנוח שתי סיגריות. כשאנדיט ראה זאת, הוא ביקש מהנאשם להחליף לו סיגריה אחת מהשתיים שקיבל בסיגריה אחרת, והנאשם הסכים לכך, ולדבריו כשעישן את אותה סיגריה כשהגיע לביתו, חש ברע עד כדי כך שהרגיש שהוא הולך למות, ולטענתו ההשפעה הרעה של הסיגריה האמורה, השפיעה לרעה על התנהגותו גם באירועים שהתרחשו לאחר מכן. הנאשם בחר להעלות את טענתו לענין הסיגריה רק בעדותו בפנינו, לאחר שבחן את מלוא חומר הראיות, נחשף לעדויות בבית המשפט והייתה לו אפשרות להתאים את גרסתו ליתר הראיות מבלי שניתן היה לבדוק את גרסתו בזמן החקירה. זאת, למרות שהיו לו הזדמנויות רבות למסור את גרסתו בענין זה במהלך חקירתו.

גם אם נהיה מוכנים לצורך הדיון לקבל את טענתו שהמתורגמן אסר עליו להגיד בשחזור לגבי ענין הסיגריה - טענה שנשמעת מופרכת על פניה שכן מה לו למתורגמן שיאסור עליו לדבר על סיגריה דווקא - עדיין לא ניתן להבין מדוע לא סיפר על כך לרופא בבדיקה הפסיכיאטרית שנערכה לו בבית חולים סורוקה סמוך לפני גביית האמרה השנייה, ולא ניתן להתעלם מחוות דעתו של הפסיכיאטר **ת/24**, אשר בה נכתב בין היתר כי הנאשם **"שולל שינוי במצבו הנפשי בעברו לאחרונה... מתמצא היטב בכל המובנים... ללא הפרעות בתהליך החשיבה, ללא תכנים פסיכוטיים..."**, ומדובר בתיעוד דברים מפי הנאשם ואבחנה מקצועית בזמן אמת, שעומדת בניגוד גמור לטענות בדבר מצוקה נפשית שהעלה הנאשם לראשונה בעדותו בפנינו. נראה לי כי יפים לענין זה דברים שנאמרו לאחרונה בנסיבות דומות בע"פ 7473/20: **"... הלכה היא כי ערכה הראיית של עדות כבושה הינו מועט בהעדר הסבר משכנע לכבישתה (ראו, למשל: ע"פ 2854/18 משה נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (27.8.2019)). בענייננו, הגרסה האחרונה שהציג המערער אינה רק גרסה כבושה, כי אם גרסה כבושה שקדמו לה מספר גרסאות שקריות, אשר סותרות זו את זו..."** (ע"פ 7473/20 מדינת ישראל נ' מוחמד מחאמיד (פורסם בנבו, 29.6.2021) פס' 18).

הכרעה בין הגרסאות

בנסיבות שלפנינו, הנאשם לא מסר כל הסבר מניח את הדעת לכבישת גרסתו, ולכן המשקל הראייתי של גרסה זו הוא אפסי, ובמובן מסוים גרסה כבושה זו רק מחזקת את הרושם כי האמת איננה נר לרגליו של הנאשם, וכי הנאשם מעצב את העובדות בהתאם לאינטרסים שלו, כשהאינטרס הבולט ביותר בהתנהלותו הוא הרצון להרחיק את עצמו מהעבירה ככל שניתן. מדובר באינטרס טבעי של נאשם שכופר באשמתו, עקבי בגרסתו ומבקש לממש את זכותו ולהילחם על חפזו. אלא שהנאשם דן שינה לעיתים קרובות את הגרסאות שמסר, ויש בכך כדי ללמד על חוסר אמינותו של הנאשם ועל התנהלות מניפולטיבית שמתעלמת מראיות ומתכחשת לעובדות שהתבררו במהלך המשפט. כך עולה גם מהרושם שניתן היה לקבל באופן בלתי אמצעי מעדותו של הנאשם, שהייתה מתחמקת ופתלתלה, גדושה בפרכות וסתירות, ונראתה לא אמינה בעליל.

מכל הטעמים הללו, אני סבור כי אין לתת אמון כלשהו בעדותו של הנאשם בפנינו, ובגרסאות המכחישות שמסר במהלך חקירותיו, ויש להעדיף על פניה את הגרסה שמסר הנאשם באמרה השנייה ובשחזור, שבה הודה כי כשחזר לפאב, הביא סכין מביתו, שבה דקר את המנוח דקירה שגרמה למותו. הנאשם הדגים בשחזור את פרטי המעשים שעשה באירוע, התנהגותו בשחזור נראתה אמינה על פניה, והגרסה שמסר אף עולה בקנה אחד עם הראיות הפורנזיות שנמצאו בזירה, ומתיישבת בעיקרה עם הגרסה העקבית והאמינה שמסרה פיבאן בעדותה בפנינו ובחקירתה במשטרה, אשר כאמור לעיל, ראינו לתת בה אמון מלא. לא למותר לציין בהקשר זה כי הנאשם אישר באמרתו השלישית ובאמרתו הרביעית את

הגרסה שמסר באמרה השנייה ובשחזור, והעובדה שהביע צער בסוף האמרה השנייה, ואף החל לבכות בסוף השחזור, מחזקת לטעמי את אמינותה של הגרסה שמסר באמרות הללו ובשחזור.

סיכום ביניים ביחס לקביעות העובדתיות שעולות מהראיות

כאמור לעיל, קיימות בנסיבות שלפנינו ראיות פורנזיות בעלות משקל רב, הן בדמו של המנוח שנמצא בסוליות נעליו של הנאשם, והן בדמו של הנאשם שנמצא על הקיר בסמוך לכתמי דמו של המנוח שנמצאו על הרצפה הסמוכה לדלת הכניסה בתוך הפאב של פיבאן, שמוכחות כי הנאשם היה בתוך הפאב בעת או סמוך לאחר שהמנוח נדקר. בנוסף, הראיות בדבר הימצאותו של DNA של הנאשם על ידית הסכין שבה נדקר המנוח, והימצאותו של DNA של המנוח על הדם שנמצא בלהב הסכין, מוכחות כי הנאשם הוא זה שדקר את המנוח בסכין שהביא מביתו בעת שחזר לפאב לפנות בוקר. הנאשם לא נתן הסבר חלופי כלשהו לראיות הפורנזיות המפלילות שנמצאו בזירה, והמסקנה העולה מהן נתמכת גם בעדותה של פיבאן, שהעידה כי ראתה את הנאשם דוקר את המנוח בחזהו בסכין שהייתה בידו, וראיתי לתת אמון מלא בעדותה.

לפי חוות הדעת הפתולוגית **ת/26** אשר הוגשה בהסכמה, ולכן יש לתת משקל מלא לממצאים שנקבעו בה, מותו של המנוח נגרם בעקבות פצע דקירה בחזה שמאל, אשר פגע בין השאר בלב, ככל הנראה בשילוב פגיעה מכנית בשריר הלב ואבדן דם, ופצע הדקירה נגרם באמצעות חפץ חד עם לפחות שפה אחת מושחזת, תיאור שמתאים לסכין שנתפס בזירה. שתי חוות הדעת הללו, הביולוגית והפתולוגית, משלימות זו את זו ומובילות למסקנה כי הנאשם דקר את המנוח בליבו באמצעות הסכין שהביא מביתו, אשר נמצא בזירה על גג הפאב של פיבאן, ואשר הממצאים הביולוגיים שנמצאו בו מוכיחים כי באמצעותו נדקר המנוח, וכי דקירה זו של המנוח גרמה למותו. נוכח האמור, ובהינתן מכלול הראיות שפורטו לעיל, כולל עדויות הראיה, חוות הדעת הפתולוגית, והראיות הפורנזיות שנמצאו בזירה וקושרות את הנאשם לאירוע, אני סבור כי הוכח מעבר לכל ספק סביר, כנדרש בדין הפלילי, כי הנאשם הוא שדקר את המנוח וכי אותה דקירה הייתה קטלנית והובילה למותו.

ה. דיון והכרעה - המישור המשפטי

עבירת הרצח המיוחסת לנאשם בוצעה ביום 4.7.18, דהיינו לפני כניסתו לתוקף של תיקון 137 לחוק העונשין, אשר יצר רפורמה בעבירות ההמתה, ונכנס לתוקפו כשנה לאחר מכן, ביום 10.7.19. סעיף 25 לתיקון האמור קובע הוראות מעבר בעקבות תחולתו של התיקון, וסעיף משנה (ב) רלבנטי לנסיבות שלפנינו, שבהן המעשה נעשה לפני התיקון, אולם פסק הדין ניתן לאחר התיקון, וכך קובע הסעיף:

(ב) על עבירה שבוצעה לפני יום התחילה וטרם ניתן פסק דין חלוט בעניינה יחולו הוראות סעיף 5(א) לחוק העיקרי; לעניין זה, בבואו לקבוע מהו הדין המקל על העושה, יבחן בית המשפט את מלוא ההסדר הקבוע בחוק העיקרי כנוסחו בחוק זה לעומת ההסדר שהיה קבוע בחוק העיקרי לעניין גרימת מוות ערב יום התחילה (להלן - הדין הישן).

סעיף 5(א) לחוק העונשין קובע כך: **"נעברה עבירה ובטרם ניתן פסק-דין חלוט לגביה, חל שינוי בנוגע להגדרתה או לאחריות לה, או בנוגע לעונש שנקבע לה, יחול על הענין החיקוק המקל עם העושה; "אחריות לה" - לרבות תחולת סייגים לאחריות הפלילית למעשה".**

כדי לבדוק מהו הדין המקל עם הנאשם, יש לבחון תחילה אם ניתן להרשיע את הנאשם בעבירה של רצח בכוונה תחילה, על פי הדין הישן, שיוחסה לו בכתב האישום.

האם התקיימו יסודות העבירה של רצח בכוונה תחילה על פי הדין הישן?

סעיף 300(א)(2) לחוק בנוסחו בעת האירוע, טרם כניסתו לתוקף של תיקון 137 לחוק קובע כדלקמן: "**העושה אחת מאלה יאשם ברצח ודינו - מאסר עולם ועונש זה בלבד... (2) גורם בכוונה תחילה למותו של אדם...**".

בסעיף 301 לחוק בנוסחו הישן, הוגדר המונח "כוונה תחילה" כך:

(א) לענין סעיף 300, יראו ממית אדם כמי שהמית בכוונה תחילה אם החליט להמיתו, והמיתו בדם קר, בלי שקדמה התגרות בתכוף למעשה, בנסיבות שבהן יכול לחשוב ולהבין את תוצאות מעשיו, ולאחר שהכין עצמו להמית אותו או שהכין מכשיר שבו המית אותו

(ב)...

(ג) כדי להוכיח כוונה תחילה אין צורך להראות שהנאשם היה שרוי בהלך נפש מסוים במשך זמן פלוני או תוך תקופה פלונית שלפני ביצוע העבירה או שהמכשיר שבו בוצעה הוכן בזמן פלוני שלפני המעשה.

אם כך, לצורך הוכחת היסוד הנפשי של "כוונה תחילה", יש להצביע על התקיימותם של שלושה יסודות מצטברים: החלטה להמית, הכנה והעדר קנטור, כשבהעדר אחד מהתנאים האמורים, לא מתגבשת עבירת הרצח (ראו למשל ע"פ 2760/14 אוהיון נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 7.10.15)).

ביחס לרכיב הראשון של "**החלטה להמית**", ההלכה היא כי יש להוכיח ביחס לרכיב זה גם שהנאשם צפה את האפשרות כי תתרחש התוצאה הקטלנית, וגם שהוא חפץ בהתקיימותה של אותה תוצאה. בשל הקושי להתחקות אחר נבכי נפשו של אדם ומחשבתו הסובייקטיבית באמצעות ראיות ישירות, פותחה בפסיקה חזקה עובדתית - ראייתית, הקרויה "חזקת הכוונה", לפיה חזקה על הנאשם כי הוא מתכוון לתוצאות הטבעיות הנובעות ממעשיו (ע"פ 8667/10 ניג'ם נ' מדינת ישראל, פורסם בנבו, 27.12.12).

עם זאת, חזקה זו איננה חזקה חלוטה, ובידי הנאשם האפשרות לסתור אותה, תוך הבאת ראיות או מתן הסבר מתקבל על הדעת למעשיו, באופן שיכול לעורר ספק סביר באשר לכוונתו. בפסיקה נקבעו כמה מבחני עזר מהם ניתן ללמוד, הן על צפיית האפשרות להתרחשותה של התוצאה הקטלנית, והן על שאיפתו של מבצע העבירה כי תוצאה זו תתממש, הלכה ולמעשה, וכך נאמר בנושא זה בעניין **אלחיאני**:

[...] **בין היתר, יש ליתן את הדעת לאופן ביצוע ההמתה; לאמצעי ששימש לשם ביצועה; למיקום הפגיעה בקורבן; ולמספר הפגיעות בו...** כך למשל, פגיעה באיזור חיוני בגופו של הקורבן עשויה להוות אינדיקציה לקיומה של החלטה להמית, אף כאשר מדובר בפגיעה אחת בלבד... עוד נקבע, לא אחת, כי ההחלטה להמית יכולה להתגבש כתגובה ספונטנית ורגעית, ולא דווקא כפועל יוצא של מחשבה או תכנון מוקדמים [...] (ע"פ 437/13 אלחיאני נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 24.8.15)).

בנסיבות שלפנינו, הנאשם דקר את המנוח בצד השמאלי של בית החזה באמצעות סכין חד ומשונן שאורכו כ-30 ס"מ, כאשר אורך הלהב לבדו הוא 20 ס"מ, כפי שנקבע בסעיף 2ה לדוח טיפול בזירת עבירה ת/32, וכתוצאה מכך נפגע ליבו של המנוח אשר בעקבות זאת מת מאבדן דם, כפי שנקבע בחוות הדעת הפתולוגית ת/26. הצירוף של שימוש בסכין ארוכה וחדה, ביחד עם הפגיעה באמצעותו באזור חיוני כמו הלב, יכולים ללמד על צפייתו של הנאשם כי אכן תתרחש התוצאה הטבעית של מעשים כאלה, קרי: מותו של הנפגע, ואף על רצונו של הנאשם בהתקיימותה של אותה תוצאה קטלנית, ובכך הוכח קיומו של הרכיב הראשון של "החלטה להמית" הנדרש להוכחת קיומו של היסוד הנפשי בעבירה זו.

ביחס לרכיב השני של "הכנה", נקבע בפסיקה כי מדובר ביסוד פיזי טהור, העוסק בהכנותיו הפיזיות של הנאשם לשם מימוש כוונתו. פעולת ההכנה מלמדת כי הנאשם החליט להרוג מתוך שיקול דעת ולאחר חשיבה, והיא נועדה לשלול את אופייה הספונטני של ההמתה (דנ"פ 1042/04 **ביטון נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 27.11.06)). על פי הפסיקה שקדמה לרפורמה בעבירות ההמתה, ההכנה אינה חייבת להתקיים במועד כלשהוא לפני ביצוע ההמתה, והיא יכולה לבוא לידי ביטוי בצמוד למעשה, ואף להיבלע בתוכו כחלק בלתי נפרד ממנו (ע"פ 10082/04 **אברמוב נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 25.10.06)). בעניין **אברמוב** נקבע עוד: "... כי די בהפניית סכין לעבר הנדקר כדי למלא את יסוד ההכנה, וכך גם נעיצת סכין שוב ושוב בגופו של הנדקר...". בנסיבות שלפנינו, עצם הבאת הסכין מהבית מלמדת על הכנה של הנאשם למעשה של נעיצת הסכין בלבו של המנוח שביצע זמן קצר לאחר מכן.

ביחס לרכיב השלישי של "העדר קנטור", נקבע בפסיקה כי הקנטור הינו אירוע חיצוני של התגרות, אשר מתרחש בסמוך לפני מעשה ההמתה, ועלול להוציא את הנאשם מכליו ולגרור לו להמית את קורבנו באופן ספונטני (ע"פ 8800/07 **בראשי נ' מדינת ישראל**, (פורסם בנבו, 26.4.10)). ביסודה של דרישה זו עומדת ההכרה בחולשת הטבע האנושי, כי אדם שסבל מהתגרות חמורה עלול לאבד את שליטתו העצמית ולהמית את המתגרה בו, בהיעדר יישוב הדעת וקור הרוח המצדיקים תיוגו כרוצח.

ההלכה היא כי שאלת קיומו של יסוד זה נמדדת באמצעותם של שני מבחנים מצטברים: מבחן סובייקטיבי ומבחן אובייקטיבי. בתחילה יש לבחון במישור **הסובייקטיבי** האם ההתנהגות המקנטרת השפיעה בפועל על הנאשם הספציפי, עד כדי כך שהוא איבד את שליטתו העצמית וביצע את המעשה הקטלני. לאחר מכן, יש לבחון במישור **האובייקטיבי**, האם אדם סביר, במצבו של הנאשם, היה עשוי לאבד את שליטתו העצמית ולבצע את המעשה הקטלני אותו ביצע הנאשם (ע"פ 10091/09 **שפירוב נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 25.6.13)). בעניין זה נקבע עוד כי יש צורך שתגובת הנאשם תעמוד ביחס סביר למידת הקנטור, וכי דברי זלזול, השפלה והתגריות מילוליות גרידא, אינם מהווים "קנטור" כנדרש בחוק (ראו ע"פ 1191/02 **פלוני נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 30.3.03)).

בנסיבות שלפנינו, גם אם היה ויכוח פוליטי כלשהו בין הנאשם ובין המנוח לפני שהנאשם עזב את הפאב והלך לביתו, לא מדובר בוויכוח שעולה כדי קנטור כנדרש בחוק, ועובדה היא שאף לשיטת הנאשם, המנוח אפילו גילה ידידות מסוימת כלפי הנאשם כאשר נתן לו שתי סיגריות, כאשר נוכח לדעת כי לאנדיט שאליו פנה הנאשם, לא היו סיגריות לתת לו.

יוצא אפוא כי בנסיבות שלפנינו התקיימו שלושת התנאים שנדרשו על פי הדין הישן, לצורך הוכחת היסוד הנפשי של כוונה תחילה, קרי: החלטה להמית, הכנה והעדר קנטור, ולכן על פי הדין הישן ניתן להרשיע את הנאשם בעבירה של רצח בכוונה תחילה, שהעונש שנקבע בצידה הוא מאסר עולם חובה.

משהגענו לתוצאה זו, יש לבחון את דינו של הנאשם על פי הדין החדש שלאחר תיקון 137 לחוק העונשין, בכדי לקבוע אם הדין החדש מקל עם הנאשם, שאז יש להחיל עליו את הוראות הדין החדש, למרות שהעבירה בוצעה לפני שהדין

החדש נכנס לתוקף, בהתאם לסעיף 5(א) לחוק העונשין.

בחינת נסיבותיו של הנאשם על פי הדין החדש שלאחר תיקון 137

לפי הנוסח הנוכחי של חוק העונשין, עבירת הרצח מנוסחת בסעיף 300(א) לחוק העונשין במילים הבאות: **"הגורם בכוונה או באדישות למותו של אדם, דינו - מאסר עולם"**; כאשר מדובר בעבירה קלה יותר מהעבירה של רצח בכוונה תחילה לפי הדין הישן, שכן העונש הקבוע בצדה הוא מאסר עולם כעונש מרבי, ולא מאסר עולם חובה. בצד עבירת הרצח ה"בסיסית", נקבעה בסעיף 301א עבירה של רצח בנסיבות מחמירות, אשר מפורטות בה 11 נסיבות מחמירות, שדי בהתקיימותה של אחת מהן כדי להגדיר את עבירת ההמתה כעבירה של רצח בנסיבות מחמירות, שהעונש עליה הוא מאסר עולם חובה, כמו העונש שנקבע בעבירה של רצח בכוונה תחילה לפי הדין הישן.

בנסיבות שלפנינו, נוכח הניתוח שערכתי לעיל לגבי התקיימותם של יסוד ה"החלטה להמית" וחזקת הכוונה, אין ספק כי התקיים היסוד העובדתי הנדרש להרשעה בעבירה של עבירת הרצח ה"בסיסית", והשאלה שיש לבחון היא האם התקיימה בעניינו של הנאשם נסיבה מחמירה, באופן שיכול להגדיר את הדקירה שביצע כעבירה של רצח בנסיבות מחמירות; והחלופה הרלוונטית לענייננו היא החלופה הראשונה, שהתביעה סבורה כי היא מתקיימת בענייננו, אשר זה לשונה:

301א. (א) הגורם בכוונה או באדישות למותו של אדם באחת מהנסיבות המפורטות להלן, דינו - מאסר עולם ועונש זה בלבד:

(1) המעשה נעשה לאחר תכנון או לאחר הליך ממשי של שקילה וגיבוש החלטה להמית;

וכך נאמר על חלופה זו בדברי ההסבר שבהצעת החוק:

מוצע לקבוע כנסיבה מחמירה מצב שבו המעשה נעשה לאחר תכנון או הליך ממשי של שקילה וגיבוש החלטה להמית. זהו מקרה מובהק שמבטא חומרה מיוחדת. יודגש, כי לא מדובר אך במקרים של התנקשות המתוכננת זמן-מה מראש, אלא במקרים שבהם הממית שקל והחליט לקטול את קרבנו, להבדיל ממקרים שבהם הרצון להמית נוצר באופן ספונטני ובלהט הרגע... העבירה של רצח בכוונה תחילה והורחבה בידיה הפסיקה באמצעות צמצום יסודות הכוונה תחילה, ובעיקר יסודות ההכנה והעדר ההתגרות. לפיכך, מוצע לנסח מחדש רעיון זה, כדי שמקרים שלהמתה בכוונה שנוצרה באופן ספונטני, כגון לאחר קנטורסובייקטיבי ששלל תכנון ושקילה, לא ייכנסו בגדר החלופה המוצעת בפסקה (1).

בפסק דין שניתן לאחרונה בבית המשפט העליון בע"פ 7722/19, יש התייחסות לפרשנותה של החלופה הראשונה הנ"ל, וההבדל בינה, ובין עבירת הרצח בכוונה תחילה לפי הדין הישן, ובשל חשיבות הדברים אביאם כלשונם:

נסיבה מחמירה זו, הראשונה מתוך 11 המנויות בסעיף 301א(א) לחוק, נועדה להחליף, באופן רעיוני, את העבירה של "רצח בכוונה תחילה" כנוסחה עובר לתיקון 137 לחוק. יסודותיה של עבירת הרצח בנסיבות מחמירות לפי סעיף קטן זה - תכנון והחלטה להמית - היו שניים מבין היסודות שהרכיבו את היסוד הנפשי של "כוונה תחילה" בדין

הקודם.

חומרתה של עבירה זו בהשוואה לעבירת הרצח הבסיסית היא בנחישותו של העושה, אשר גמר אומר להמית את הקרבן לאחר שרקם תוכנית להוצאת זממו אל הפועל; או לאחר שכלכל היטב את מעשיו, שקל את תוצאותיהם והתגבר על מעצורים מוסריים ואחרים בדרכו לממש את תוכניתו...

נשאלת השאלה, אם כן, אלו מעשים ייחשבו ל-"תכנון" ולביטוי של התנהלות אשר בה "שקילה וגיבוש ההחלטה להמית", כמובנם של המונחים בסעיף 301א(א)(1) לחוק העונשין?

הרפורמה בעבירות ההמתה לפי תיקון 137 מצויה בראשית ימיה, ונדמה כי עוד מוקדם להניח משנה סדורה באשר לפרשנותה; זו תתעצב ברבות השנים בהתאם להלכה הפסוקה. יחד עם זאת, נכון יהיה לקבוע כבר כעת, כי החומרה המיוחדת הטמונה בעבירה זו, המוצאת ביטוי בעונש החובה הקבוע לצידה, ראוי לה שתביא ליצירת הבחנה בין מקרים שבהם מעשה הרצח בוצע לאחר שהעושה שקל והחליט להמית את הקרבן - אשר ייכנסו לגדרי הסעיף; לבין מקרים שבהם ההחלטה להמית התגבשה באופן ספונטני, ללא הפעלת שיקול דעת של ממש, וללא הכנה הכוללת פעולות מקדימות שביצע העושה קודם לביצוע הרצח - אשר יותרו מחוצה לו.. (ע"פ 7722/19 טספאי נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 19.4.21) פסקאות 16 - 17, להלן: עניין טספאי).

הנסיבות בעניין טספאי דומות במובנים מסוימים לנסיבות שלפנינו. גם שם היה מדובר בוויכוח שהתעורר בין שני מבלים שתויי אלכוהול בבר, כאשר בשלב מסוים המערער הלך לביתו, וחזר לבר בשעה 03:41 לפנות בוקר כשסכין בידו. הוא ניגש לאדם שהתווכח אתו קודם לכן (להלן: המנוח) והמשיך להתעמת אתו, והריב ביניהם המשיך בסמוך לכניסה מבחוץ, גם כשבעל המקום הוציאם מהבר. בשלב מסוים המערער שלף את הסכין ודקר את המנוח שתי דקירות עמוקות בבית החזה משמאל, אשר חדרו לליבו, ודקירות נוספות בבטנו, בגבו, במותו ובראשו. המנוח נמלט מהמקום בריצה והתמוטט ברחוב סמוך, ומותו נקבע ע"י צוות מד"א שהוזעק למקום, ואילו המערער חזר לביתו, שטף את הסכין והתקשר לחברו של המנוח ואיים עליו כי ידקור גם אותו.

אותו טספאי הורשע בעבירה של רצח בכוונה תחילה, ערעורו על הכרעת הדין נדחה, ובית המשפט פירט בהקשר זה את הנסיבות שמלמדות על כוונה להמית אצל המערער: "כחלק מתוכניתו להמית את המנוח, הצטייד המערער בסכין שאורך להבה 8.7 ס"מ - ולשם כך טרח המערער והלך לביתו, מרחק של כ-900 מטרים מהבר, העיר את שותפו לדירה כדי שיאמר לו היכן נמצאת הסכין, טיפס על כיסא ונטלה ממקום מחבואה מעל לארון הבגדים, ולאחר מכן טרח והלך כל הדרך חזרה לבר-קפה - וכל זאת באשמורת אחרונה של הלילה. שרשרת פעולות זו, שדרשה מהמערער זמן ומאמץ, עולה בוודאי כדי 'תכנון' כמובנו בסעיף 301א(א)(1) לחוק העונשין" (שם, פס' 19). בית המשפט הוסיף, כי גם המספר הרב של הדקירות של המנוח, אשר כולן בפלג גוף עליון, ושתיים מהן בליבו ואחת בראשו, מלמד על מידת ההחלטיות והנחישות של המערער בתוכניתו להמית את המנוח, וכך גם העובדה שהמערער ניגש למנוח והמשיך להתעמת אתו זמן קצר לאחר שהגיע לבר עם הסכין.

בהמשך, התייחס בית המשפט לנסיבה נוספת שאף היא מלמדת על התגבשותה של כוונה להמית אצל המערער: "זאת ועוד, השהות הרבה שהייתה בידי המערער לחזור בו מתוכניתו, בעת שצעד מהבר אל ביתו ובחזרה לבר על

מנת להצטייד בסכין לצורך מימוש תוכניתו, מצביעה על כך שהמערער קיים בינו לבין עצמו הליך ממשי של שקילה וגיבוש החלטה להמית את המנוח".

הארכתי מעט בתיאור הנסיבות בעניין **טספאי**, כדי ללמוד מההנחה שם, על הלאו בנסיבות שלפנינו, שכן מרבית הנסיבות שפורטו שם כמלמדות על גיבוש החלטה להמית, לא התקיימו בענייננו. הנאשם שלפנינו לא הלך מרחק של 900 מטר כדי להגיע לביתו, אלא הלך פחות מדקה מפני שביתו צמוד לפאב. גם לא הוכח שהנאשם הלך לביתו בכדי להביא סכין ולחזור לפאב, שכן לפי טענתו שלא נסתרה בראיות אחרות ואף התיישבה עם עדויות העדים האחרים לגבי הקטטה שהתפתחה, הנאשם הלך לביתו כדי להחליף בגדים וללכת השכם בבוקר לעבודתו, כאשר רעש חריג שנשמע מהפאב הוא שגרם לו לחזור לשם, לדבריו כדי לסייע בהרגעת המצב, והוא לא תכנן זאת מראש.

זאת ועוד, גם באמרות שבהן הודה בהבאת הסכין, הנאשם ציין כי הסכין היה החפץ הראשון שנתקל בו כאשר ביקש להצטייד באמצעי כלשהו שאולי יצטרך להסתייע בו להרגעת הרוחות בפאב, והוא בוודאי לא היה צריך לטרוח כדי למצוא את הסכין, אשר היה מונח במקום נגיש בבית, שכן גם פיבאן אמרה שבבית הנאשם יש סכינים דומים. אפילו אם לא נקבל את טענתו זו של הנאשם, בשל חוסר האמון הכללי בגרסאות שמסר, נראה כי בשונה מטספאי שהלך מביתו לבר מרחק של כמעט קילומטר, בזמן הקצר מאוד של פחות מדקה שנדרש לנאשם כדי להגיע מביתו לפאב, לא ניתן לומר כי היה לו די זמן כדי לקיים "**בינו לבין עצמו הליך ממשי של שקילה וגיבוש החלטה להמית את המנוח**" או שהות לחזור בו מתכניתו.

כמו כן, בשונה מטספאי שעזב את הבר בעיצומו של ויכוח עם המנוח, כדי ללכת לביתו ולהביא סכין, ובשובו ניגש ישר למנוח שהתווכח אתו קודם לכן, ודקר אותו למוות בסכין שהביא מביתו, לנאשם שלפנינו לא היה עימות משמעותי עם המנוח באופן ספציפי דווקא קודם לכן, והנאשם אף ציין בכמה מקומות בחקירתו במשטרה כי כלל לא הכיר את המנוח קודם לכן, ולפי עדותו בבית המשפט, המנוח אף היה ידידותי כלפיו כאשר נתן לו שתי סיגריות לפני שיצא לביתו.

יתירה מכך, הנאשם דקר את המנוח דקירה אחת "בלבד" שאמנם מתברר כי הייתה קטלנית, ועדיין אין מדובר ב-8 דקירות, כולן בפלג גוף עליון כפי שהיה בעניין **טספאי**. לא למותר לציין בהקשר זה כי באמרה השנייה שבה הודה הנאשם כי דקר את המנוח, הנאשם ציין בתחילתה כי לא חשב שהמנוח מת כתוצאה מדקירתו, ובסוף האמרה הוא אף הביע צער וחרטה על מעשיו, וכך עשה גם בסוף השחזור.

בנסיבות הללו, אני סבור כי לא הוכח כי מעשה הדקירה החמור שביצע הנאשם במנוח "**נעשה לאחר תכנון או לאחר הליך ממשי של שקילה וגיבוש החלטה להמית**", כנדרש בסעיף 301א(א) הנ"ל, ובוודאי שאין כל ראייה לכך שכשהנאשם יצא מהפאב לביתו, הוא עשה זאת כדי להביא סכין במסגרת תכנית כלשהי שהתגבשה בקרבו לפגוע במנוח או להמיתו, כפי שהוכח בעניין **טספאי**, או כי כשחזר למקום התכנון לדקור דווקא את המנוח. זאת, מפני שלא הייתה אינדיקציה בראיות לכך שבאותו שלב, הוויכוח הפוליטי בין הנאשם ובין המנוח דווקא התלהט עד כדי גיבושה של תגובה כל כך קיצונית מצד הנאשם להמית את המנוח בשל כך.

נוכח כל האמור לעיל, משלא הוכח כי הנאשם דקר את המנוח "**לאחר תכנון או לאחר הליך ממשי של שקילה וגיבוש החלטה להמית**", אין מנוס מהמסקנה כי לא התקיימו כל התנאים הנדרשים להגדרתו של מעשה הדקירה החמור שביצע הנאשם במנוח, כרצח בנסיבות מחמירות, בהתאם לחלופה הראשונה שבסעיף 301א(א) לחוק העונשין. בנסיבות אלה, נוסח החוק שלאחר תיקון 137 מקל עם הנאשם, לעומת הנוסח הקודם שלפני תיקון 137, מפני שהרשעתו בעבירת הרצח "הבסיסית" לפי הנוסח החדש, אינה מחייבת לגזור עליו עונש של מאסר עולם. ולכן אף

שהעבירה בוצעה לפני כניסתו של תיקון 137 לתוקף, יש להחיל בעניינו של הנאשם את חוק העונשין, כנוסחו לאחר התיקון האמור.

עם זאת, אני סבור כי לא ניתן לומר שמדובר ברצח באדישות, כפי שטען ב"כ הנאשם באחת החלופות בסיכומיו. זאת, מפני שהיסוד הנפשי של אדישות מוגדר בסעיף 20(א)(2)(א) לחוק העונשין כשוויון נפש לאפשרות גרימת תוצאות המעשה הנמנות עם פרטיה העבירה, ואילו בנסיבות שלפנינו, העובדה שהנאשם דקר את המנוח בבית החזה, עם סכין חד, מלמדת דווקא על קיומה של כוונה, בהתאם לאמור בסעיף 20(ב) לחוק העונשין אשר קובע כי "**לעניין כוונה, ראייה מראש את התרחשות התוצאות, כאפשרות קרובה לוודאי, כמוה כמטרה לגרמן**". זאת, מפני שכפי שצינתי לעיל, אדם שדוקר אדם אחר דקירה עמוקה בבית החזה שבו נמצא גם הלב עם סכין עם להב באורך של כ-20 ס"מ, יכול לצפות מראש את התוצאה הקטלנית שקרוב לוודאי תיגרם ממעשיו, ולכן מתקיימת חזקת הכוונה, אשר לפיה חזקה על הנאשם כי הוא מתכוון לתוצאות הטבעיות הנובעות ממעשיו.

האם התקיים בנסיבותיו של הנאשם הסייג של שכרות?

אשר לטענת השכרות שהעלה ב"כ הנאשם בטיעונו, אני סבור כי בנסיבות שלפנינו, אפילו אם אניח לטובת הנאשם כי הוא אכן שתה כמות גדולה של בקבוקי בירה באותו לילה עובר לדקירה של המנוח, עדיין אין די בכך כדי להוכיח את קיומו של סייג השכרות. במאמר מוסגר אציין בהקשר זה כי לא הוכחה טענתו של הנאשם שנטענה לראשונה בעדותו בפנינו, כי שתה באותו לילה למעלה מ-20 בקבוקי בירה. בכל אופן, כך נוסחה ההלכה בנושא זה בעניין **רומנצקו**:

על מנת שהטוען לשכרות יחסה תחת סייג השכרות - המלאה או החלקית - לא די כי יעורר ספק סביר בכך שצרך אלכוהול או היה תחת השפעת אלכוהול. יש לבחון אם נתמלאו התנאים המפורטים בסעיף 34ט(ד), ביחס לשכרות מלאה, או בסעיף 34ט(ה) ביחס לשכרות חלקית, קרי, יש לבחון את השפעת האלכוהול ("ועקב כך") על הטוען לקיומו של הסייג. במילים אחרות: השתייה, ואפילו ההימצאות תחת השפעת אלכוהול או גורם מסמם אחר, מהווה, במישור המהותי, תנאי ראשוני לקיומו של הסייג, אך אינה מהווה תנאי מספיק (ע"פ 10800/04 רומנצקו נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 18.9.06) פס' 11).

מצב של שכרות הוגדר בסעיף 34ט(ד) במילים הבאות: "**מצב שבו נמצא אדם בהשפעת חומר אלכוהולי, סם מסוכן או גורם מסמם אחר, ועקב כך הוא חסר יכולת של ממש, בשעת המעשה, להבין את אשר עשה או את הפסול שבמעשהו, או להימנע מעשיית המעשה**". ההלכה שנקבעה בפסיקה בעניין זה היא כי "**לשם התקיימותה של הגנת השכרות המלאה, נדרשים שלושה תנאים מצטברים: היותו של הנאשם נתון תחת השפעת חומר משכר בעת ביצוע העבירה (או תחת השפעתו של גורם מסמם כלשהו), קיומה של אחת מהחלופות שבסעיף קטן (ד), וכן קשר סיבתי בין החומר המשכר לבין קיום החלופה...**" (ע"פ 6679/04 סטקלר נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 11.5.06) פס' 52).

בנסיבות שלפנינו, ההשפעה של האלכוהול על הנאשם ועל התנהגותו באירוע כלל לא הוכחה. קצין החקירות של תחנת באר שבע רפ"ק זליבנסקי, שהיה בין הראשונים שפגשו את הנאשם לאחר שהגיע למשטרה, העיד כי לא התרשם שהנאשם נמצא במצב שיכרות שמפריע לו לתקשר עם הסביבה. הנאשם מסר את גרסתו לאירוע סמוך לאחר הגעתו לתחנה, ביצע עימות ראשון עם פיבאן, ובהמשך היום אף נבדק ע"י פסיכיאטר שציין בין היתר בחוות דעתו **ת/24** כי הנאשם היה "**ערני ונינוח, מאורגן בהתנהגותו, משתף פעולה בבדיקתו, מתמצא היטב בכל המובנים**", ולא הובאה שום ראיה לכך שהיה בשלב כלשהו במצב שאינו יכול להבין את מעשיו. לכן, לא ניתן לקבל את טענת ב"כ

הנאשם כי מתקיים בנסיבותיו של הנאשם הסייג של שכרות.

למעלה מן הצורך אציין כי סייג זה ודאי לא יכול לחול על הסיגריה שהנאשם טען כי עישונה לפי שחזר לפאב גרם לו לתופעות לוואי קשות והשפיע לרעה גם על התנהגותו, ולו מן הטעם שלא ראיתי לתת אמון בגרסתו הכבושה של הנאשם בעניין זה.

ו. סוף דבר

סיכומם של דברים, נוכח כל האמור לעיל, באתי לכלל המסקנות הבאות:

- הוכח מעבר לכל ספק כי הנאשם דקר את המנוח בליבו בסכין שהביא מביתו, וכי דקירה זו גרמה למותו של המנוח;
- לפי הדין הישן ניתן היה להרשיע את הנאשם בעבירה של רצח בכוונה תחילה, שהעונש בגינה הוא מאסר עולם חובה;
- לא הוכח בעניינו של הנאשם קיומה של אחת הנסיבות המחמירות שבסעיף 301א לחוק, כנוסחו לאחר תיקון 137 לחוק העונשין, אשר העונש בגין אף הוא מאסר עולם חובה;
- עם זאת, העובדה שהנאשם דקר את המנוח בבית החזה, מבססת את קיומה של חזקת הכוונה אשר לפיה חזקה כי הנאשם התכוון לתוצאה הקטלנית אשר קרוב לוודאי יכולה להיגרם מהדקירה במקום זה, ובכך מתקיים היסוד הנפשי הנדרש להרשעה בעבירה של רצח לפי סעיף 300(א) לחוק העונשין בניסוחו הנוכחי, שהעונש המרבי עליה הוא מאסר עולם שאינו חובה.
- בנסיבות אלה, הנוסח של החוק לאחר תיקון 137 מקל עם הנאשם, בהשוואה לנוסחו של הדין הישן, אשר לפיו ניתן היה להרשיע את הנאשם בעבירה של רצח בכוונה תחילה שהעונש עליה הוא מאסר עולם חובה, ולכן יש להחיל את הדין המקל, בהתאם לאמור בסעיף 5(א) לחוק העונשין.
- נוכח האמור, אציע לחברתי לזכות את הנאשם מהעבירה של רצח בכוונה תחילה שיוחסה לו בכתב האישום, ותחת זאת להרשיעו בעבירה של רצח ביסוד נפשי של כוונה, לפי סעיף 300(א) לחוק העונשין בנוסחו לאחר תיקון 137 לחוק.

אהרון משניות, שופט

השופט יעל רז-לוי

אני מסכימה ומצטרפת לכל האמור בחוות דעתו הנהירה והמפורטת של חברי כב' השופט משניות.

יעל רז-לוי, שופטת

השופטת גילת שלו:

אני מסכימה.

גילת שלו, שופטת

לפיכך הוחלט, כאמור בחוות דעתו של השופט אהרון משניות, להרשיע את הנאשם בעבירה של רצח ביסוד נפשי של כוונה, לפי סעיף 300(א) לחוק העונשין בנוסחו לאחר תיקון 137 לחוק העונשין.

ניתנה היום, כ"ג שבט תשפ"ב, 25 ינואר 2022, במעמד הצדדים ובאי כוחם.

אהרון משניות,
שופט

גילת שלו, שופטת

יעל רז- לוי, שופטת